

הישיבה המאה-ושש-עשרה של הכנסת העשירית

יום רביעי, ח' במנחם-אב התשמ"ב (28 ביולי 1982)

ירושלים, הכנסת, שעה 9:10

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

החלטות בדבר אישור הוראות בצו מע"מ (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין), התשמ"ב — 1982; צו מע"מ (שיעור המס על מלכ"רים ומסודות כספיים), התשמ"ב — 1982; צו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 17), התשמ"ב — 1982.

היו"ר מ' סבידור:

תורה למזכיר הכנסת.

היו"ר מ' סבידור:
אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת נ' לורך:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

ב. שאלות ותשובות

ששר האוצר השתתף בדיון, וזאת כנדרש עלי-די הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים.

4. בדיקת משרד המשפטים העלתה, כי מר יורם זיו לא היה מעורב בטיפול בבקשת בית-אסיה בעניין נשוא התלונה.

0449. מעצר אזרחים בגין חשדות שווא

חבר הכנסת א' רובינשטיין שאל את שר המשפטים ביום ח' בטבת התשמ"ב (3 בינואר 1982):

בכתבה בעיתון "ידיעות אחרונות" מתאריך 12 בנובמבר 1981 הועלה סיפורה של סטודנטית שנעצרה ל-10 ימים ולבסוף התברר שהחשדות שהועלו נגדה היו חשדות שווא. רק ביום השביעי למעצרה היא נלקחה לבדיקה בגלאי שקר, וזו קבעה כי היא דוברת אמת.

בעקבות מקרים רבים בעבר, שבהם התברר, לאחר שהוארך מעצרו של אזרחים, שהחשדות שהועלו נגדם לא היו מבוססים דיים ובמעצר היה כדי לפגוע פגיעה נפשית שאינה ניתנת לתיקון, אבקש מכבודו להשיב לי:

1. האם כבודו מוכן ליוזם חקיקה שתגביל את אפשרות הארכת מעצרו של אזרחים בדרך שרירותית?

2. האם מוכן היועץ המשפטי לממשלה להוציא בעניין זה הנחיות לתובעים המשטרתיים?

תשובת שר המשפטים מ' נסים:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד המשפטים בודק נושא זה כצורה יסודית. עם סיום הבדיקה יוחלט האם ליוזם חקיקה, או להנחות את התובעים של המשרה, או לנקוט כל דרך אחרת.

1281. מידת החוקיות של צעדי רשויות הביטחון ברמת-הגולן
חבר הכנסת א' רובינשטיין שאל את שר המשפטים ביום כ"ד באייר התשמ"ב (17 במאי 1982):

ביום 15 במרס 1982 פניתי ליועץ המשפטי לממשלה כדי שיחוור דעתי בדבר חוקיותם של הצעדים שנקטו רשויות הביטחון ככפרי הדרוזים ברמת-הגולן, שבאמצעותם נותקו קווי טלפון ואפקט חשמל לחושבים הדרוזים ברמת-הגולן.

אבקש מכבודו להשיב לי:

היו"ר מ' סבידור:

אני מתכבד להזמין את שר המשפטים להשיב על שאלות.

447. טיפול היועץ המשפטי לממשלה בתלונה שהוגשה לו חבר הכנסת צ' ביטון שאל את שר המשפטים ביום ח' בטבת התשמ"ב (3 בינואר 1982):

כ-15 באפריל 1980 פנה העיתונאי לביב אל היועץ המשפטי בתלונה (צילום תוכן התלונה צורף) המתייחסת להתנהגותו של שאול איזנברג ולמכלול יחסיו וקשריו עם שרים ופקידי ממשלה בכירים. בתלונה מעלה המתלונן האשמות ומצביע על עבירות על החוק.

מאז הוגשה תלונה זו ועד עתה עברו כ-20 חודשים, על כן אני שואל את כבודו:

1. האם נחקרו פרטיה של התלונה?

2. אם כן — מה העלו החקירות?

3. אם טרם נחקרו פרטי התלונה — האם מוכן כבודו להסביר את הסיבות לכך?

4. האם כדעתו של השר לברר מדוע היועץ המשפטי לא הביא חקירה כזאת לידיעת הציבור?

שר המשפטים מ' נסים:
(התשובה נקראה לבקשת חבר הכנסת ח' טובי)

אדוני היושב-ראש, ברצוני קודם להתנצל על העיכוב במתן התשובה על שאלתך זו, כמו על שאלתך מס' 449. העיכוב נבע, לצערי, מכמה תקלות טכניות.

1. היועץ המשפטי לממשלה נתבקש לקבוע את ההליך הנדרש לצורך מתן אישור להחלטת ועדת הערר לפי חוק עידוד השקעות הון, התשי"ט — 1952, וזאת מההיבט של ניגוד עניינים.

2. היועץ המשפטי לממשלה קבע, כי בהתאם לסעיף 7 לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, יש לאשר את ההחלטה עלי-די ועדת השרים לענייני כלכלה.

3. ועדת השרים לענייני כלכלה אישרה את ההחלטה, כלי

1. האם משלם מר בן-ציון יהושע את הקנס שהוטל עליו?
2. אם כן — בכמה מסתכם סכום הקנס ששולם על-ידו וכמה נותר לתשלום?

3. אם לא — מה הן הסיבות לכך שהגורמים האחראים לגביית הקנס לא פעלו ליישום פסק-הדין?

תשובה שר המשפטים מ' נסים:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשם ביצוע פסק-הדין ננקטו מייד, וממשיכים להינקט גם כיום, הליכים רבים ומסועפים. נפתחו הליכי פשיטת רגל, כיוזמת משרד המשפטים, וזאת כיוון שלא שולם הקנס שהוטל עליו וכדי לאפשר את גבייתו. ואולם, נוסף על הקנס חייב יהושע בן-ציון גם 39 מיליון דולר לבנק ארץ-ישראל-בריטניה. לפיכך, חובו של יהושע בן ציון למערכת הרחבה של אוצר מדינת ישראל עולה במידה רבה על סכום הקנס שהוא חייב בו.

הליכי פשיטת הרגל עדיין נמשכים, ונעשים בהם הליכים רבים ומסועפים, במטרה לגבות עד כמה שיותר מתוך הסכומים המגיעים כאמור. עם זאת, ברור שהסיכוי לממש סכומים בשיעור זה בגבייה מאדם יחיד אינו ממשי, והמאמצים הרבים המושקעים בהליכים נעשים בתקווה לממש חלקים מן הסכומים שמר בן-ציון חייב.

1371. פגיעות בתושבי יהודה ושומרון על-ידי מתנחלים
חברת הכנסת ש' אלוני שאלה את שר המשפטים ביום י"א בסיוון התשמ"ב (2 ביוני 1982):
בעיתון "הארץ" בחודשים מרס ואפריל בתאריכים הרשומים מטה פורסם ולא הוכחש כי:

ב־2 במרס 1982 — 13 אנשי ישיבת קריית-ארכע פרצו את שער הרה"בית, היכו שומר ושומר. במהלך תגרה כינס לבין מתפללים מוסלמים נדקר אחד המתפללים המוסלמים בסכין.

ב־10 במרס 1982 — אלמנה תושבת חברון סעדה צעאנא התלוננה על הטרדות, ניפוץ שמשות ורימון שנוזק לפתח ביתה.

ב־11 במרס 1982 — 20 בעלי מקוניות באל-ביירה התלוננו כי כלילה נופצו זוגיות מקוניהיהם על-ידי מתנחלים מן האזור.

ב־17 במרס 1982 — נפתחה אש על ביתו של תושב טול-כרם, החושד במתנחלים; תחנת דלק במחנה הפליטים דהיישה הוצתה, והתושבים תושדים במתנחלים.

ב־19 במרס 1982 — מתנחלים השתתפו בפיזור הפגנה בעיר העתיקה של חברון; חלק משבעת הפצועים מקרב המפגינים נפצעו. ככל הנראה, מנשקם של המתנחלים; גנרום בכפר סינגיל הוצת ותושבי הכפר חושדים במתנחלי שילה.

ב־20 במרס 1982 — מתנחלים משילה ירו בקבוצת מפגינים שחשמו במחסום את הדרך להתנחלות; צעיר — מוחמד עבדאללה יוסוף סחול — נהרג מיריות המתנחלים ושני נערים נפצעו; תושב שילה, נתן נגזרון נעצר; החשוד שוחרר לאחר שהובהר כי ההרוג נפגע בקדמת ראשו.

ב־21 במרס 1982 — שני מתנחלים נראו בכתבת טלוויזיה יוריים במפגינים ברמאללה. בדיקת סרט הטלוויזיה בהקרנה אטית מצביעה על כמה עובדות: (א) חייל הנמצא סמוך לשני המתנחלים איננו דרוך ונשקו שמוט. (ב) החייל קורא לעברם: "די, די"; לאחר מכן הוא קורא להם: "די, חברה". (ג) "בואו", לא נראה כל איום על שני המתנחלים היוריים בגובה הכתף. בכפר

מה היא עמדת היועץ המשפטי לממשלה ומה היא עמדת לגבי חוקיהם של צעדים אלה?
תשובה שר המשפטים מ' נסים:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, הותקנו מכוח סעיף 6 לדבר המלך במועצה על ארץ-ישראל (הגנה), משנת 1937, "כדי להבטיח את ביטחון הציבור, ההגנה על ישראל, השלטת הסדר הציבורי ודיכוי התקוממות, מרד ופרעות וכדי לקיים את האספקה והשירותים שהם הכרחיים לציבור".

2. תקנה 130 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, מסמיכה את שר הביטחון "לקבוע הוראות בצו לשם צמצום השימוש בשירות הטלפון כלפי אותם בני אדם או מיני בני אדם שיראה ראויים לכך, או לשם הסדרת השימוש בשירות הטלפון או הטלת תנאים על כך, ונוסף על כך יכול כל צו כזה לקבוע הוראות לשם כפיית הצו מתוך הראאה לסלק קווי טלפון או מכשירים ולהיכנס לרכוש לתכלית ההיא או לעניין אחר".

3. על אף הלשון הרחבה של תקנה זאת, ברור כי הסמכות המוקנית בתקנה, כמו סמכויות אחרות המוקנות בתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, יכולה להיות מופעלת אך ורק למטרה מן המטרות המנויות בסעיף 6 לדבר המלך במועצה על ארץ-ישראל (הגנה), משנת 1937, כלומר, שאין שר הביטחון רשאי לצוות על ניתוק קו טלפון של אדם כלשהו אלא אם הוא סבור שהדבר דרוש כדי להבטיח את ביטחון הציבור וכיוצא בזה.

4. עם פנייתו של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין פנה היועץ המשפטי לממשלה אל הפרקליט הצבאי הראשי וביקש את תגובתו. הפרקליט צבאי הראשי השיב, ביום 31 במרס 1982, כדלקמן: "א. שר הביטחון הוציא מכוח סמכותו לפי תקנת 130 (ו) לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, 18 צווים, שכל אחד מהם מורה על ניתוק קו טלפון למגורי ברמת-הגולן; ב. לטענתו שנשמעו בחוגים מסוימים בציבור, במיתר צו ניתוק הטלפונים היה כללי 'כעונש קולקטיבי', כביכול, לגבי 'אזורים שלמים', אין כל ממש; ג. החלטת השר ניתנה לגבי כל מגורי בנפרד מטעמים הנעוצים בהגנה על ביטחון המדינה, שלום הציבור וקיום הסדר הציבורי".

5. לטענה בדבר ניתוק אספקת החשמל השיב הפרקליט הצבאי כדלקמן: "א. בדיקתנו העלתה כי אכן היו הפסקות חשמל סלקטיביות תוך כדי הקפדה לבל יופסק החשמל במקומות חיוניים, כגון: מרפאות ובתי-יקירור לפרי. החשמל הופסק בעת שהיו שידורי הסתה מהטלוויזיה הסודית; ב. ככל שידורי לנו, אין אסמכתא משפטית לפעולות אלה. פיקוד הצפון הועמד על כך, ומסר לנו כי זה כבר אין הפסקות חשמל".

6. לסיכום, מחשבותיו של הפרקליט הצבאי הראשי נובע, כי נותקו 18 קווי טלפון ברמת-הגולן וכי הניתוק נעשה במסגרת החוק, ואילו ההפסקות באספקת החשמל נעשו בלא בסיס חוקי, ואולם חילול מלהשתמש באמצעי זה משהובהר המצב המשפטי, מובן שיש להצטער על השימוש באמצעי זה, הגם שנעשה בתום לב.

1282. תשלום הקנס על-ידי יהושע בן-ציון
חברת הכנסת ש' ארבל-אלמחלינו שאלה את שר המשפטים ביום י"ד באייר התשמ"ב (17 במאי 1982):
מר יהושע בן-ציון שוחרר ממאסרו בעקבות חנינה שניתנה לו, אך נשאר חייב בתשלום הקנס שהטיל עליו בית-המשפט.
רצוני לשאול:

שר המשפטים מ' נסים:
משרד המשפטים פנה לשלטונות הצבא כדי לקבל תגובה על הפרסומים המצוטטים בשאלתה של חברת הכנסת אלני.
טרם נחקלה התשובה של הצבא, יש להניח — מחמת מבצע "שלום הגליל".

תשובה לגופן של השאלות הנוגעות לחימום של משרד המשפטים תינתן אפוא מייד לאחר קבלת תשובת הצבא.

1420. תנאי העבודה של עובדי בתי-המשפט
חבר הכנסת ר' נעים שאל את שר המשפטים ביום י"ב בסיוון התשמ"ב (3 ביוני 1982):
עובדי בתי-המשפט נוקטים עיצומים בטענה שהם הסקטור המקופח ביותר בין הסקטורים השונים של עובדי המדינה.

אבקש מכבודו להשיב לי:

1. מה בדעת השר לעשות למען שיפור תנאי שכרם של עובדי בתי-המשפט?

2. האם נכונות הדיעות שעובדי בתי-המשפט הם המקופחים ביותר לעומת שאר עובדי המדינה?

שר המשפטים מ' נסים:

1. (א) אין שר המשפטים מופקד על נושאי תנאי השכר של עובדי משרדו, והדבר הוא בסמכות משרד האוצר; (ב) העיצומים שהחלו ביום 2 במאי 1982 נסתיימו ביום 13 ביוני 1982. לאחר שורה של תהליכים בבתי-דין לעבודה ובמסד לבוררות מוסמכת. ביום 7 ביוני 1982 הגיעו נציגי האוצר, ההסתדרות ונציגי הוועד להסכם, שניתן לו חוקף של פסק-דין, ובעקבותיו מתנהל משא-ומתן לשיפור תנאי שכרם של עובדי בתי-המשפט.

2. ככלל, אין עובדי בתי-המשפט מקופחים לעומת שאר עובדי המדינה, אם כי עלי-פי הצרכים הארגוניים של המערכת מצויים בבתי-המשפט עובדים שרמת שכרם נמוכה.

1421. ביקורת על משרד האפטרופוס הכללי
חבר הכנסת מ' קליינר שאל את שר המשפטים ביום י"ב בסיוון התשמ"ב (3 ביוני 1982):

בדין-יחסיון מבקר המדינה משנת 1979, עמוד 441, נמתחה ביקורת על משרד האפטרופוס הכללי. בין השאר דיכר המבקר על מיעוט תפיסות רכוש בפירוק חברות, על איחורים משמעותיים בקבלת דוחות, על השארת תשלומים חורשיים בערכם הנומינלי במשך שנים, ועל העדר גיליונות רישום מסמכים בתיקים, שהם עצמם מוזנחים ופורצים.

בידיעה שפרסם עיתון "הארץ" בתאריך 6 במאי 1982 נאמר, שאין שינוי במצב, וכן שלא נעשתה פעולה משמעותית לאיחור רכוש ללא בעלים, כך שקרקעות בערך רב נמצאות בידי פולשים או אנשים המחזיקים בהן ללא זכות חוקית. זאת אף שכבר בדין-יחסיון מבקר הסוכנות 1965 יש ביקורת על העברת קרקעות קרן היסוד, שהיו קודם לכן ביאמנות אגודה קהילת ציון — ללא הרשאה — לאנשים פרטיים או לחברה לפיתוח הרצליה, שהיתה בבעלות פרטית, קרקעות ששוויין היום לפחות מאות מיליוני שקלים.

אבקש מכבודו השר להשיב לי:

1. האם מצויה במשרדכם הערכה של היקף הקרקעות ללא בעלים במדינת ישראל?

2. אם התשובה על שאלה 1 חיובית, מה היא ההערכה?

דיר-דבואן הוצתו שני אוטובוסים. בכפר ביתן הוצתו שתי מכוניות פרטיות. אלמונים הודיעו למערכות העיתונים (בעברית) כי את המעשים בצעה "האגודה למען נסיעה בטוחה בכבישי יהודה ושומרון".

ב-23 במרס 1982 — תושב סינג'יל נעצר בידי מתנחלים, הוחזק כלילה במעצר ב-24 במרס 1982 — והוכה על-ידי. טנדר עם עובדים מקריית-ארבע נחל בהפגנה בבני-נעים. הטנדר חזר לקריית-ארבע כדי לחבוש נער שנפצע מאכן. בתגובה נוטלים מספר תושבי קריית-ארבע את רכב הביטחון של היישוב, נוסעים לבני-נעים, יורים במפגניים והורגים את פרחאן עלי עיסא אל-מנסורה. המשטרה טוענת כי החשוד נמלט ואין יודעים היכן הוא. מועצת היישובים היהודיים בגדה המערבית ומועצת קריית-ארבע מודיעות ככזה, כי לא ישתפו פעולה עם המשטרה בחקירות שבהן נהרגו ערבים או היה שימוש בנשק חם על-ידי המתנחלים.

ב-26 במרס 1982 — זוגיות בתים נופצו על-ידי מתנחלים מכוכב-השחר ברמאללה.

ב-27 במרס 1982 — מכונית אורחית הנוסעת בכביש הראשי בחלחול נחלחלה בהפגנה. מן המכונית נורו יריות שהרגו את גואר אלקלוקש, בן 17. מתנחלים חמושים פרצו לבית-ג'אסר בכפר טייבה ליד רמאללה. המתנחלים שברו זוגיות ורהיטים וירו לעבר חנות הנמצאת בקומה התחתונה של הבית.

שבע ראשון באפריל 1982 — כרוז של מועצת קריית-ארבע תוקף קצין משטרה האחראי לחקירת הרצח בבני-נעים. כמירכין תוקף הכרוז חוגים בפרקליטות ותובע מן התושבים שלא לשותף פעולה עם גורמים אלה.

הואיל והמתנחלים ביהודה ובשומרון, ובהם אנשי גרש-אמונים, הם אזרחי ישראל, שאלותי הן:

1. מה הוא מקור הסמכות והיקף הסמכות לפעולות המתנחלים שבהן נעשה שימוש בנשק חם?

2. מה הוא מקור הסמכות והיקף הסמכות לפעולות השיטור של המתנחלים?

3. האם בכל מקרה של שימוש בנשק חם או פעולות שיטור נחשבים המתנחלים כאלו הם סרים למרות צה"ל, גם במקרים שבהם נעשתה הפעולה ביוזמת המתנחלים?

4. בידי מי ההכרעה על פתיחה באש על-ידי המתנחלים? האם לצה"ל יש אמצעי כלשהו להפוך תהליך זה — המעבר ממעמד של אזרח למעמד של "חיל" — לתהליך מבוקר?

5. מה הוא מעמד החוק האזרחי ורשויות החוק האזרחיות — המשטרה והפרקליטות? בעת חקירת אירועים שבהם היו נפגעים כתוצאה משימוש בנשק שבידי המתנחלים?

6. האם תובע צה"ל להעביר אליו את סמכויות החקירה מתוך מנחה לבדוק כל חשד למעשים בלתי חוקיים — לרבות חשד ברצח והריגה — עלי-פי חוק השיפוט הצבאי?

כמו כן אודה לך אם תשיב על השאלות הקונקרטיות האלה:

א. האם בכל אחד מן המקרים היתה היוזמה לפעולה מטעם צה"ל?

ב. האם בכל אחד מן המקרים המפורטים כאן נעשתה חקירה?

ג. אם התבצעה חקירה — מה הן תוצאותיה לגבי כל מקרה ומקרה?

שר הכלכלה והתאום בין-משרדי י' מרדור:
1. כן.

2. לא.

3. לא.

1147. פעילות הכלכלית של השר מרדור בקרב יהודי מקסיקו חבר הכנסת א' רון שאל את שר הכלכלה והתאום בין-משרדי ביום ח' בניסן התשמ"ב (1 באפריל 1982):

כסדרת כתבות תחקיר, שהתפרסמו בעיתון "הארץ" (12 — 17 בפברואר ש"ז). מתואר גורלן של השקעות יהודי מקסיקו ב"חברה הימית" של כבודו, "פאן מריטימ", בסדר גודל של 12 — 15 מיליון דולר, שירדו לטמיון.

מהכתבות עולה, כי גיוס הכספים במקסיקו למימון פעולותיו של מר מרדור נעשה בשלושה שלבים: תחילה נמכרו מניות ואגירות-חוב של "פאן מריטימ" — חברה הרשומה בפנמה, בערך של 4 — 6 מיליון דולר. הגיוס נעשה בוויולה של אנח'י בקרץ 1967, על-ידי מרדור ומילה ברנר וכפעולות גיוס ושכנוע. השלב השני היה ב־1972, חברה-יבית של "פאן מריטימ" (ונטורה-ג'ו) גייסה מניות ואגירות-חוב בכ־14.6 מיליון דולר בארצות-הברית לבניית מכליות-גז במספנות צרפתיות. המכליות לא נבנו מעולם — אך החברה הצליחה למכור ליהודי מקסיקו מניות בכ־5 מיליון דולר... השלב השלישי היה ב־1974; נשלח בשלישית מר אבינועם והצליח למכור מניות של חברה בעלת חוזה באוסטרליה הקשורה ב"חברה הימית" תמורת כ־1 מיליון דולר, וזאת בשעה שכבר היה ידוע למנהלי "החברה הימית", שהיא מסוכסת בקשיים.

על-פי שמשון פלדמן, נשיא הקהילה היהודית במקסיקו, מסתכמים החובות, שחייבת "החברה הימית" של מרדור, בכ־12 — 15 מיליון דולר, לכ־60 נושים יהודי מקסיקו. ביניהם: גיטלין מרקוביץ — 1.1 מיליון דולר; בלנקיטה אנח'י — 800,000 דולר; אלטשולר — 750,000 דולר; גראפה — 500,000 דולר; לואיס נאומן 500,000 דולר. זאת לא רק כמניות שערכן ירד לאפס, אלא גם באגירות-חוב שלא כוברו.

עוד נמסר בכתבה, כי בנק צפון-אמריקה, שבבעלות מר נסים גאון ויהושע הלפרין, נחלץ לעזרתו של מר מרדור והעניק ל"חברה הימית" אשראי, שבעזרתו ישלם מרדור לנושים כ־20% בלבד מהפסדיהם.

כמו כן מתברר מתחקיר של "החברה הימית" לבורסה בניו-יורק, כי החברה לא משקיעה בישראל כלל, ואף כל פעולותיה בחוץ-לארץ העצמצמו לכמה תחנות בקר באוסטרליה. משבר זה, שהיה ידוע, כמובן, למר מרדור, הועלם מיהודי מקסיקו, ועל כן חשים הם מרומים.

כתוצאה מהפרשה המתוארת לעיל, מצוטטים 15 משקיעים, שהפסיקו את השקעותיהם בישראל, כך: "מרדור רימה אותנו", גייס כספים כשידע שלא יוכל לפורעם, "לא נשקיע יותר בישראל" וכו'. הטענה הכללית היא, כי ההפסדים שנגרמו ליהודי מקסיקו מ"פרשת מרדור" גרמו להקפאת השקעותיהם בישראל בשנים האחרונות.

אבקשך להשיב לי:

1. האם הידיעות הנ"ל נכונות?

2. האם נכונה הטענה, כי ההפסדים שנגרמו לעשרות יהודים במקסיקו מכישת מניות ואגירות-חוב של חברות בבעלות מרדור גרמו להקפאת השקעותיהם בישראל?

3. האם יש הערכה לשווי הכספי של הקרקעות ללא בעלים שאינן מצויות ביד האפוטרופוס?

4. אם התשובה על שאלה 3 היא חיובית, מה היא ההערכה?

5. האם נעשית פעולה על-ידי האפוטרופוס לאיתור הקרקעות ללא בעלים במדינה והעברתם לידי, ואם כן — מה היא?

6. האם יש אפשרות לפעול להשבת קרקעות ללא בעלים שהועברו ב־1963 על-ידי קרן היסוד לאנשים ולגופים פרטיים שלא כדון לידי האפוטרופוס, ואם כן — האם ננקטת פעולה כזאת?

7. האם נעשית פעולה לתיקון הליקויים שברון-חשבון מבקר המדינה מ־1979, ואם כן — מה היא?

8. האם יש תוכנית להחדרת מיכון למשרד האפוטרופוס הכללי?

9. האם נעשתה בדיקה, אם כוח האדם העומד לרשות האפוטרופוס מספיק למילוי משימותיו כדכ"י?

תשובת שר המשפטים מ' נסים:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1 — 4. התשובה — לא.

5. התשובה — כן. נעשות פעולות יוזמות לאיתור נכסים עזובים באזור המרכז, חיפה והצפון. פעולות הגילוי מבוססות על מידע הכלול ברשימות מנותקים במס רכוש, בפנקסי רישום מקרקעין, במרשם האוכלוסין ובמקורות מידע אחרים.

6. לא ידוע לנו כי קרקעות הועברו על-ידי קרן היסוד לאנשים ולגופים פרטיים. עם קבלת צו ניהול על רכוש של קהילת ציון האמריקנית על-ידי האפוטרופוס הכללי בימים אלה, ייבדקו כל ההיבטים על הבעיה.

7. רוב הליקויים חוקנו.

8. התשובה חיובית. חלק ממערכות ניהול הכספים וניהול הרכוש ממוכנות כבר עתה.

9. מאז שנת 1973 צומצם כוח האדם שבאגף האפוטרופוס הכללי בכ־25%. לא הצלחנו לקבל השנה חוספת כוח אדם לאגף זה.

היו"ר מ' סבירור:

תודה לשר המשפטים. אני מתכבד להזמין את שר הכלכלה והתאום בין-משרדי להשיב על שאלות.

1115. יריעה בעיתונות על התחייבותו של השר מרדור להתפטר

חבר הכנסת י' גיל שאל את שר הכלכלה והתאום בין-משרדי ביום א' בניסן התשמ"ב (25 במרס 1982):

לפני שבועות אחדים התפרסמה בעיתונות ידיעה שלפיה תפטר מתפקידו אם יוכח לך כי מדעין הכשילו אותך.

יושב-ראש הכנסת פסל לי שאלתא קודמת בעניין זה בטענה כי פניתי אליך היא היפותטית. עתה המקום והזמן לשוב ולהידרש לשאלות שאני מבקש להציג לפניך:

1. האם הידיעה שהתפרסמה בתקשורת היא נכונה?

2. האם אתה מכיר בכך כי טעית והטעית את הציבור?

3. האם בדעתך להתפטר על-פי התחייבותך כאמור, אם הידיעה נכונה?

אימצה, אין שר יכול להיות איש עסקים, ומכאן ברור שאין לי שותף לעסקים.

3 ו-4. עמדתו ומדיניות הממשלה היא, שיש צורך לפתח מרכזים לתעשיות עתירות מדע הן בגליל והן ביהודה, בשומרון ובגולן, מכיוון שתחנתו הכלכלי חלף במידה רבה בהצלחת פיתוח תעשיות אלו.

לאור יעדים אלו מתפתחות בעידודו תעשיות עתירות מדע בגליל על-ידי חברות וגופים המתמחים בכך. עם זאת, אנו שמחים ליוזמות ולהשקעות הנעשות ביהודה ובשומרון. לדעתנו, התחרות אינה בין הגליל ליהודה ולשומרון אלא בין קידום ופיתוח מפעלים אלו באזור פיתוח בעלי עדיפות לאומית גבוהה לבין המשך ההשקעות במרכז הארץ.

לאור זאת לא היה מקום להניא את המשקיעים בחברה איתם מלהמשיך בפעולתם הברוכה. ואולם חייב אני לציין, כי חלק מבעלי המניות משקיעים במפעלים בגליל שלא במסגרת חברה זו.

5 — 7. אבקשך להעביר את השאלתך לשר התעשייה, המסחר והתיירות, ואת בתאיאם עמו.

היו"ר מ' סכידור:

רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת נפתלי פדר.

נפתלי פדר (המערך):

אני מבין מתשובתך על שאלה 2, שמדובר בשותף לשעבר.

שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי י' מרדור:

לא מדובר בשותף לשעבר.

1290. פעילותו הכלכלית הבין-לאומית של השר מרדור* חבר הכנסת א' כ"ץ-עוז שאל את שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי ביום ב' בסיוון התשמ"ב (24 במאי 1982): זה כמה שנים עוסקת חברת "יוניכפ" ב"מכירת" רעיונות לממשלות ירדניותות תוך ניסיון לגייס משקיעים מכל סוג שהוא.

אודה לך אם תשיב לי:

1. באיזו מידה מודע ראש הממשלה לעסקותיו הבין-לאומיות של השר מרדור?

2. האם ניתנו כספי מדינה או ערבויות מדינה או כל סוג של סיוע אתר לחברת "יוניכפ" או לחברה להובלת פרי שבבעלותו של השר מרדור?

3. האם קשריו הבין-לאומיים של השר מרדור ותברותיו הכלכליות אינן גורמות נזק מדיני פוליטי למדינת ישראל?

4. האם פעולות אלה של השר מרדור אושרו כהרגלים מכללי "ועדת אשר"?

5. לאור היקף עסקיו של השר מרדור — האם לא נראה לראש הממשלה, שראוי להחליף את השר מרדור בתפקידו כשר הממונה על הביקורת מטעם ממשלת ישראל עד שיתבררו מהימנותם והיקפם ומידת השפעתם של עסקיו וזאת אף בצמוד לכללי "ועדת אשר"?

שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי י' מרדור:

(התשובה נקראה לבקשת חבר הכנסת ע' סולודר)

1. ראש הממשלה אינו מודע, היות שלשר אין עסקאות כאלו.

3. אם כן — אילו צעדים נוקט השר על-מנת לחדש את אמנם של יהודי מקסיקו בהשקעות בישראל?

שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי י' מרדור:

(התשובה נקראה לבקשת חבר הכנסת יאיר צבן)

1. לא, ואם השואל מתעניין בעובדות לאשורן, אפנה אותו להודעת "החברה הימית להובלת פרי" כעניין זה מיום 21 בפברואר 1982, שאני מצרף בזאת לפרוטוקול.

2. רשות ההשקעות, שהיא הגוף הממשלתי האחראי להשקעות מחוץ-לארץ, קובעת כמסמך מיום 29 במרס 1982: "לפרסומים על החובות של החברה הימית להובלת פרי בע"מ לא היתה השפעה על השקעות מצד יהודי מקסיקו בישראל".

3. היות שהאמון לא נפגע, הרי שאין צורך בחידוש האמון.

1162. חברת ההשקעות איתם

חבר הכנסת נ' פדר שאל את שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי ביום ח' בניסן התשמ"ב (1 באפריל 1982):

בעיתונות נמסר על הקמת חברת השקעות חדשה בשם איתם, אשר מבקשת לגייס בשלב ראשון כ-9 מיליוני שקלים, כדי להשקיעם בהקמת תעשיות עתירות מדע ביהודה ובשומרון. נמסר גם, כי יושבראש מועצת המנהלים של החברה הוא חבר הכנסת יגאל כהן-אורגד.

אבקש מכבודו להשיב לי:

1. האם נכון כי חברי מועצת המנהלים של החברה ורוב בעלי המניות בה הם פעילים מרכזיים ב"חרות" הנושאים בחלקם משרות ממלכתיות?

2. האם נכון גם כי אחד מחבריה, מר קרמרמן, הוא שותף לעסקים?

3. האם כשר האחראי לתיאום ולביצוע פעולות הממשלה בגליל ניסית לשכנע את בעלי החברה וחברי מועצת המנהלים שלה להשקיע את כספם בחברה שתפעל להקמת תעשיות עתירות מדע בגליל?

4. אם לא — מדוע?

5. מה הוא הסכום שהושקע, הן על-ידי גורמים ממלכתיים והן על-ידי יזמים פרטיים, מאז תחילת כהונתך כשר הכלכלה, בפיתוח תעשיות עתירות מדע בגליל?

6. מה הוא הסכום שהושקע, הן על-ידי גורמים ממלכתיים והן על-ידי יזמים פרטיים, מאז תחילת כהונתך כשר הכלכלה, בפיתוח תעשיות עתירות מדע ביהודה ובשומרון?

7. מה הם הסכומים המותכננים להיות מושקעים, על-פי הערכתך, הן על-ידי גורמים ממלכתיים והן על-ידי יזמים פרטיים, בפיתוח תעשיות עתירות מדע ביהודה ובשומרון בשלוש השנים הבאות?

שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי י' מרדור:

אקדים ואומר שהחברה היא חברה פרטית, ואת המידע לגבי בעלי המניות וחברי מועצת המנהלים קיבלתי מיושב-ראש מועצת המנהלים, חבר הכנסת יגאל כהן-אורגד.

1. התשובה שלילית לגבי ההרכב הפוליטי של מועצת המנהלים ובעלי המניות. איש מבין חברי מועצת המנהלים אינו עובד מדינה.

2. כידוע לך, על-יפי המלצות "ועדת אשר" שהממשלה

* שאלתך זו נשלחה במקור לכבוד ראש הממשלה.

מנהל התיאטרון מציין, שתערוכת כוכות תיאטרון מקדישה מקום חשוב ליוצרים הישראלים בתחום זה, והיא זוכה כעת להצלחה ללא תקדים — מאז פתיחתה ביקרו בה 23,300 מבקרים.

בשיחה על-פה מסר מנהל המוזיאון לראש האגף לתרבות ולאמנות במשרדנו, שמוזיאון תל-אביב יבצע סלון חורף של אמני ישראל, בהתאם לתוכנית שהוסכמה.

1495. השפעת רעש מטוסים על תלמידים
חברת הכנסת ש' ארבל-אלמזלניו שאלה את שר החינוך והתכנון ביום כ' בתמוז התשמ"ב (11 ביולי 1982):
נמסר לי שבאזורים כגון רחובות ומזכרת-בתיא, שבהם יש הפרעות מרעש מטוסים, יש לכך השפעה על אפשרות הקליטה של הילדים בבתי-הספר. רעש המטוסים מהווה מטרד לתלמידים ומפריע למהלך התקין של הלימודים.

רצוני לשאול את כבודו:

1. האם משרדך מודע להטרדות הנגרמות עליידי רעש מטוסים באזורים אלו?

2. האם נעשו סקרים ובדיקות על מידת השפעת הרעש על רמת ההישגים של תלמידים באזורים אלה?

3. אם כן — מה היו התוצאות?

4. אם לא — האם מוכן כבודו להורות לערוך סקרים באותם אזורים הקרובים לשדות תעופה ומושפעים מהמטרד של רעש מטוסים?

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלור-תעסה:

1. הרעש הוא מפגע שקיים בסביבתם של כל שדות התעופה וליד כל עורקי התנועה הראשיים.

2. לא ידוע לנו על מחקרים בארץ ובחוץ-לארץ העוסקים בהשפעת הרעש על ההישגים הלימודיים, וספק רב אם ניתן עקרונות למרדד זאת במחקר.

הנהלת מחוז המרכז מודעת לכך שבבתי-ספר מסוימים יש רעש מטוסים, אך לא התקבלו במחוז תלונות ממנהלים או מתלמידים בעניין זה.

4. לאור הנ"ל לא נראה לנו בשלב זה שיש צורך בערכת סקרים בנושא.

היו"ר מ' סבידור:

רשות לשאלה נוספת, לתכרת הכנסת שושנה ארבל-אלמזלניו.

שושנה ארבל-אלמזלניו (המעריך):

אני מבקשת לשאול את סגנית שר החינוך האם לא ידוע לך שמשרד הבריאות החל לערוך מחקרים וסקרים בעניין השפעת הרעש באזורים האלה?

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלור-תעסה:
לא ידוע לנו.

שושנה ארבל-אלמזלניו (המעריך):
אם כן, אני מבקשת להפנות את תשומת לבך, אולי תפנו למשרד הבריאות שיעדכן אתכם בנושא זה לגבי הילדים.

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלור-תעסה:
אנו לוקחים לתשומת לבנו.

1496. אורך חופשת הקיץ בבתי-הספר התיכוניים
חבר הכנסת ב' שליטא שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ' בתמוז התשמ"ב (11 ביולי 1982):

2. שלילי.

3. שלילי.

4. שלילי. הפעולות אינן קיימות.

1492. מצב המקלטים וציוד הג"א במושב אבן-מנחם
חברת הכנסת א' נמיר שאלה את שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי ביום י' בתמוז התשמ"ב (1 ביולי 1982):
בסיור במושב אבן-מנחם שבגליל העליון נמסר לי, כי לכל תושבי המושב שיש מקלטים בלבד, ללא שירותים וללא ציוד ללינה במקום. כמו כן נמסר לי, שאין במקום ציוד הג"א מתאים.

בתוקף תפקידך כשר האחראי לענייני הגליל, אתחבד לשאול:

1. האם אינפורמציה זו ידועה לך?

2. אם כן — מה בדעתך לעשות כדי להביא את מקלטי מושב אבן-מנחם וציוד הג"א למצב תקין?

תשובת שר הכלכלה ותיאום בין-משרדי י' מרידור:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא, נודע לי על כך לראשונה מהשאלתא.

2. העתק השאלתא הועבר ללשכת שר הביטחון לטיפול הגורמים המוסמכים.

היו"ר מ' סבידור:

תודה לשר. אבקש מסגנית שר החינוך והתרבות להשיב על שלוש שאלות.

1479. ייעוד ביתן הלנה רובינשטיין במוזיאון תל-אביב לאמנות ישראלית

חברת הכנסת א' נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום י' בתמוז התשמ"ב (1 ביולי 1982):

ביום 1 במרס 1982 פניתי אליך בדבר העמדת ביתן הלנה רובינשטיין בתל-אביב לתערוכות של אמנות ישראלית. בתשובתך על שאלתא זו מיום 22 באפריל 1982 השבת, כי "לאחרונה הוסכם בין ראש האגף לתרבות ולאמנות במשרדנו לבין מנהל מוזיאון תל-אביב לייעד את עיקר הפעילות של ביתן הלנה רובינשטיין לתערוכות של אמנות ישראלית. המוזיאון עורך עתה תוכניות בהתאם לכך והן תפורסמנה במועד הקרוב". מאז מתן התשובה עברו חודשים, ולפי האינפורמציה שכירי עד עצם היום הזה לא נעשה דבר כדי לייעד את הביתן לתערוכות של אמנות ישראלית, כמובטח.

בקשר לכך אבקש תשובת השר:

1. האם אינפורמציה זו ידועה לשר?

2. אם כן — מה בדעת השר לעשות כדי להביא את הנהלת מוזיאון תל-אביב לקיים את אשר הבטיחה ומתי?

תשובת סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלור-תעסה:
(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ההלטת מוזיאון תל-אביב לערוך בביתן הלנה רובינשטיין תוכנית דינמית של תערוכות עם דגש חזק באמנות ישראלית בת-זמננו בעידן עומדת: תכנון תערוכות במסגרת מוזיאלית דורש זמן, ועל-מנת להגשים את תוכניותיו חייב מוזיאון לעבוד על תוכנית תלת-שנתית. עם נעילת תערוכת כוכות תיאטרון בביתן הלנה רובינשטיין, תופעל התוכנית החדשה בהתאם לתכנון.

חוברת ל"ה, ישיבה קט"ז
— שאלות ותשובות; החלטה בדבר
— אישור הוראות בצווים —

1474. שידור התוכנית "שלום הגליל" בטלוויזיה הלימודית
וב"גלי צה"ל"

חברת הכנסת א' נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום י'
בתמוז התשמ"ב (1 ביולי 1982):

נמסר לי כי החלטת לאשר לטלוויזיה הלימודית ול"גלי
צה"ל" להמשיך בשידור התוכנית "שלום הגליל" בטלוויזיה
הלימודית גם לאחר גמר מבצע "שלום הגליל".

מאתר שבחוק רשות השידור, התשכ"ה — 1965, סעיף
48(ב) נקבע: "לרשות השידור יהיו לגבי גלי-צה"ל — שידורי
רדיו של צבא-הגנה לישראל, להלן גלי-צה"ל, בכל הנוגע
לתוכניותיו הלא-צבאיות, אותן סמכויות שיש לגבי שידורי
הרשות, והיא תמלא לגבי תוכנית כאמור אותם התפקידים",
לפיכך אבקש את תשובתך:

1. האם האינפורמציה הנ"ל נכונה?
2. אם לא — עד מתי חשודר התוכנית "שלום הגליל"
בטלוויזיה הלימודית?

3. אם כן — האם החלטה זו תואמת את מטרות הטלוויזיה
הלימודית?

4. האם החלטה על שידורי התוכנית במתכונת "שלום
הגליל" בטלוויזיה הלימודית אינה מחייבת החלטה של הוועד
המנהל של רשות השידור?

5. אם כן — האם החליט על כך הוועד המנהל ומתי?

6. האם מוסדות רשות השידור אישרו את הפקתה ואת
שידורה של התוכנית ל"גלי צה"ל", כמתחייב מחוק רשות
השידור (סעיף 48(ב)), כמצוטט לעיל?

7. אם כן — מתי?

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלזר-העסה:
(התשובה נקראה לבקשת חבר הכנסת י' גיל)

1 ו-2. הטלוויזיה הלימודית ו"גלי צה"ל" שידור תוכנית
משותפת בשם "שלום הגליל" החל בפרוץ מלחמת "שלום
הגליל". מטרת התוכנית הייתה להביא דרשות שלום מהחזית,
להסביר את האירועים ולהפיג את המתח בעורף על-ידי שידור
שהיה מורכב מאינפורמציה, מפרשנות ומבידור.

עם תחילת חופשת הקיץ, המשיכה הטלוויזיה הלימודית
בהפקת התוכנית ללא שידורה המקביל ב"גלי צה"ל". (טרם
הוחלט אם להמשיך בשידור התוכנית גם לאחר גמר המבצע.)

3. אם חיפול החלטה להמשיך בשידור תוכנית דומה, היא
תהיה תואמת את מתכונת שידורי הטלוויזיה הלימודית.

4-5. לא, הטלוויזיה הלימודית אינה כפופה להנהלת
רשות השידור.

6-7. לא, התוכנית שודרה בעקבות המלחמה והופקה
בשיתוף פעולה במשך ארבעה שבועות בלבד, כחלק משידורי
המלחמה.

היו"ר מ' סבירור:

תודה לסגנית שר החינוך והתרבות.

ג. החלטה בדבר אישור הוראות: 1. בצו מע"מ (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין),

התשמ"ב — 1982; 2. בצו מע"מ (שיעור המס על מלכודים ומסודות כספיים), התשמ"ב — 1982;

3. בצו העריף המכס והפטור (תיקון מס' 17), התשמ"ב — 1982*

שלמה לורינץ (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא את

הופעתה לנלות שבבתי-הספר התיכוניים מסתיימת
תקופת הלימודים ב-20 ביוני, ולא בסוף החודש. כמקובל.
נראה לי שיש כאן נגיסה וזחלת בזכויות התלמידים הזכאים,
לדעתי, בתקופה זו ובכלל ללימודים אינטנסיביים יותר.

רצוני לשאול את כבודך:

1. האם תופשה זו מעוגנת בחוקת העבודה של הסתדרות
המורים התיכוניים?

2. האם חופשת קיץ ארוכה זאת מוצדקת, לדעת השר
והמשרד?

3. האם אין זה רצוי להעסיק את התלמידים במסגרת
חינוכית כלשהי במקום ימי הבטלה הארוכים מאונס?

4. האם קיים מחקר הקובע שבבתי-ספר תיכוניים השחיקה
גדולה יותר מן השחיקה בבתי-הספר היסודיים ומכאן הפער
בתקופות החופשה?

5. מתי נקבעה תוכנית הלימודים והחופשות בבתי-הספר
בכלל ובמוסדות התיכוניים בפרט?

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלזר-העסה:

מהלך שנת הלימודים סוכם בכתב עם הסתדרות המורים
עוד לפני קום המדינה. סיכום זה מהווה כלפי ציבור המורים
הסדר קיבוצי, ומשרדנו נוהג לפיו עד היום.

הסדר זה קבע הפרדה בנושא סיום שנת הלימודים בין
בתי-ספר יסודיים וגני-ילדים, המסיימים את לימודיהם ב-30
ביוני, לבין בתי-ספר על-יסודיים וסמינרים, המסיימים את
לימודיהם ב-20 ביוני, ואני מוסיפה: יש כיתות המסיימות גם
ב-10 ביוני.

עם היווסד ארגון המורים העל-יסודיים, קיבלו עליהם
המורים העל-יסודיים את כל ההסכמים וההסדרים שנחתמו
בעבר על-ידי הסתדרות המורים, כך שהסדר סיום שנת
הלימודים תופס כלפיהם ומהווה חלק מההסדרים וההסכמים
הקיבוציים בעניינם.

משרדנו מעודד תלמידים ליטול חלק בפעילות מבוקרת
ומתוכננת בחודשי הקיץ, המאורגנת על-ידי אגף הנוער,
המתלקה לטיפוח בחינוך העל-יסודי, היחידה לנוער שוחר מדע
ועוד.

היו"ר מ' סבירור:

רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת בני שליטא.

בני שליטא (הליכוד):

סגנית שר החינוך אמרה בעצמה, שההסדרים האלה
קיימים עוד מלפני קום המדינה. נדמה לי שמדינת ישראל כבר
שינתה את כל התקנות והחקיקה של ימי המנדט. האם לא הגיע
הזמן לבדוק גם נושא זה מחדש?

סגנית שר החינוך והתרבות מ' גלזר-העסה:

חבר הכנסת בני שליטא, אני מציעה שתגיש הצעה
לסדר-היום או הצעת חוק בנושא זה. אני מסכימה אתך.

היו"ר מ' סבירור:

אבקש מיושב-ראש ועדת הכספים להביא לפנינו צווים.

* נספחות.

החוק למימון מבצע "שלום הגליל", ניתן היה לוותר על עיקור 3% מתוספת הווקר.

אדוני יושב-ראש, כל שלושת הצווים נתקבלו-פה-אחד, ואני מבקש להעמיד אותם להצבעה ולאשרם.

היו"ר מ' סבידור:

תודה ליושב-ראש ועדת הכספים.

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. אעמיד להצבעה כל צו בנפרד.

מי בעד אישור הוראות בצו מס' ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין), התשמ"ב — 1982, ידים נא את ידו.

ה צ ב ע

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס' ערך

מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין).

התשמ"ב — 1982, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו מס' ערך

מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ועל מוסדות

כספיים), התשמ"ב — 1982, נתקבלה.

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף

המס והפטור (תיקון מס' 17).

התשמ"ב — 1982, נתקבלה.

ד. הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (מס' 6), התשמ"ב — 1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

נציב בתי-הסוהר בהתאם לכישורים ולתכונות שסקרנו לעיל: עדיפות למינוי קצין בכיר מהשירות, למי שיש לו היכרות עם נושא הענישה בכללה ועם מוסדות העונשין בפרט. בעל כושר ארגוני וניסיון פיקודי או הכשרה אחרת שתבטיח את מעמדו הסמכותי, אדם נעים הליכות, מוסרי, המסוגל לקיים יחסי אנוש תקינים עם אנשים כרמות שונות; 2. יש להגביל מראש את תקופת כהונתו לארבע שנים, אין למנוע את הארכת כהונתו לקדנציה נוספת; 3. לפחות במחצית תקופת כהונתו של הנציב, יש למנות לו משנה. על דעתו, שיואב בחשבון כמועמד לנציב הבא, או שלפחות יוכל לסייע לנציב החדש, הבא מחוץ לשירות, עם כניסתו לתפקיד. עד כאן מתוך דוח הוועדה.

שר הפנים הופיע בפני ועדת הפנים ואיכות הסביבה ומסר, בהודעה למליאת הכנסת, כי "יש מקום להתחשב כאנשים מבפנים, אך זה לא השיקול הבלעדי, ואין לו התנגדות למינוי לקדנציה, עם הארכה".

אני חושבת שאבטא את עמדת רוב חברי הוועדה אם אומר, שאנו רואים חשיבות רבה בכך שקצינים בשירות בתי-הסוהר ידעו, כי הדרך לכהונת נציב בתי-הסוהר אינה חסומה בפניהם, כפי שהיה עד כה, וכך יעמדו בפני קצינים מוכשרים הסיכוי והאתגר להמשיך ולשרת בשירות. עם זאת, לא נראה לחברי הוועדה, שיש לקבוע בחוק הוראה מפורשת בעניין זה.

לחבר הכנסת רפי סריסה יש הסתייגות, ואבקש ממכוד היושב-ראש לתת לו אפשרות לנמק את הסתייגותו.

חברי הכנסת, כפי שכבר ציינתי בדברי בקשר לתיקון פקודת המשטרה, לא ראתה הוועדה מקום לקבוע בחוק חובת

הצווים דלקמן: צו תעריף המס והפטור (תיקון מס' 17), צו מס' ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ועל מוסדות כספיים) וצו מס' ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין).

במסגרת הצעדים למימון מבצע "שלום הגליל", הטל עלי-פי חקנות שעת-החירום הטל על עסקאות, על יבוא טובין ועל פעילותם של מוסדות כספיים ומלכ"רים.

ההיטל על עסקאות היה 25% מהמע"מ שחייבים בו, והוא העלה את שיעור המע"מ למעשה מ-12% ל-15%.

הצו בא לקבוע בחוק, כי מעתה יהיה שיעור מע"מ 15% במקום 12%.

כיוון שההיטל על היבוא לא ניתן היה לניכוי כמס תשומות, נבע מכך שעל היבוא הטל נטל נוסף בשיעור של 3%. בצו המובא לפניכם נקבע תוקפו של ההיטל בשיעור 3% — עד יום 31 במרץ 1983.

שיעור המס מהשכר שמשלמים מלכ"רים יהיה 6.25%. השיעור של מס השכר והרווח שמשלמים מוסדות כספיים יהיה 15%.

כזכור לכם, בעת הקביעה הראשונה של הצעדים למימון מבצע "שלום הגליל" נקבע, שלצורך חישוב תוספת הווקר ותשלומה יראו את המדרג לחדשים יוני ויולי מוקטן ב-3% מכפי שיתפרסם, כדי לעקר את ההשפעה האינפלציונית בשל עליית המחירים הנובעת מהעלאת שיעור המע"מ. עם קבלת

היו"ר מ' סבידור:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (מס' 6), התשמ"ב — 1982, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. את החוק תביא יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמולינו.

שושנה ארבל-אלמולינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה): אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבדת להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (מס' 6), התשמ"ב — 1982.

ביום 18 בפברואר 1982 העבירה הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק הנ"ל לוועדת הפנים ואיכות הסביבה לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. הצעת החוק דנה בדרך מינוי נציב בתי-הסוהר והיא קובעת כי הנציב יחמנה עלי-ידי הממשלה עלי-פי הצעת השר, שהוא כיום שר הפנים.

כפי שכבר אמרתי בעת שהבאתי לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את התיקון לפקודת המשטרה בעניין מינוי המפקח הכללי, הצטיקו את הוועדה שתי בעיות עיקריות: א. האם יש לקבוע קריטריונים כלשהם למינוי נציב בתי-הסוהר; ב. האם יש להטיל על השר חובת התייעצות עם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת לפני שהוא מביא את המלצתו בפני הממשלה.

בקשר למינוי נציב בתי-הסוהר עמד בפני הוועדה דוח ועדת קנת, הכולל, בין היתר, פרק בדבר כישוריו ותקופת כהונתו של נציב בתי-הסוהר. המלצותיה של הוועדה בקשר לזה היו, ואני קוראת מתוך ההמלצות בסעיפים 1 — 3: "אנו ממליצים להגדיר את הכישורים הנדרשים ממועמד לתפקיד

הבכירה, המשרתת שנים רבות בבתי-הסוהר? מגיעת התפקיד מקצינים המשרתים בשירות כמוה כמתן תעודת כישלון לכל הקצונה הקיימת: כמוה כחסימת התקדמותם של קצינים שהשקיעו שנים רבות ומאמצים לקידומם: כמוה כמתן הכשר להסתאבותה של הקצונה בבתי-הסוהר ודריכה על המקום: והייתי אומר אפילו, שכמוה כסטיגמה לחי לכל אלה המשרתים בבתי-הסוהר, כאילו באים לומר להם: אתם מתאימים לכל עבודה, ובלבד שאיש מכם לא יגיע לתפקיד של נציב בתי-הסוהר.

גם לזה התייחסה ועדת השופט קנת, וברשותך, אדוני היושב-ראש, אצטט עוד כמה שורות. הוועדה מספרת: "גונדר לוי העיד בפנינו בכנות גמורה, שנכנס לתפקיד — לאחר היסוסים רבים — בלא שום הכשרה למלא אותו, בלא הכרת המערכת. שירותו בבתי-הסוהר היה זר לו לחלוטין. הודגש בפניו, שדי בניסיונו הביטחוני העשיר כדי למלא את התפקיד בהצלחה. גונדר לוי לא קיבל הכשרה מספקת לקראת קבלת התפקיד על שירותו בבתי-הסוהר. ניתן לו להסתובב במשך שבוע בלבד בבתי-הסוהר והוא נשלח לסיוע בגרמניה, בצרפת ובאנגליה. לרבריו, 'לא נמסר לי שום דבר בצורה מסודרת'. את מכלול הבעיות למד תוך כדי עבודתו. במקביל לכך שמע במשך שנה קורס בקרימינולוגיה באוניברסיטת בראילן, כשומע חופשי. עם זאת, הוא זכה, לרבריו, ללימוד ולהדרכה שוטפת משר המשטרה דאז שלמה הלל".

אדוני היושב-ראש, מקובל עלי שהשר הממונה על הנושא יתן דעתו לבחירת הנציב, אני מבקש לציין, שהסתייגותי לא הודפסה כראוי. ביקשתי לומר בצורה ברורה ומפורשת, שנציב בבתי-הסוהר יבחר מתוך השירות, ואילו כאן בהסתייגות שלי נאמר, כאילו ביקשתי עדיפות, ופירוש הדבר כאילו לא עשינו מאום. אני מבקש לתקן את ההסתייגות שלי. אף הערתי זאת היום ליועץ המשפטי של ועדת הפנים ואיכות הסביבה.

שושנה ארבל-אלמזלני (המערך):

אמור את הנוסח המתוקן שלך.

הי"ר מ' סבידור:

עליך לומר את הנוסח המתוקן, כדי שנוכל לתקן זאת.

רפאל סויסה (המערך):

הניסוח שלי אימרו, שעדיפות לבחירת נציב בתי-הסוהר —

שושנה ארבל-אלמזלני (המערך):

בלי המלה עדיפות.

רפאל סויסה (המערך):

סליחה, הניסוח שלי אימרו, שנציב בבתי-הסוהר יבוא מתוך הקצונה המשרתת בשירות בבתי-הסוהר.

שושנה ארבל-אלמזלני (המערך):

יבוא מתוך שירות בבתי-הסוהר.

רפאל סויסה (המערך):

אכן: יבוא מתוך שירות בבתי-הסוהר.

עכשיו אני רוצה לומר משפט על עניין הבחירה. אנו יודעים שיש בשירות קצינים טובים, מצוינים, המסוגלים לעשות דברים טובים בבתי-הסוהר. ברור, שוב, שהשר הוא שיכול לקבוע, אך המינוי צריך לבוא מתוך השירות.

יכולים לטעון בפנינו, שבמשך כל השנים המצב היה כזה, שבחרו נציב מחוץ לשירות בבתי-הסוהר. רבותי, העובדות מוכיחות, שכל מה שנעשה ומה שהיה בעבר אינו טוב להיום. עובדה היא, שכ-60% מאותם עבריינים שאנו רוצים לשקמם

התייעצות עם ועדה של הכנסת, וחבר הכנסת בני שליטא שהגיש הסתייגות כעניין זה לקח אותה בחזרה.

הוועדה הכניסה בניסוח הצעת החוק חיקון קל, אך מהותי בהחלט. בהצעת הממשלה נאמר, כי הנציב יתמנה לפי הצעת השר, ואילו החיקון המתייחס למינוי מפכ"ל המשטרה אומר כי המפכ"ל יתמנה לפי המלצת השר. הוועדה לא ראתה מקובל לשוני בנוסח של שני החוקים וקבעה גם לגבי נציב בתי-הסוהר כי יתמנה לפי המלצת השר. השיקול שלנו היה עקרוני מצד אחד, ומצד אחר רצינו לתת מעמד שווה לנציב בבתי-הסוהר ולמפכ"ל, ועליידי כך להביא גם להעלאת מודעות הציבור הרחב לגבי שירות בתי-הסוהר וגם להעלאת מעמדם וערכם של אותם אנשים העובדים בשירות הזה. בזאת רצינו לבטא גם מבחינה סמלית את עמדתנו וגישתנו.

אני מבקשת, אדוני היושב-ראש, להצביע על החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית לאחר שחבר הכנסת רפי סויסה ינמק את ההסתייגות.

הי"ר מ' סבידור:

חודה רבה ליושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה. אני מזמין את חבר הכנסת רפאל סויסה לנמק את ההסתייגות.

רפאל סויסה (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסתייגותי בנושא החוק לחיקון פקודת בתי-הסוהר מוגשת בזה מתוך דאגה כנה לתפקידו המוצלח של השירות, דאגה מתמדת לשיפור המצב בבתי-הסוהר הוועק לשמים וכן דאגה להכנת האסיר לשיקומו לאחר שחרורו.

את המצב החמור השורר בבתי-הסוהר כבר תיארתי בהזדמנות אחרת, ואסור לנו לדחול לרוש בו עד שיבוא על חיקונו.

אתמול, אדוני היושב-ראש, הופיעה ב"דיועות אחרונות" הודעה על שני אסירים יהודים שהתנצרו כמחאה וכזעקה על המצב הנורא השורר בבתי-הסוהר. באותה הודעה גם פורסם, שיש קבוצה נוספת של אסירים העומדים להתנצר בקרוב.

ניהול בבתי-הסוהר הוא תפקיד קשה, מסוכן, מורכב ורב-אתגורי. תפקידו של נציב בבתי-הסוהר דורש אחריות רבה, פתיחות לב לשינויים ולקידום, אך גם רוע קשה ומרסנת. נציב בבתי-הסוהר נמצא תחת לחצים קשים, מתחים רבים ודאגות עצומות. חאת בגלל התפקיד המיוחד של טיפול בסוגי בני אדם, שהלקם מסוכנים וגם הזיקו לחברה שלנו.

לתפקיד רב אחריות ומסוכן זה מן הדין שיתמנה אדם בעל שיעור קומה, בעל כישורים העונים על דרישות התפקיד. הוועדה בראשות השופט קנת דנה בנושא במשך זמן רב, ועל כך מגיעה לה ברכת ישרי-כוח. הוועדה הגישה את המלצותיה בנושא בבתי-הסוהר והאסירים, ובין היתר הגישה הוועדה את המלצתה לבחירת נציב. הוועדה אומרת, ואני מצטט, אדוני היושב-ראש: "אנו ממליצים להגדיר את הכישורים הנדרשים ממועמד לתפקיד נציב בבתי-הסוהר בהתאם לכישורים ולתכונות שסקרנו לעיל: עדיפות למינוי קצין בכיר מהשירות, למי שיש לו היכרות עם נושא הענישה בכללה ועם מוסדות העונשין בפרט, בעל כושר ארגוני וניסיון פיקודי או הכשרה אחרת שתבטיח את מעמדו הסמכותי, אדם נעים הליכות, מוסרי, המסוגל לקיים יחסי אנוש תקינים עם אנשים ברמות שונות. יש להגביל מראש את תקופת כהונתו לארבע שנים. אין למנוע את הארכת תקופת כהונתו לקדנציה נוספת".

אדוני היושב-ראש, מה טוב יותר, מוצלח יותר ומתאים יותר לבחירת נציב בבתי-הסוהר מבחירת איש מהקצונה

חבר הכנסת סויה כאן מדין־חשבון של ועדת קנת — אין זה מחייב לנקודה הספציפית הזאת. ועדה מסוג ועדה זו היא ועדה נכבדה, שעל הקמתה החליטה הממשלה. יושב־ראש בית־הדין העליון הוא אשור קבע את ההרכב, ושומה להתחשב במקסימום של התחשבות בה, אך אין זה צו או פקודה אקסקלוסיבית. והאיראיה — לאחר מלחמת יום הכיפורים, בשנת 1973, הוקמה ועדת אגרנט, ואיני יכול להישבע שכל ההמלצות של ועדת אגרנט באמת קימו, הוגשמו ובוצעו.

אני רוצה לומר מה לא טוב באותם דברים שמציע חבר הכנסת סויה. הוא עושה שני דברים שלא ייעשו. אפילו לדעתו יכול להיות, שלאחר ארבע שנים של שירות מאריכים את השירות; אם כך, השירות יהיה שמונה שנים. היום הוא רוצה לקבוע, שלאחר שמונה שנים של שירות ייקבע נציב שירות בתי־הסוהר מתוך 2,000 עובדים ולא מתוך מבחר יותר רחב. הוא קבע שזוהי סטירת לחי אם לא ימנו את הנציב מתוך השירות. אך כל קודמי עשו מה שעשו, ולמה אנו נצמצם? — איני פוסל איש. אני יודע שהעבודה בשירות היא עבודה קשה ובתנאים קשים לסוהרים לא פחות מאשר החיים גופא לאסירים. מצאתי לזה סימוכין בגימטרייה של המלה סוהר והמלה אסיר; בשתי המלים הגימטרייה היא אותה גימטרייה. הם חיים מתחת לאותו גג במשך שעות רבות ובאותם תנאים. מלכתחילה לבוא ולהגביל את ההרכבים — איני רואה היגיון בזה. אף שההיגיון של השר בוודאי יגיד שאם יש אדם טוב מתוך השירות — מצווה עליו לקבלו.

היו"ר מ' סבידור:

תודה רבה. אנו עוברים להצבעה. נצביע עתה על ההסתייגות של חבר הכנסת סויה. מי בעד ההסתייגות ירים את ידו.

רוני מילוא (הליכוד):

אני מבקש למנות שני מונים.

היו"ר מ' סבידור:

אני מבקש מחברי הכנסת דוד מגן ואברהם כ"ץ־עוז להיות המונים.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

34 —

ר' סויה לסעיף 1

נגד

50 —

התיקון של חבר הכנסת ר' סויה לסעיף 1 לא

נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' סבידור:

אנו עוברים להצבעה על החוק בקריאה שלישית.

ה צ ב ע

— רוב

נגד

— אין

חוק לתיקון פקודת בתי־הסוהר (מס' 6).

התשמ"ב — 1982, נתקבל.

ה. בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לשופטים

בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לשופטים, אני רוצה להפנות את חשומתי־לבכם לסדר ההצבעה. על שולחנות חברי

ולהחזירם למטב חוזרים לבתי־הסוהר. לכן אני סבור — ואיני יכול להיחפס לכל טענה אחרת — שאין טוב יותר מכך שהנציב יהיה מתוך שירות בתי־הסוהר, כי הוא מכיר את העניין היטב. איני רוצה לומר שכביכול הנציב הנוכחי אינו בסדר; הוא משתדל, הוא עושה כמיטב יכולתו, אך טוב יהיה יותר אם הנציב הבא יהיה מתוך השירות.

היו"ר מ' סבידור:

תודה לחבר הכנסת סויה. אני מתכבד להזמין את שר הפנים.

שר הפנים י' בורג:

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, אני משתתף לפי התקנון בוויכוח, ואין זה גורע מזכותו של חבר ועדת הפנים לענות בשם הרוב על ההסתייגות של חבר הכנסת סויה. אני מבין שחבר הכנסת שליטא יענה, או צריך לענות, על ההסתייגות בשם הרוב.

היו"ר מ' סבידור:

הוא ויתר.

שושנה ארכלי־אלמזולינו (המערך):

אין בשם הרוב.

שר הפנים י' בורג:

הוא לא אמר שהוא ויתר.

קריאה:

הוא אמר עכשיו.

שר הפנים י' בורג:

אני מבין, הוא אמר עכשיו.

היו"ר מ' סבידור:

אין בשם הרוב.

שר הפנים י' בורג:

בכל אופן, לעניין גופא, אני חושב שהצעתו והסתייגותו של חבר הכנסת סויה מהרוב בוועדה אין לה שום יסוד, ואומר למה. איני מתייחס עכשיו לדין־חשבון של הוועדה. ועדה אינה פוסקת הלכה סופית. ועדה אומרת את דעתה, והיות שההרכב של הוועדה הוא הרכב מכובד ביותר — שומה על השרים ועל הממשלה להתחשב בדעתה כמידה מקסימלית. לא תמיד מקיימים את המצווה הזאת, והאיראיה ועדת אגרנט, אשר הוקמה לאחר מלחמת יום הכיפורים.

היו"ר מ' סבידור:

חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק את הדיבורים. בבקשה.

שר הפנים י' בורג:

אדוני היושב־ראש, הרשה לי לצטט את שר הפנים לשעבר, פנחס רחן ז"ל, אשר אמר, שבכנסת יש אקוסטיקה רעה מאוד מפני ששומעים כל מלה. לאור ההערה הזאת אני רוצה להמשיך בהתחלת דברי.

ובכן, אני מזמין את הבית שלא לקבל את הסתייגותו של חבר הכנסת סויה, אלא להצביע בעד הצעת הרוב של הוועדה, אשר הובאה לכאן על־ידי חברת הכנסת שושנה ארכלי־אלמזולינו, וישוב־ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה. אני רוצה לומר את הנימוקים שלי. למרות הציטוטים שציטט

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר־היום:

הכנסת מונחים פתקי הצבעה שבהם רשומים שמות המועמדים. כל חבר הכנסת יסמן לא יותר משני מועמדים וישים את הפתק במעטפה. מזכיר הכנסת יקרא בשמות חברי הכנסת. חבר כנסת ששמו ייקרא, יגיש וישים את המעטפה בקלפי.

אמנה ועדת קלפי בהרכב הזה: חבר הכנסת נחמקין, חבר הכנסת אכטבי וחבר הכנסת שטרית. חברי כנסת אלה ישמשו ועדת קלפי.

אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לכך, שבזמן מגיית הקולות עליי ועדת הקלפי חדון הכנסת בנושא הבא בסדר-היום. חברי הכנסת מתבקשים על כן להישאר במקומותיהם. הנושא הבא בסדר-היום — הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת מיכאל קליינר. אני מודיע זאת, כדי שחברי הכנסת לא יסתלקו מן האולם בלי לדעת מהו סדר-היום.

אנחנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה

מזכיר הכנסת נ' לורך:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

— מצביע	המר זכולון	— מצביע	אכוחצירא אהרן
— מצביע	הראל אהרן	— מצביע	אכטבי אליעזר
— מצביע	הרצוג חיים	— מצביע	אבן אבא
— מצביע	וייס שבח	— מצביע	אדרי רפאל
— מצביע	וילנר מאיר	— מצביע	אדון אהרן
— מצביע	ירושובסקי מרדכי	— מצביע	אולמרט אהוד
— מצביע	ותד מחמד	— מצביע	אלוני שולמית
— מצביע	זיגד תופיק	— מצביע	אמוראי עדיאל
— מצביע	זייגר יצחק	— מצביע	אמיר יעקב זיאק
— מצביע	זכאי יחזקאל	— מצביע	ארבל-אלמחולניו שושנה
— מצביע	זכין רב	— מצביע	ארד גאולה
— מצביע	חלאלה חמד	— מצביע	ארידור יורם
— מצביע	חריש מיכאל	— מצביע	ארליך שמתח
— מצביע	חשאי יהודה	— מצביע	אשל חמר
— מצביע	טובי תופיק	— מצביע	בגין מנחם
— מצביע	יעקבי גד	— מצביע	בורג יוסף
— מצביע	כהן גאולה	— מצביע	ביטון צ'רלי
— מצביע	כהן יגאל	— מצביע	כלומנטל נפתלי
— מצביע	כהן-אבידב מאיר	— מצביע	בן-אלישר אליהו
— מצביע	כהן-אורנג יגאל	— מצביע	בן-מאיר דב
— מצביע	כ"ץ-עוז אברהם	— מצביע	בן-מאיר יהודה
— מצביע	לבני איתן	— מצביע	בן-פורח מרדכי
— מצביע	לוי דוד	— מצביע	בר-זהר מיכאל
— מצביע	לורין שלמה	— מצביע	ברליב חיים
— מצביע	לין אמנון	— מצביע	ברעם עוזי
— מצביע	מגן דוד	— מצביע	ברמן יצחק
— מצביע	מודעי יצחק	— מצביע	גולדשטיין פנחס
— מצביע	מולוא רוני	— מצביע	גור מרדכי
— מצביע	מלמד אברהם	— מצביע	גיל יעקב
— מצביע	מרדור יעקב	— מצביע	גלזר-תעסה מרים
— מצביע	משל ירוחם	— מצביע	גרופר פסח
— מצביע	נאמן יובל	— מצביע	גרנות אלעזר
— מצביע	נוף עקיבא	— מצביע	דורון שרה
— מצביע	נחמיאס אהרן רפאל	— מצביע	דקל מיכאל
— מצביע	נחמקין אריה	— מצביע	דרוקמן חיים
— מצביע	נמיר אורה	— מצביע	הורביץ יגאל
— מצביע	נסים משה	— מצביע	הכנה מנחם
— מצביע	נסראלדין אמל	— מצביע	הלל שלמה
— מצביע	נעים רענן	— מצביע	הלפרט שמואל
— מצביע	סבג אורי	— מצביע	
— מצביע	סבירור מנחם	— מצביע	
— מצביע	סויסה רפאל	— מצביע	
— מצביע	סולורד עדנה	— מצביע	
— מצביע	פדר נפתלי	— מצביע	
— מצביע	פורת חנן	— מצביע	
— מצביע	פרוש מנחם	— מצביע	
— מצביע	פרח יהודה	— מצביע	
— מצביע	פרס שמעון	— מצביע	
— מצביע	פרץ יצחק	— מצביע	
— מצביע	פת גדעון	— מצביע	
— מצביע	צבן יאיר	— מצביע	
— מצביע	צור יעקב	— מצביע	
— מצביע	צפורי מרדכי	— מצביע	
— מצביע	קולס אליעזר	— מצביע	
— מצביע	קופמן חיים	— מצביע	
— מצביע	קורפו חיים	— מצביע	
— מצביע	קליינר מיכאל	— מצביע	
— מצביע	קצב משה	— מצביע	
— מצביע	רביץ יצחק	— מצביע	

האם יש משהו מחברי הכנסת ששמו לא נקרא ועוד לא הצביע? האם חבר הכנסת גד יעקבי הצביע?
יעקבי גד — מצביע

היו"ר מ' סבירדור:
חמה ההצבעה. אני מזמין את חברי הקלפי.
ניתן אפשרות הצבעה לאחר הכנסת יצחק פרץ.

רוני מילוא (הליכוד):
לפני שחבר הכנסת פרץ מצביע, אחרי שהיושב-ראש
מודיע שההצבעה תמה — — —

יוסי שריד (המערך):
מה אתה עוזר כל הזמן ליושב-ראש?

רוני מילוא (הליכוד):
אני שואל האם ההצבעה הסתיימה או לא הסתיימה. זה
הכול.

פרץ יצחק — מצביע

היו"ר מ' סבידור:
אני מבקש שלא להפריע. אמרתי, ובאמצע המשפט בא חבר הכנסת, ואני לא אקפח חבר הכנסת ואמוע ממנו הצבעה.

— אינו נוכח	רובין בן־ציון
— מצביע	רובינשטיין אמנון
— מצביע	רוזוליו דניאל
— מצביע	רום יוסף
— מצביע	רון אמרי
— אינו נוכח	ריסר מיכאל
— אינו נוכח	רנר צבי
— מצביע	שוסטק אליעזר
— מצביע	שחל משה
— מצביע	שטרית מאיר
— מצביע	שילנסקי דב
— מצביע	שיפמן דוד
— מצביע	שליטא בני
— מצביע	שמיטוב ויקטור
— מצביע	שמיר יצחק
— אינו נוכח	שפיזור אליהו
— מצביע	שפירא אברהם יוסף
— מצביע	שרון אריאל
— מצביע	שריד יוסף
— מצביע	שריר אברהם
— מצביע	תיכון דן

נ. הצעה לסדר-היום

קרן הביטוח של פועלי הבניין -

להוזלת הבנייה הציבורית על-ידי ביטול הניכוי במקור שקיים היום לגבי הקבלנים בבנייה הציבורית אולי ב־4%, אולי ביותר. בכך נקל על אלפי זוגות צעירים.

אם ייבדקו המסקנות והממצאים שלי ויתגלו כנכונים, גם האוצר יחסוך הרבה כספים. למה את אומר "אם"? כיוון שניסו להקשות עלי בתחרות על כל צעד ושעל, ולא רק אנשי ההסתדרות אלא גם אלה שהיו צריכים לפקח עליהם. הקימו מכר של טשטוש והסנוואה. גם התעלמו מדרישת המוסד הזה הנכנס.

לפני שנה וחצי החקיים בוועדת העבודה והרווחה דיון, בעקבות הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת מאיר כהן-אביב. בעקבותי כתיב פקיד באוצר מכתב אל הגברת שפי, הממונה על הנושא בהסתרדות, וביקש נתונים על התפלגות המבוטחים בכרך. לפני שנה וחצי נתקבלה תשובה: "העברתי פנייה למנהלי הקרנות לפעול למען איתור מספר המבוטחים הלא-פצילים. דבר זה כרוך בעבודה רבה. נתתי הוראה להחיש את הנושא".

היור"ר מ' שחל:
חבר הכנסת ותד. כל זמן שלא יהיה שקט. אין טעם
להמשיך בדיון. חבר הכנסת שפירא וחבר הכנסת לוריניץ, אנחנו
ממתנים לכם. חבר הכנסת שפירא, אני עדיין ממתינ'. חבר
הכנסת שפירא, אני מצטער, איינאפשר לקיים כך דיון. בבקשה.

מיכאל קליינר (הליכוד):
מאז האירוע הזה לפני שנה וחצי ועד עצם היום הזה
התעלמו מפניית — — —

רענן נעים (המערך):

מיכאל קליינר (הליכוד):
 רענן, חקשיב לי חבר. אני מקשיב לך חמיד. מאז לפני שנה וחצי ועד היום התעלמו מהפנייה של הכנסת. אני עצמי פניתי לפקיד בכיר באוצר וביקשתי ממנו מאזנים של קרנות. נפגשתי

היור"ר מ' סבידור:
בינתיים נתחיל כהצעה לסדר-היום. אני מזמין את חבר
הכנסת מיכאל קליינר.

מיכאל קליינר (הליכוד):
אדוני הוישבראש, כנסת נכבדה, הנושא שאני מעלה היום
על סדר-ימיה של הכנסת הוא נושא כבר, נושא מורכב, נושא
מסובך, אשר ללמירתו הקרשתי עשרות ואולי מאות של שעות.
הביעה היא איך להביא בפניכם באתם, בעשר הדקות של
ההצעה, את המסכנות.

הנושא הוא קרן הכיסוח של פועלי הבניין. שקראנו עליה לאחרונה. רוצים לאחד אותה. מספרים שיש בה גירעון אקטוארי. רוצים עליה נכבדות ברוח מבקר ההסתדרות. בדרך מבקר המדינה. בעיתונות. הכנסת נתנה את דעתה. אצל כל זה היה ככלי משני, שוליים, לא בכדיית המוקד, בכדיית המרכזית. אותה בעית מורכבת שאני נוגע בה היום.

אמרו שיש מכוניות ומבנים מפוארים. זה מעניין מאוד, אבל לא זה העיקר. היום אגע בעיקר.

רבותי, המשמעות של מה שנעשה בקרב הביטוח של פועלי
האגודה הבניין היא, שאם הדבר יתקן ניתן יהיה למנוע את קיפוח
הפועלים הבניין, את שלילת זכויותיהם עליידי הקרן שאמורה
להגן עליהם.

אתה מדבר בלי לדעת על מה אתה מדבר. זה נורא.

היו"ר מ' שחל:
 חבר הכנסת זאק אמיר, אני מבקש שלא להפריע. קודם
 כול: אני מבקש מהסדרנים שיסגרו את הדלתות. אני מבקש
 מהעומדים ביציע לשבת. חבר הכנסת יגאל כהן, חבר הכנסת דן
 מיתון. הן הופך להיות כמו בית-ספר. בבקשה להמשיך.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אף מ־25 מיליארד לירות, היות שנכסים רבים, דלא־ניידי, פרדסים, כתי־הבראה, כתי־קולנוע, בנייני משרדים נמצאים בבעלות הקרן ומנוהלים על־ידי אחרים. כמאזי הקרן נרשמו הכנסות מועטות לא ריאליות מנכסים אלה.

צמיחת הון הקרן אופשרה בחלקה הגדול על־ידי תנאים מועדפים, שמהם נהנית הקרן בהשקעותיה בניירות צמודים, 6.25%. בלא כל הצדקה לאור הנתונים שאני מביא.

ממצאי הבדיקה מראים, שבמשך 11 שנים הספיקו 50% — 60% של הריבית השנתית, שאותה קיבלה הקרן, בלי הפרשי הצמדה ושערך, לכיסוי של כל הפנסיות שהקרן שילמה מדי שנה ולא השתמשה בשום סכום מהגבייה השוטפת.

כל זאת, אף שבשנת 1973 צירפה ההסתדרות את עובדי "סולל בונה", "חרות", "חומר", עובדים יציבים וקבועים, שהיו מבוטחים בקרן הביטוח של עובדי משק ההסתדרות "נתיב", לקרן הביטוח של פועלי הבניין, בלי שבמקביל לכך העבירו את הסכומים שהצטברו ב"נתיב" עבור עובדים אלה. נתנו אומנם סכום של 100 מיליון לירות דאז, בשעה שהיו צריכים לתת מיליארד לירות דאז, והאקטואר של קרן ביטוח פועלי הבניין — — —

ירוחם משל (המערך):

אפילו לא הסכמת להיפגש אתי לגבי כל הכרעות שאתה מספר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אדוני, לא הצעת לי להיפגש אתך. בן־שמחון ביקש שאפגש אתו — נפגשתי. ביקשה עליזה שפי שאפגש אתה — נפגשתי.

נפגשתי וישבתי השבוע עם אקטואר ההסתדרות.

קריאה:

מה אתה אומר?

ירוחם משל (המערך):

אפילו לא בדקת כמה פגעו בפועלי הבניין.

קריאה:

מה זה שייך?

מיכאל קליינר (הליכוד):

הקרן שלהם.

ירוחם משל (המערך):

— — — לא רצית להיפגש אתי כדי למנוע את הנאום הזה ולמנוע טעות.

מיכאל קליינר (הליכוד):

חבר הכנסת משל, זו לא אמת. ברגע הזה שמעתי בפעם הראשונה שהיתה הצעה שאפגש עמך. נפגשתי עם שני חברי הוועדה המרכזת שלך. לפי בקשתם.

אהרן הראל (המערך):

האם אמרת שאתה מביא את זה היום לסדר־היום?

מיכאל קליינר (הליכוד):

נפגשתי עם עליזה שפי ועם שאול בן־שמחון לפי בקשתם וישבתי עם — — —

ירוחם משל (המערך):

לא ידעתי שעליזה שפי ומשל זה אותו הדבר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אותו דבר, לא?

אתו. הוא אמר שהם אינם תחת ידו. למחרת אמר, שהחומר לא במלאי, ושלחו להביא אותו. עבר עוד יום, הודיע לי הפקיד, שהיועץ המשפטי של המשרד אמר, שאסור להעביר לחבר הכנסת את המאזנים האלה, בתוקף פקודת מס הכנסה. לא התעצלתי, בדקתי את העניין עם היועץ המשפטי של המשרד. האם אומנם משרד האוצר אמר לאותו פקיד שאסור להעביר את החומר. הוא אמר, שלא היו ולא נבראו הדברים: שאל אותי אותו פקיד: אם חבר הכנסת מבקש ממני חומר שאסור לחיתו, האם לתת אותו? ואז, מובן מאליו אמרתי: אם אסור, אז אל חיתן. אבל לי נאמר, שהיתה התייחסות ספציפית.

כבר נאמר בכנסת על־ידי חבר הכנסת מאיר כהן־אביבך לסגנו של אותו פקיד: את מי אתה מייצג, את האוצר המפקח או את ההסתדרות?

רענן נעים (המערך):

מה אתה מציע?

מיכאל קליינר (הליכוד):

עד היום לא הצלחתי לקבל, אף שוועדת הכנסת דרשה את זה כבר לפני שנתיים, נתון כל כך פשוט: מה היא ההתפלגות של הגילים בקרן ביטוח פועלי הבניין: כמה כרטיסים לא פעילים יש, ממתי וכמה כספים יש בהם?

עכשיו אומר לחבר הכנסת ד"אק אמיר מה הנתונים שגיליתי ככל זאת, על סמך בדיקה מקיפה ומעמיקה של מאזני הקרן בין השנים 1968 ל־1980. אגב, לזכותה של קרן ביטוח פועלי הבניין ייאמר, שהיא מיד העבירה לי, לפי בקשתי, את מאזן 1980, אותו מאזן שהפקיד באוצר אמר שהוא סודי; והוא המפקח על קרנות הביטוח.

יעקב זיאק אמיר (המערך):

מי ההגון בין השניים?

מיכאל קליינר (הליכוד):

קיבלת את החשובה. המאזנים השנתיים של קרן הביטוח מורכבים ממאזני 16 קרנות משנה, עבורם גובה הקרן כספים כתשלום של תנאים סוציאליים עבור פועלי הבניין, נוסף על דמי חופשה. סך הכול התנאים הסוציאליים המשולמים עבור פועלי בניין מגיעים לכדי 39% משיעור שכר הברוטו של הפועל: רק שליש מזה עבור פנסיה מקיפה והיתר התנאים סוציאליים האמורים לשמש לרווחה סוציאלית.

אבל במציאות — ויש עובדות ומספרים שמתפרסמים על־ידי הקרן — רוב הכספים האלה נשארים בקרן. מצב זה מביא את ענף הבניין לכך, שאף ששכרו של עובד הבניין בארץ הוא מהנמוכים, הרי עלות שכרו היא כ־200% משכרו ברוטו. למעשה, השכר נטו שוותר לאחר הניכוי הוא שליש מהעלות. חלק ניכר של הכספים המגיעים לקרן לא נרשם לזכות הזכאים כלל ונשאר בקרן הביטוח בלא דורשים.

מצב זה הוא תוצאה של צעדים שהקרן נקטה כדי להתחמק מרישום הזכאים העובדים זמנית בבניין, שיטות עריכת החשבונוֹת עם עובדי הקרן, וגבייה ממעסיקים בלי שמעסיקים יצרפו רשימה שמית של זכאים. ואם אני פועל בניין הרוצה לעזוב את הקרן, אומרים לי: אתה תקבל רק הצמדה של 80% ועוד 10% דמי ניהול: 10% דמי ניהול של קרן רווחית עם עודפים עצומים.

במצב זה מגיע ערך נכסי הקרן בסוף 1980 ל־35 מיליארד לירות, מהם התחייבויות אקטואריות של הקרן, להערכתו, לא יותר מ־10 מיליארד: דהיינו — עודף של 25 מיליארד לירות ב־1980. תעריכו אתם כמה זה ב־1982. למעשה, עודף זה גדול

הקטנת הפרשות המעבירים בגין קרנות המשנה לכיסוי תנאי רווחה של פועלי הבניין והעמדתן על ערכים ריאליים. כפי שמשולמים על-ידי הקרן, עשויה, רבותי, להקטין את הוצאות הבנייה הציבורית כדי 5% עד 6%.

דב בן-מיאיר (המערך):
מה עם הרווחים?

מיכאל קליינר (הליכוד):
הרווחים? אפשר לעשות בהם הכשרה לפועלים יהודים; אפשר לתת לפועלים לא 70%, אם הם רוצים לעזוב את הקרן, אלא יותר; אפשר להתחיל להכיר בהם כחוסכים לא אחרי שלוש שנים אלא מיד, כששוב העובדים לא מגיעים לשלוש שנים; אפשר להצמיד את הכספים — — —

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת אמיר, חבר הכנסת אמיר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אפשר להצמיד להם את הכספים מיד ולא אחרי 18 חודש. לא צריך לגבות ממושכ מסכן — אדוני מזכיר ההסתדרות, כדאי שתדע מה נעשה בקרן — מושב מסכן הולך לבנות לעצמו בתים, באים אליו ואומרים: אדוני, יש הסכם עם מרכז הקבלנים, תנכו כמקור 5% לקרן ביטוח פועלי הבניין. מה ההצדקה לכך כאשר מושכניק במושכ שכוח-אל רוצה לבנות לעצמו בניין? דרך איזה מקום כל הכספים האלה מגיעים? — דרך גוף אשר נקרא הוועדה לאיחוד הגבייה, איפה הוא קיים? איפה הוא רשום? מי מפקח עליו, חוץ ממבקר ההסתדרות, אולי. בוועדה לאיחוד הגבייה עברו אחוזים ניכרים מכל כספי הביטוח של מדינת ישראל, אדוני היושב-ראש.

מה קרה? אמר לי האקטואר שלכם, לאחר שהתעוררה הביקורת הציבורית, שנבהלתם, ואת הוועדה לאיחוד הגבייה עכשיו, בפעם הראשונה כשנת 1979, הכנסתם לאיזה מאזן בקרן הביטוח של פועלי הבניין. ביום ראשון שמעתי מאקטואר ההסתדרות, במקרה נפלט מפיו, שזה באמת לא בסדר ואת הוועדה לאיחוד הגבייה צריך לבטל. אבל מה עם אותם עשרות מיליארדים של שקלים שזרמו בה כל השנים, סכומים שלא נעשתה כל בדיקה לגביהם?

יעקב ז'אק אמיר (המערך):
מה אתה מציע?

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת ז'אק אמיר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אני, כמציע ההצעה לסדר-היום, חייב להציע שיתקיים בהצעת דיון במליאה. אבל אשמח אם יהיה איזה פורום של הכנסת, עם סמכויות — — —

היור' מ' שחל:

לא מקובל, חבר הכנסת קליינר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

— — — עם סמכויות, שיוכל לקבל נתונים, ופעם אחת לבצע את אותה בדיקה מקפת שהעיתונים קוראים לה, שמבקר המדינה קורא לה, שמבקר ההסתדרות קורא לה, ושנתונה בוויכוח חריף מאוד, או נוכל לדעת אחת ולתמיד דברים לאשורם וסוף סוף אוכל לקבל אותם נתונים סודיים שכבר למעלה משנה אני רווץ אחריהם.

היור' מ' שחל:

תודה. ישיב על ההצעה סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון.
ברשות סגן ראש הממשלה, אבקש שתימסר קודם הודעה על-ידי מזכיר הכנסת.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):
אבל בן-שמחון — — —

מיכאל קליינר (הליכוד):

היא השר שלך לעניין הזה, סליחה, מר משל. איש לא אמר לי שמשל ביקש להיפגש.

ירוחם משל (המערך):
— — —

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת משל, חבר הכנסת יגאל כהן-אורגד. אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת קליינר לסיים את נאומו.

מיכאל קליינר (הליכוד):
ישבתי שעות רבות — — —

יעקב ז'אק אמיר (המערך):
— — —

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת ז'אק אמיר.

מיכאל קליינר (הליכוד):

יתר על כן, לקחתי את הצוות המקצועי שלי והפגשתי אותו השבוע עם יעקב אנטולר, אקטואר ההסתדרות. ישבנו שלוש שעות וחצי ביחד כדי לדבר על העניין. גם הוא סירב לתת לי נתונים. איך הוא יכול היה לשכנע אותי כשאתם אוסרים עליו לתת לי נתונים?

ירוחם משל (המערך):
מה אתה מציע לכנסת?

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת, חבר הכנסת, חבר הכנסת משל, חבר הכנסת בלומנטל, חבר הכנסת, חברי הכנסת, חבר הכנסת בלומנטל, אתה חבר כנסת שאומר, כדרך כלל, דברים בנחת ובשקט. אני מבין שכולכם רוצים לצאת לפגרה. לדעתי, הסימן המוכהק לצורך כפגרה הוא מה שקרה אתמול ומה שקורה היום. אי-אפשר לקיים דרישות. חבר הכנסת קליינר מדבר בקול רם. עונים לו בקול רם. יש מקהלה, ואיש איננו שומע דבר.

חבר הכנסת קליינר, אתה מגיע עוד מעט לסיום. תתחיל כבר לסיים את הנאום שלך. אני מבקש מחברי הכנסת משל, בלומנטל ואמיר לא להפריע. אני מציע בלי הערות. אותו דבר גם לחבר הכנסת יגאל כהן-אורגד.

מיכאל קליינר (הליכוד):
כפי שאמרתי, ישבתי עם אקטואר ההסתדרות — — —

ירוחם משל (המערך):
כשתהיה אנף ההסברה — — —

היור' מ' שחל:

חבר הכנסת אולמרט, איך הגעת לצד הזה?

אהוד אולמרט (הליכוד):
רציתי לעזור לחבר הכנסת משל.

היור' מ' שחל:

אני מציע לך לחזור למקומך.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אלו היו ניתנים אותם נתונים שביקשה ועדת העבודה והרווחה, שביקשתי אני, ייתכן שההצעה לסדר-היום לא היתה נולדת. את הנתונים לא קיבלתי. את העובדות שלי בדקתי חוזר ובדוק.

חוברת ל"ה, ישיבה קט"ז

— מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת: בחירת

נציגי הכנסת לוועדת מינויים לשופטים; הצעה לסדר-היום —

ז. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב—1982, שהוחזר מועדת העבודה והרווחה.

כמרכין הונחו מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא "יישום דוח ועדת עציוני" ומסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא "פעילותו של ראש מועצת אופקים כלפי בית-הספר המקיף הכללי באופקים". תודה רבה.

ח. בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לשופטים

לוועדה למינוי שופטים, ועדת הקלפי מנתה את הקולות ותוצאות ההצבעה הן כלהלן: חברת הכנסת שולמית אלוני — 47 קולות, חבר הכנסת אברהם מלמד — 60, חבר הכנסת אהרן רפאל נחמיאס — 47, חבר הכנסת דב שילנסקי — 57. לפיכך, נבחרו חברי הכנסת אברהם מלמד ודב שילנסקי. אני מאחל להם הצלחה במילוי תפקידם.

ט. הצעה לסדר-היום

קרן הביטוח של פועלי הבניין

אהרן הראל (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אילו הוגשה ההצעה בנוסח, באווירה ובטון שבהם נאמרו דברי סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, לא הייתי מתנגד להעברת ההצעה לוועדה. אבל הצורה שבה הגיש חבר הכנסת קליינר את ההצעה מחייבת אותי, בעיקר בגלל הארגומנטים שהביא — — —

קריאה:

תתייחס לתוכן.

אהרן הראל (המערך):

לפעמים המוסיקה יוצרת גם את התוכן. נוכח ההצעות הקודמות של חבר הכנסת קליינר, שעליתן שמענו בבית הזה, אין זה פלא שדווקא הוא הגיש את ההצעה.

כיוון שהנושא הועלה, אני רוצה להבהיר, בלא פולמוס, כמה דברים שחיוני להבהירם.

פועלי הבניין בארץ, בניגוד לכל המקצועות האחרים, ברובם המכריע אין להם מקום עבודה קבוע. אלה פועלים הסובלים ממוג אוויר משתנה, מעונתיות בעבודה, מהחלפת מקום עבודה אחד במשנהו. אלה פועלים העוברים תגודות חריפות כיוון שמקום עבודתם אינו קבוע. אלה פועלים, שבעקבות כל שינוי במוג האוויר מצד אחד או שפל בכנייה מצד שני, מאבדים את מקום עבודתם.

והנה בא חבר הכנסת קליינר והעלה את נושא קרן הביטוח של פועלים אלה, וערכב שורה של דברים, דברים שאף אחד מהם אינו מתקשר עם השני, והעלה בעיות שאף אחת מהן אינה פותרת את השנייה, בלי שהוא מבין את העניין היסודי.

ומהו העניין היסודי? קרן הביטוח לפועלי הבניין אינה דומה לכל יתר הקרנות הקיימות בארץ. היא שונה במהותה, היא שונה בהיקף המבוטחים, ובעיקר היא שונה בהיקף הזכויות. כל מי שעסק באיגוד מקצועי, והיה לו מגע עם פועלי הבניין — סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון יודע זאת — מבין את ההבדל שבין קרן הביטוח של פועלי הבניין לבין קרנות ביטוח אחרות.

קרן הביטוח לפועלי בניין לקחה על עצמה, בהתאם להסכם בין העובדים למעסיקים כענף — לשמש כתפקיד

מזכיר הכנסת נ' לורך:

ברשות היושב-ראש, הגני מתכבד להודיע, שהיום הונחו על שולחן הכנסת:

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית — חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב—1982, שהוחזר מועדת הכספים:

היו"ר מ' שחל:

אדוני סגן ראש הממשלה, האם אתה מוכן שאכריז על תוצאות ההצבעה, ברשותך?

סגן ראש הממשלה ד' לוי:

בבקשה, בהחלט.

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אני מודיע בזאת על תוצאות הבחירות

היו"ר מ' שחל:

אני מבקש עכשיו מסגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון להשיב על ההצעה.

סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא שהעלה חבר הכנסת קליינר הוא נושא רציני ומורכב, אי-אפשר להתייחס מעל כימת הכנסת ובזמן העומד לרשותנו לכל הפרטים והטענות איך מתנהלת הקרן, מה הן זכויות העובדים, ההיבטים השונים וכדומה. הבעיה מורכבת מאוד. אבל דווקא משום הטיעונים שנשמעו כאן ומשום שהדבר נוגע לזכויותיהם של אלפי עובדים בישראל, ומדובר בקרן המקפלת בתוכה גם זכויות וגם חוקות רבות — אי-אפשר להשאיר את הנושא בחלל האוויר בלי שייברך. לטובת הקרן ולטובת העובדים עצמם צריך נושא זה להיברך באופן שהעובדים ידעו, כי אכן הנושא נבדק. אני מקווה כי הבדיקה שתיעשה תהיה עניינית, אובייקטיבית, ולא תשמש נושא להתנצחות בין הקואליציה לאופוזיציה, גם לא בין הממשלה להסתדרות, כי אין שום מקום להתנצחות על רקע זה, כי הדבר, כפי שאמרתי בפתיחת דברי, נוגע לזכויות, נוגע למעמד, וגם להתייחסות ולאמון של העובד בכל הקשור במכשיר המבטיח את זכויותיו.

דווקא משום הטענות שנשמעו, הדבר מחייב בדיקה, ובדיקה זו איננה יכולה להיעשות כאן במליאה, ולא מחוץ למליאה. מאחר שהנושא הועלה והטענות הושמעו, והיו בהן נימות חריפות מאוד, רצוי שהנושא הזה ייבדק עניינית בוועדה של הכנסת.

על כן אני מציע להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

היו"ר מ' שחל:

תודה לסגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון.

חבר הכנסת קליינר, האם אתה מסכים להעברת הנושא לוועדה?

מיכאל קליינר (הליכוד):

כן.

היו"ר מ' שחל:

הצעה אחרת לחבר הכנסת הראל.

את מה שמקובל במשק, בדיוק מה שפירטתי, בהבדל שצינתי: באמצעות הקרן ולא ישירות על-ידי המעסיק. יכול חבר הכנסת קליינר, אחרי כל ההצעות המרשימות שלו בבית הזה, להציע לבטל זכויות סוציאליות. הוא יכול להציע לבטל זכויות סוציאליות של פועלי בניין — — —

מכאן קליינר (הליכוד):

אל תסלף את דברי. ארנוני היושבי-ראש, שלא יסלף את דברי ולא ישים דברים בפי.

אהרן הראל (המערך):

אמרתי שאתה יכול. במתמטיקה קוראים לזה קו רגרסיה. כשאני שם מצד אחד את הנאום שלך פה ומצד שני את ההצעות שהצעת בשבועות האחרונים, אני רואה את המגמה. המגמה פשוטה וברורה. לבטל זכויות של ציבור עובדים אשר רכש אותן בעמל רב במשך עשרות שנים, תוך שיתוף פעולה לרוגמה בין עובדים לבין מעסיקים — ובנוסף כזה. אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת, אני עובדים להצבעה. לפנינו שתי הצעות: האחת — להעביר את הצעתו של חבר הכנסת קליינר לוועדת העבודה והרווחה; השנייה — שלא לכלול את ההצעה בסדר-היום של הכנסת. אני ממעיד את ההצעות להצבעה זו מול זה.

שר האוצר י' ארידור:

אם ההצעה להעביר את הנושא לוועדה תתקבל, אני מציע להעביר אותה לוועדת הכספים.

היו"ר מ' שחל:

ועדת הכנסת חקבה את הוועדה שאלה תועבר ההצעה. אנו עובדים להצבעה.

ה צ ב ע

כעת ההצעה להעביר את הנושא לדיון

בוועדה שתקבע ועדת הכנסת — רוב

כעת ההצעה שלא לכלול את

הנושא בסדר-היום של הכנסת — מיעוט

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע

ועדת הכנסת ותקבלה.

י. הצעת חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב — 1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

לחוק-לארץ כבר נקבעו בתקנות שעת-חירום עם תחילת המבצע, ואילו המלווה הוא עליפי ההסכם לחלוקת נטל ההוצאות שנעשה בין משרד האוצר, ההסתדרות הכללית ולשכת התיאום של הארגונים הכלכליים.

שיעור ההיטל על מכירת ניירות ערך הוא 2% מהתמורה. פטורים מההיטל, בין היתר, מכירה בידי קרן להשקעה בנאמנות, פדיון יחידה בקרן נאמנות ומכירת ניירות-ערך בנקאי למטרת ויסות. זה נעשה כדי למנוע זעזועים מיותרים בבורסה לניירות-ערך.

מעסיק. ההבדל בזכויות הסוציאליות בין 16% שיש לכל העובדים המכונים ב"מכסחים" או בקרן גמלאות או בקרן אחרת, ובין 22% בקרן ביטוח פועלי הבניין נובע רק בגלל הנוחות של המעסיקים. המעסיקים הם שביקשו מהקרן לשלם אותן זכויות שמעסיקים פרטיים בתעשייה ובחקלאות משלמים ישירות לעובד. 22% שמשלמת הקרן לביטוח פועלי בניין אינם מייקרים את עלות הבנייה, כי אלמלא שילמה הקרן 22% אלה, המעסיקים היו צריכים לשלם ישירות לפועלים. והדבר לא היה מוזיל את עלות הבנייה ומחיר הדירות לא היה מוזל.

אני רוצה להביא לפניכם פירוט של המרכיבים של ה-22%, שהמעסיקים משלמים מרצונם. ואלה הם המרכיבים: 4% חופשה שנתית, 3.5% חופשת חגים — — —

מיכאל קליינר (הליכוד):

מישהו בדק את זה?

אהרן הראל (המערך):

כיוון שאתה אמרת שבגלל התשלום של 22% מייקרים עלות הבנייה, אני מסביר לך ממה מורכבים ה-22%. לאחר שתבין את העניין, תתווכח, ואני מוכן לענות על כל שאלה, אבל בשלב זה אני בפרק ההסברה.

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

— — —

אהרן הראל (המערך):

היות שיש לך נגיעה לעניין הבנייה, אני רוצה לומר, שהדברים שאני אומר, הם על דעת המעסיקים.

מרכיבים אחרים של ה-22% הם: מלגות לחינוך על-ייסודי והבראה, ואלו הן דוגמאות של תשלומים שהקרן משלמת ישירות לעובדים. זה קיים רק בקרן ביטוח פועלי בניין ולא בשום קרן אחרת.

במקום לבוא לכית הזה ולברך ולפאר — ואני אומר לברך ולפאר, מפני שאין אח ורע לדבר כזה בעולם, והשר שוטק מכיר את העניין ישירות — אין דוגמה ומשל להסכם כזה בין עובדים למעסיקים לגבי תשלום ישיר לעובדים הנזוקים ועובדים ממקום עבודה אחד לשני, כדי להבטיח שלא ייפגע דף הזכויות שלהם — בא חבר הכנסת קליינר עם סיפורים ואגדות שאין להם שחר.

רכותי, התנאים הסוציאליים של פועלי הבניין אינם חורגים מהתנאים של פועלים אחרים. אין זה נכון שפה משלמים תנאים כלשהם מעל למקובל במשק. משלמים בדיוק

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב — 1982, קריאה שנייה וקריאה שלישית. את החוק יביא יושב-ראש ועדת הכספים.

שלמה לורינץ (יו"ר ועדת הכספים):

כבוד היושבי-ראש, כנסת נכבדה, הני מתכבד להביא לקריאה שנייה ושלישית את החוק למימון מבצע "שלום הגליל". החוק מורכב משלושה חלקים: היטל על מכירת ניירות-ערך סחירים, מלווה היטל על נסיעה לחוץ-לארץ. ההיטל על מכירת ניירות-ערך סחירים וההיטל על נסיעה

זו, המוני הפצעים קטועי הרגליים והידיים, ואלה שאיבדו את עיניהם ואת שפיות דעתם. זו תוצאה של המלחמה הזאת, ומעולם לא היו סבל וקורבנות במספר כה רב בגליל.

לכן, זה לא מבצע, אלא מלחמה. לא לשלום הגליל ולא לשלום ישראל. זה מבצע להשמדת העם הפלשתינאי כעם. זאת מלחמה לחיסול נציגותו — אש"ף. זאת מלחמה לחיסול כוחות השמאל, הקדמה, הדמוקרטיה והעצמאות בלבנון. זאת מלחמה להשלת ממשלת כוכבת בלבנון ולהפיכת ארץ הארזים לפרוטקטורט ישראלי-אמריקני. זאת מלחמה הממומנת בחלקה בכסף אמריקני, בגיבוי פוליטי אמריקני, במטענים אמריקניים ובפצצות מצרר אמריקניות לשם הבטחת בסיס אמריקני בלבנון במסווה של כוח רב-לאומי. זאת מלחמה במטרה לסלק את הצבא הסורי מלבנון; לפגוע בסוריה עצמה, כדי לצרפה לכרית צבאית תוקפנית נוסח קמפ-דייוויד. זאת מלחמה שלא מזכירים את מטרתה הנוספת: להכשיר את הקרקע לסיפוח הגדה המערבית ורצועת-עזה למדינת ישראל ולחסל בדרך צבאית את הבעיה הפלשתינאית. אלו הן מטרות המלחמה ולכן זה לא מבצע. וכן, זו מלחמה לשלום הגליל, אלא מלחמה לחיסול עם שני, לחיסול זכויותיו הלאומיות ולסיפוח הגדה והרצועה למדינת ישראל, ולהקמת בסיס אמריקני בלבנון.

יש עוד מטרות מרחיקות לכת למלחמה זו. יש מי שמשחק את המשחק המסוכן וחולש להכריז על ירדן כמדינה פלשתינאית, ויש תוכניות לגרש את רוב העם הפלשתינאי מהגדה המערבית לירדן, כדי למנוע הפיכת ארץ-ישראל הגדולה מאזור-מאור לארץ דו-לאומית. לכן ברור שממשיכים במלחמה לא לשם הבטחת שלום הגליל, כל השלבים שמנתי, והשלב השלישי כבר התחיל להתבצע, שלב זה הוא למען השגת המטרות התוקפניות ומרחיקות הלכת של ממשלת הליכוד ושל הממשל האמריקני.

חברי הכנסת, ההצבעה שתתקיים בעוד דקות לא רבות בכנסת בעד או נגד מימון המלחמה תהיה הצבעה בעד או נגד המשך המלחמה. בעד או נגד המשך שפיכות הדמים, בעד או נגד מבצע "הגינזיס" בבירות המערבית ובאזורים אחרים בלבנון. מי שיצביע בעד החוק הזה לא יוכל להתחמק מאחריות היסטורית. זו הצבעה עקרונית ממדרגה ראשונה. מי שיצביע בעד החוק יצביע בעד המשך ההפצצות האכזריות ביותר על מרכזי אוכלוסייה בבירות המערבית, בעד הפגזות מהים ומהיבשה, בעד הפסקת אספקת מים וחשמל לאוכלוסייה אזרחית שמונה חצי מיליון נשים, ילדים, וגברים. מי שיצביע בעד החוק הזה יצביע בעד מימון רצח עם. זו תהיה גם הצבעה — אם מעמיקים במחשבה עליה — שפירושה מימון מלחמה, אשר לטווח ארוך מסכנת את עצם קיומה של מדינת ישראל במזרח התיכון.

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת וילנר, כבר עברת את הזמן.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני חושב שאני מדבר בשם כל האופוזיציה.

היו"ר מ' שחל:

יוצא מן הכלל. חבר הכנסת וילנר, אני למוד ניסיון. כשאתה, או גם עוד כמה חברים עולים לדוכן עם מספר מסומן של עמודים, לא יעזור דבר עד שאתם אומרים כל מה שכתוב באותם עמודים.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני מחזיר לך את רוב העמודים.

המלווה למימון מבצע "שלום הגליל" יוטל על הבנוסות שכירים, עצמאים וחברות. המלווה ייגבה ב־10 חשלושים עד אפריל 1983. שיעורי המלווה הם: 2% מההכנסה — עד 7,500 שקלים; 4% מההכנסה — אם ההכנסה היא עד 30,000 שקלים; 5% מההכנסה — אם ההכנסה עולה על 30,000 שקלים.

יש לזכור שהמלווה פטור ממש הכנסה ולא ייחשב כהכנסת עבודה לעניין מסים והפרשות עובד ומעביד, פרט לעניין ההפרשות לפנסיה.

המלווה שעצמאי יהיה חייב בו יהיה כלהלן: 3% אם ההכנסה (מתאמת למחירי יולי 1982) היא עד 7,500 שקלים; 4% אם ההכנסה היא עד 30,000 שקלים; 5.5% — אם ההכנסה היא מעל 30,000 שקלים. המלווה על חברה יהיה 10% מהכנסתה. כאשר היא מתאמת למחירי תקציב 1982.

המלווה ייפרעו ב־4 חשלושים שנתיים שורים החל ב־1993. המלווה יהיה צמוד, לפי בחירת המלווה, לשיעור עליית הדולר בלא ריבית, או למדד בשיעור 80% מעליית המדד בכל שנה ובתוספת ריבית של 1% לשנה, צמודה אף היא ב־80%.

הריטל על נסיעה לחוץ-לארץ בשיעור 600 שקלים יימשך, ותוקפו עד 30 בספטמבר 1982.

אדוני היושב-ראש, כל החוק על שלושת הנושאים שבו אושר בוועדה פה-אחד, בלא הסתייגויות. יש הסתייגויות לחבר הכנסת טוכי.

היו"ר מ' שחל:

תודה רבה ליושב-ראש ועדת הכספים. חברי הכנסת, את ההסתייגויות של חבר הכנסת חופיק טוכי ינמק חבר הכנסת מאיר וילנר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עצם העובדה שרק סיעתנו הגישה הסתייגויות לחוק הזה זועקת ורועמת.

שר התקשורת מ' צפורי:

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אל תגיד לי פה את המלה האידיאולוגית, אמרת קנונית. אני מכיר הרבה ציונים אשר מתנגדים למלחמה הזאת והביעו את התנגדותם, הפגינו, מפגינים, ואפילו מחפטים מהצבא. כפי שאתה יודע יפה מאוד, גם בצבא יש עכשיו חסיסה רצינית מאוד, שמנסים לטשטש אותה. אינני מעמיד כרגע שום בעיה אידיאולוגית, אלא פוליטית וכלכלית, ולכן ההסתייגות הראשונה שלנו היא לעצם השם של החוק.

החוק נקרא חוק למימון מבצע "שלום הגליל". אנחנו מציעים לשנות את שם החוק ולקרוא לילד בשמו: חוק למימון המלחמה בלבנון.

גם רבים מבין אלה, אשר תמכו בהכרזת המרמה של ראש הממשלה בכנסת ביום 8 ביוני על מלחמה של ארבעים קילומטרים, מתנגדים להמשך המלחמה, כי זו לא היתה מלחמה לשלום הגליל, אלא למטרות אחרות.

קודם כול אינני מסכים למלה "מבצע". מה זה מבצע? זאת מלחמה. המלחמה האיומה ביותר, האכזרית ביותר והברברית ביותר שהיתה כאן, וקוראים לה "מבצע", זה גם לא מבצע "שלום הגליל". הגליל וחושכיו סבלו במשך כל השנים הרבה פחות מסבלו בחורוני, חיילי צה"ל שנפלו קורבן חינום במלחמה

— הצעת חוק למימון מבצע "שלום הגליל": מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת: הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2) —

הו"ר מ' שחל:

לא העמודים האלה, אני מדבר על העמודים שיש לך בכתב יד. אני באמת מבקש לסיים. יש גבול לאפשרות למתוח את הזמן.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

לכן, מי שיצביע בעד החוק הזה לוקח על עצמו אחריות היסטורית. זו הצבעה בעד או נגד המלחמה. מלחמה כל-כך מוזהמת, עד שרבים באירופה, בארצות-הברית ובמקומות אחרים משווים אותה עם מה שהנאצים הגרמנים עשו ליהודים.

כבר אפשר לראות, כי כשם שהשואה של היהודים באירופה היתה אחד הגורמים אשר הניעו חוגים שונים לתמוך בהקמת מדינת ישראל — כן השואה של העם הפלשטינאי בלבנון כבר מניעה חוגים רבים נוספים לתמוך בהקמת מדינה פלשטינאית עצמאית בצד מדינת ישראל.

לכן אני קורא לחברי הכנסת להצביע בעד התיקון הזה בחוק, תיקון שם החוק, ולהצביע נגד החוק עצמו כתוצאה מכך. תהיה זו הצבעה בעד הפסקת שפיכות הדמים, בעד הפסקת המלחמה, בעד שלום ישראלי-פלשטינאי צודק וטובת שני העמים, בעד נסיגת צה"ל מביירות ומלבנון, בעד שלום בין שתי המדינות — ישראל עצמאית ופלשטינה עצמאית בגבולות 4 ביוני 1967. זו לצד זו.

ולסיכום, אדוני היושב-ראש, מלה אחת: ביררתי את הדבר פעם נוספת אתמול. הנהגת אש"ף מסכימה לשלום כזה, מסכימה להכיר במדינת ישראל עצמאית על בסיס של הדדיות, מסכימה לקבל את החלטות 242 ו-338 יחד עם כל יתר החלטות עצרת האו"ם ומועצת הביטחון.

לכן, הצבעה זו היא הצבעה חשובה ממדרגה ראשונה, פוליטית וכלכלית; וכלכלית, משום שעיקר הנטל אתם מטילים על הפועלים, ולעצור בהסכמת ההסתדרות.

הו"ר מ' שחל:

אני מבין שיושב-ראש ועדת הכספים אינו רוצה להשיב?

שלמה לורינץ (יו"ר ועדת הכספים):
לא, אני מוותר.

הו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. ההסתייגות הראשונה היא לשם החוק. הסתייגות של חבר הכנסת תופיק טובי. מי בעדה?

ה צ ב ע

התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לשם החוק לא נתקבל.

שם החוק, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 1 עד 7 נתקבלו.

התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 8 לא נתקבל.

סעיף 8, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 9 עד 11 נתקבלו.

תיקון א' של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 12 לא נתקבל.

תיקון ב' של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 12 לא נתקבל.

סעיף 12, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 13, 14 נתקבלו.

התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 15 לא נתקבל.

סעיף 15, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 16, 17 נתקבלו.

התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 18 לא נתקבל.

סעיף 18, בנוסח הוועדה, נתקבל.

סעיפים 19 עד 40 נתקבלו.

הו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על החוק בקריאה שלישית. מי בעד החוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב — 1982, בקריאה שלישית, ירים את ידו.

ה צ ב ע

חוק למימון מבצע "שלום הגליל",
התשמ"ב — 1982, נתקבל.

יא. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מס' 2. התשמ"ב — 1982, שהחזירה ועדה משותפת של ועדת החינוך והתרבות ועדת העבודה והרווחה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תורה.

הו"ר מ' שחל:

תורה למשנה למזכיר הכנסת.

הו"ר מ' שחל:

הודעה למשנה למזכיר הכנסת.

משנה למזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון

יב. הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2), התשמ"ב — 1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הו"ר מ' שחל:

את החוק, בשם הוועדה המשותפת של ועדת החינוך והתרבות ועדת העבודה והרווחה, יביא חבר הכנסת יהודה פרח, בבקשה. אנא ממך, חבר הכנסת פרח, תפרח ותביא לנו את החוק במהירות האפשרית בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2), התשמ"ב — 1982, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

* "דברי הכנסת", חוב' ל"ב, עמ' 3078; נספחות.

מה שעשינו, חברי הכנסת, הוא אימוץ החלטת הממשלה, שהשיטה הזאת של גביית היטל חינוך באמצעות הביטוח הלאומי היא לתקופה של שנתיים בלבד, הוראת שעה, אולם, לצערי הרב, הממשלה לא עמדה בהוראת שעה זו, וכעבור שנתיים באה פעם נוספת וביקשה מן הכנסת את הארכת תוקפה של הוראת השעה עוד לשנתיים. עכשיו היא באה שוב ומבקשת להאריך עוד כשנתיים. אנחנו אומרים: הבה ניישם את החלטת הממשלה. על השנתיים האלה אין לנו ערעור, כי איננו רוצים להעמיד עכשיו את מערכת החינוך במצב שבו לא יהיה לה מאין לגייס את האמצעים, לכן אנחנו אומרים: לתקופה של שנתיים בלבד, ואת המלה "בלבד" הוספנו בהסתמך על החלטת הממשלה. זו ממשלה הנחמכת על-ידיכם. אם כן, נכבדו אתם את החלטתה, כי איננו רוצים, בשום אופן ופנים, לפגוע עכשיו במערכת החינוך ולזעזע אותה. זה דבר אחד.

דבר שני: מדוע אנחנו אומרים "לשנתיים נוספות בלבד"? — כי אנחנו שוללים את השיטה הזאת מעיקרה. חינוך ותיכון חנים צריך להיכלל במערכת החינוך הכוללת, וכשם שחינוך יסודי הוא חנים, כך צריך להיות חינוך תיכון חנים. לצורך זה הקימו בזמנה ועדה, מינה אותה שר החינוך הקודם, אהרן ילין, ואחריו שר החינוך הנוכחי, מר זבולון המר, האין כוונתה שחסיים עבודתה. כראש הוועדה עמד מר רוטר, המנהל הקודם של הביטוח הלאומי, והיא קבעה שני עקרונות. אני רוצה לזכור אותם גם על דעת הממשלה וגם על דעת שר החינוך והתברות: "הוועדה רואה את העיקרון של הרחבת חינוך חנים עד כיתה י"ב, הניתן למרבית האוכלוסייה, כיצד חברתי חשוב. הוועדה סבורה כי עקרונית שיטת המימון הראויה לחינוך תיכון היא מימון מתקציב המדינה, בדומה למימון הקיים היום בחינוך העל-יסודי, כלומר מימון באמצעות כלל ההכנסות".

אנחנו באים ומאמצים את ההצעות הללו של הוועדה. אי-אפשר להתעלם מהן. אלה היו עקרונות שנתקבלו על דעת הממשלה. למה רוצים אנו לאמץ את הדבר? תוקפה של הוראת השעה יפוג בעוד שנתיים. ואני מקווה שהגדרה שלנו מתקבל, כי היא הגיונית, ואז המדינה יהיה במסגרת מערכת החינוך הכוללת, על חשבון תקציב המדינה. תקציב המדינה והוצאותיו באים ממס הכנסה. מס הכנסה הוא פרוגרסיבי. הגבייה הזאת מביטוח לאומי אין לה אח ורע בשום מדינה בעולם. חברי הכנסת, יש למעלה 50 מדינות שבהן קיים חוק חינוך תיכון חנים, ואין גובים אגורה מהתלמידים, ואף עוזרים למעוטי היכולת בהוצאות הקשורות בחינוך תיכון. יש מדינות שבהן אין חינוך חנים אלא יש תשלום סמלי. אבל אצלנו, במדינת ישראל, הפך דבר זה לשיטה, ושיטה זו מוצאת חן בעיני כולם.

שיטה זו מעוותת את העקרונות של הביטוח הלאומי. זה איננו ביטוח. זה בא להטיל נטל כבד על שכבות מעוטות הכנסה שאינן נהנות מחינוך תיכון חנים במלואו, כי לצערי הרב לא כל הילדים משכבות מעוטות הכנסה ממשיכים את לימודיהם בתיכון. משום כך אלה שהיו פטורים כעבר, כאשר היה שבר לימוד מדורג, היו פטורים. כיום הם משלמים ואינם נהנים מהשירות הזה.

אדוני היושב-ראש, באותה החלטה של הממשלה, באותה ישיבה, נאמר: "הסכומים שיינו במסגרת היטל החינוך העל-יסודי ממשפחות מעוטות הכנסה, אשר היו פטורות מתשלום שכר לימוד בחינוך העל-יסודי עד כה, יועמדו במסגרת קרן מיוחדת לצורך מתן פיצוי לשכבות אלה". איך אפשר לגבות 0.3% מהשכבות הללו, להטיל את הנטל ולהכביד עליהן? ואנחנו יודעים שאין מסתפקים בגבייה הזאת אלא

יהודה פרח (כשם הוועדה המשותפת של ועדת החינוך והתרבות ועדת העבודה והרווחה): רבותי, אני שמח על הקשב.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מדובר כאן בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2), החשם"ב-1982.

מכובדי, החוק הזה מוכר וידוע לכולנו, והוא חוק חינוך חובה לא רק של בתי-ספר יסודיים אלא מדובר גם על בתי-ספר על-יסודיים, כיתות ט', י"א וי"ב: כיתות ט' וי' במסגרת לימוד חובה, וכיתות י"א וי"ב — במסגרת לימוד חנים.

במסגרת ארבע כיתות אלה חל שיפור ניכר מאז קיומו של החוק הזה, כלומר מאז שנת 1978. יש עלייה ניכרת במספר התלמידים המבקרים בכיתות. הווי אומר, החוק המקיף אוכלוסיית התלמידים במסגרת לימוד חובה וחנים הביא לתוצאות שאפשר להצביע עליהן כמסכרות את האוזן.

כרצוני להצביע על עובדה אחת, המוכיחה כי מאז הפעלת החוק חל גידול ניכר במספר התלמידים בכיתות י"א וי"ב, שהגיע לכדי 20,000 תלמידים מעבר למה שהיו בשנים הקודמות.

חוק חינוך חנים לכיתות י"א וי"ב צמצם כמידה רבה את הנשירה: מ-14% בשנת התשל"ח, ל-10% בשנת התשמ"א, ואני רוצה לציין בסיפוק רב, שבשנת התשמ"ב אנו מגיעים ל-8.8%. אני שואף, ואני בטוח שכל חברי הבית שואפים, שנגיע לכך שאחוז הנשירה יהיה אפס. יש לעשות כל מאמץ ולהשקיע מעל ומעבר כדי להגיע לכך. גם 8.8% אינו מספר מעיד, אבל בהשוואה ל-18%, ל-15%, יש בו כדי להצביע על ירידה משמעותית.

אני חושב שמיותר לומר לחברי הבית, שאנו צריכים לתמוך בחוק זה. הוא היה בתוקף במשך שנתיים, מאז שנת 1978 ועד שנת 1980. בשנת 1980 קיבל החוק תוקף לשנתיים נוספות. עד שנת 1982. היום אנו צריכים להביאו לקריאה שנייה ושלישית. כדי שייכנס לחוקף למשך השנתיים הבאות.

ידידי חברי הכנסת, יש פה שתי גרסאות. אני אביא רק את הגרסה הראשונה, הרגילה, זו שהיתה נהוגה בשנים הקודמות. לאמור: מאז 1978 עד 1980 ומ-1980 עד 1982, שלה קראנו גרסה א': ואילו גרסה ב' טובה כאן על-ידי מי שיעלה לדוכן וידבר בשמה.

אני רק רוצה לומר, רבותי, שאם רוצים אנו שהחוק הזה, שהוא חיוני וחיוני, יתממש, איננו צריכים להפריע למימוש על-ידי העלאת בעיות מיותרות, שיכולות לגרום רק לקושי בהמשך הפעלת החוק. אני מעוניין שחוק זה יתקבל היום בהצבעה ברורה ובהחלטית, ושההסתייגות תידחה. אני מציע שכל חברי הבית יתאחדו בנושא זה.

היו"ר מ' שחל: אני מודה לחבר הכנסת יהודה פרח. רשות הדיבור לחברת הכנסת שושנה ארבל-אלמולוני. אני מבין שהיא מסבירה את הגרסה השנייה.

שושנה ארבל-אלמולוני (המעריך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דבר אחד מקובל על כולם, על כל הבית: החשיבות והערך שיש בחוק חינוך תיכון חנים. הוריות הוא על המימון. חברי הכנסת, השיטה הקיימת נתקבלה ב-1978 כהוראת שעה, ובפני מונחת החלטה של הממשלה מ-1978, ובה נאמר: "החלטות: א. להנהיג חינוך חנים במסגרת החינוך העל-יסודי עד לכיתה י"ב כחלק מן הרפורמה במערכת החינוך. ב. (1). כהוראת שעה של עד שנתיים בלבד".

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

הגרסה שלנו היא גרסה א', אדוני היושבי-ראש, ואנו מבקשים לתמוך בגרסה א'.

תנפיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
בכל הגרסאות?

היו"ר מ' שחל:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יעקב גיל. לפני כן, חבר הכנסת יעקב גיל, אני רוצה להבין דבר להשכלתי. אם חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו הסבירה את כל הגרסאות, מה בדעתך לעשות?

יעקב גיל (המערך):

יסכית רשמע היושבי-ראש את הגרסה ויראה את השוני והדגשים.

היו"ר מ' שחל:

בתנאי שהכול ייעשה במסגרת של חמש דקות.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

את הגרסה השלישית לא נימקתי.

שרה דורון (הליכוד):

— — —

היו"ר מ' שחל:

חברת הכנסת שרה דורון, אני מבקש שלא להתערב. אף לא כדאי להתערב. האמיני לי שאני שאלתי את השאלה. נרשמו שני חברים, וההנחה היתה שההנמקה איננה כוללת. חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו נימקה רק שני סעיפים, וחברת הכנסת גיל נימקה את הסעיף השלישי. שאלתי, ואני מודיע כרגע, שההנמקה יכולה להיעשות במסגרת הזמן של חמש דקות: לא חייבים לנצל את כל חמש הדקות, אפשר לדבר גם פחות. חבר הכנסת יעקב גיל, בבקשה.

יעקב גיל (המערך):

אם הלב יהיה פתוח והאזניים תהיינה כרויות, אדוני היושבי-ראש, אסתפק בשתי דקות. אבל מידת אי-הסובלנות של חברת הכנסת שרה דורון היום, לאחר שאתמול נהגה בדרך של סחיבת הדיון בוועדה הפנימית שהכנינה את הצעת החוק, ואופן ההתנהגות שלה, לא רק שלא מותרים אפילו מקום להתייחס אל הדברים האלה, אלא יש לבטל אותם בצורה תקיפה, שבאמת באה להגיד שנאה דורש ולא נאה מקיים.

חברי הכנסת, אני חרד מן התופעה הזאת, שלכות כולנו אטומים למחשבות שנוצרות נוער מנותק, אני חרד מן התופעה הזאת, שיש כאן אפוזיציה ופוזיציה כאשר אנו עוסקים בשאלה של חינוך הדור והכשרתו לעמוד במבחנים.

רוני מילוא (הליכוד):

— — —

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת אולמרט, בן-מאיר ורוני מילוא.

יעקב גיל (המערך):

הגד לי, האם אי פעם הם התעניינו בנושאים האלה שאני מדבר עליהם? האמן לי, זוהי שערורייה.

רוני מילוא (הליכוד):

אתה מדבר על שערוריות — — —

יעקב גיל (המערך):

כן, אני יודע. אתה גם קורא את קריאות הכיניים שלך יפה מאוד.

מוטלים היום על ההורים תשלומים נוספים, ההולכים וגדלים — תשלום על אגרות — ולא פעם אחת תשלומים נלווים אלה מגיעים ל-3,000 שקל, אם לא ליותר, והם גדלים עם האינפלציה ההולכת וגדלה. אותם מעוטי היכולת אינם משתחררים מהאגרות ומהתשלומים האלה וגם הם חייבים לשלם. כמה נטיל עליהם? עד כמה נכבד עליהם את העול הזה?

משום כך, אדוני היושבי-ראש, אימצנו שוב את החלטת הממשלה בדבר הקמת קרן מיוחדת. הצענו את זה בהתחלה, עוד ב-1978, אך לצערי הרב ההצעה לא נתקבלה. הצענו את זה בחיקון הקודם לפני שנתיים, וזה לא נתקבל, ואנחנו חוזרים עכשיו ומציעים: כבדו את החלטותיה של הממשלה. בסך הכול אנו מציעים להפריש מאותה העוגה הכללית של ההיטל 20% לקרן הזאת. שתהיה מיועדת להוצאות חינוכיות החלופיות של אותם נערים הנושרים מהמערכת הפורמלית. זה מיועד לנערים עובדים, לנערים שאינם עובדים ואינם לומדים. די בכך שהחברה קיפתה אותם. אנחנו נמשיך לקפח אותם עוד יותר, והם לא ייהנו מהעוגה הזאת, שהוריהם שותפים בה? זה איננו צודק, זה עוול משוער.

אדוני היושבי-ראש, אני מוכרחה להעיר כאן הערה בעניין שקומם אותנו אמש. בהצעתנו נתמכנו על-ידי שר העבודה והרווחה וסברנו שלמדינה זו יש משקל, כי היא צודקת בעיקרה, כי זה יישום של החלטת ממשלה: אך אמש התאכזבו מרה. לאחר שהם דרשו יום שלם להתייעצויות ואמרו לנו: אם אתם רוצים ככל זאת שההצעה תתקבל — ולא היה אכפת לי שהיא תבוא גם בשמם, בשם הקואליציה, וכלכד שתתקבל —

שרה דורון (הליכוד):

האם מותר לספר מעל לדוכן מה שאירע בוועדה?

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

זה לא בוועדה, תסלחי לי.

היו"ר מ' שחל:

חברות הכנסת, היה לכן זמן לדבר בוועדה. אני מבקש, חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו צריכה לסיים.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

חברת הכנסת שרה דורון, אינני מצטטת דבר מהוועדה. הכול התרחש מאחורי הקלעים, מתוך לוועדה, כי הדברים הללו לא היו בוועדה, לצערי הרב.

ולאחר מכן היתה נסיגה, ולכן מובאות שתי גרסאות. לדבר הצורך הזה היה רוב בוועדה.

אני רוצה לפנות אל הכנסת ולבקשה, שתקבל את הגרסאות הללו שלנו בשלושת הדברים. אנו גם הצענו לשחרר את מעוטי ההכנסה, לשחרר את אלה שיש להם הכנסת מינימום מההיטל הזה. זו זכות, היא היתה קיימת קודם, וניתן להם אותה עכשיו לפחות. אם הזמן שעמד לרשותי תם, אדוני היושבי-ראש, אני מבקשת ופונה שיכבדו את החלטת ממשלה, אכן יקיימו אותה ויתמכו בגרסה שלנו — האם זוהי גרסה א' או ב'?

היו"ר מ' שחל:

זה בדיוק מה שרציתי לשאול אותך, חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו. לדעתי זהו הדבר החשוב ביותר מבחינתך, והוא לא היה ברור.

יעקב גיל (המערך):

הגרסה היא גרסה א'.

היו"ר מ' שחל:

בבקשה, חברי הכנסת דוד מגן ויעקב גיל, אני ממנה אתכם למונים.

קריאה:

להעניש — — —

היו"ר מ' שחל:

אני מעניש, אני חושב שלמנות זהו אחד מהתכונות ומהמעשים הטובים. תחילה נצביע על שתי הגרסאות בסעיף 1.

ה צ ב ע

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת בן-מאיר, אסור לך לדבר בעת ההצבעה. כשנגיע לזמן הזה שתישמע להוראות היושב-ראש — אני חושב שנגיע לגאולה.

ה צ ב ע

40 —

בעד גרסה א'

38 —

בעד גרסה ב'

גרסה א' נתקבלה.

היו"ר מ' שחל:

נצביע על סעיף 1 לפי גרסה א'.

ה צ ב ע

סעיף 1. בגרסה א', נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אנו עוברים להצבעה על סעיף 2. גם לסעיף זה שתי גרסאות. אני אעמיד להצבעה גרסה א' מול גרסה ב'.

שר המשפטים מ' נסים:

אני מבקש מונים.

היו"ר מ' שחל:

אני מבקש מחבר הכנסת רוני מילוא ומחבר הכנסת רענן נעים למנות.

ה צ ב ע

44 —

בעד גרסה א' של סעיף 2

40 —

בעד גרסה ב' של סעיף 2

גרסה א' של סעיף 2 נתקבלה.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את סעיף 2 לפי גרסה א'.

ה צ ב ע

בעד סעיף 2 לפי גרסה א' — רוב

— מיעוט

נגד

סעיף 2. לפי גרסה א', נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד עכשיו להצבעה סעיף 3, אף הוא בשתי גרסאות. אעמיד להצבעה גרסה מול גרסה. האם מבקשים גם הפעם מונים?

קריאה:

לא.

אני רוצה לומר, שקראתי את המצעים, קראתי את התוכנית, קראתי את ההצעות של חברי מתמ"י, אשר יושבים כאן באולם, וראיתי את אופן ההתנהגות שלהם אתמול בערב, כאשר היתה הצעה מוסכמת כמעט על כולם. אדוני היושב-ראש, הם ממשיכים לדבר עכשיו ביניהם. האם הם מקשיבים בכלל לעניין?

יאר צבן (המערך):

קרא בשמותיהם.

יעקב גיל (המערך):

אני מבקש שגם אתה תקשיב. יש להם עיסוקים אחרים מאשר לדבר על האוכלוסייה שבשמה הם הלכו בבקשם אמון.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת, שבאנו לכאן כדי לתת דבר של יושר, של אמת, לאוכלוסייה אשר לא הנתנה מחוק החינוך משום חולשתה של החברה. הגרסה שלנו, גרסה א', באה לחקן ולו במעט עיוות זה. מוצע שתחקו קרן שתפעל עליידי הממשלה, בסמכותה של הממשלה, והיא תוקדש — — —

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת גיל, אני חייב לומר כיושב-ראש, שההנמקה ניתנה עליידי קודמתך. חשבתי שאתה ממק גרסה שלא נומקה קודם לכן.

יעקב גיל (המערך):

לא, זו גרסה שלא נומקה. אדוני, אם תאפשר לי ותהיה קצת סובלני לעניין — — —

היו"ר מ' שחל:

אני מאוד סובלני.

יעקב גיל (המערך):

אדוני היושב-ראש, מה שכתוב בחוק, בגרסה שמונחת לפנינו עליידי הממשלה, זוהי רמאות, מפני שבמשך ארבע שנים קיים החוק והקימו — — —

רוני מילוא (הליכוד):

אני מבקש שלא להשתמש בביטוי הזה.

יעקב גיל (המערך):

בסדר, אומר מתעתעי עיניים, זוהי מלה יותר פרלמנטרית בשבילך.

חברי הכנסת, אמרו שיהיו עודפים ותקום קרן שתופעל ויהיו לה תקנות. עצם העובדה שלא חיקנו תקנות במשך ארבע שנים — אין כל אמון שהתקנות האלה תתקונה עכשיו, לפי הצעת החוק שמונחת לפניכם. בהתאם להצעה האחרת ולא לפי הסתייגות. אנו כאמת רוצים לתת פתרון לאותם נערים שונפים פעמים: פעם אחת עליידי כך שהם אינם נהנים מחוק חינוך תיכון, כאשר חלק הארי שלו ממומן עליידי הממשלה; ופעם שנייה — באותו קטע שהוריהם של הילדים האלה משלמים והם לא נהנים. הרי אנו יודעים, שעד 14% מכלל תלמידי כתי"הספר התיכוניים נושרים מבתי-הספר. חובת הממשלה ליצור צעדים חלופיים או אלטרנטיבות לגבי דרך הכשרתם. ההצעה בדבר הקרן הזאת באה לחקן את העיוות הזה, ולכן אני מקווה שחברי הכנסת יתמכו בה.

היו"ר מ' שחל:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. כפי שאמרתם יודעים, יש שלושה סעיפים בחוק ולכל סעיף שתי גרסאות.

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

אני מבקש למנות שני מונים.

— הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2): מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת:
— הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה) —

קריאות:

ה צ ב ע ה

בעד גרסה א' של סעיף 3 — רוב

בעד גרסה ב' של סעיף 3 — מיעוט

גרסה א' של סעיף 3 נתקבלה.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את סעיף 3 לפי גרסה א'.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 3 לפי גרסה א' — רוב

נגד — מיעוט

סעיף 3. לפי גרסה א', נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, סעיף 130(א) של התקנון קובע לאמור: "נתקבלה הסתייגות בקריאה השנייה או הוצבע בה על גרסאות שונות לסעיף אחד, תתקיים הקריאה השלישית בשבוע שלאחר השבוע שבו הסתיימה הקריאה השנייה, והועדה רשאית, לפני הקריאה השלישית, להביא בהצעת החוק את שינויי הנוסח המחדשים בעקבות ההסתייגות או הגרסה שנתקבלה".

סעיף 130(ב) קובע לאמור: "על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי נציג הממשלה, או יושב ראש הוועדה כשמה, לבקש במקרים מיוחדים שהקריאה השלישית תתקיים מייד או שהקריאה השלישית תידחה לשבוע נוסף, והודעה על כך תימסר לכנסת".

אני מבין שהממשלה רוצה להודיע משהו. בבקשה, אדוני שר החינוך והתרבות.

שר החינוך והתרבות ז' המר:

אני מבקש, בשם הממשלה, לדחות את ההצבעה בשבוע.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

אין ישיבה בשבוע הבא.

יג. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

על שולחן הכנסת הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב—1982, שהחזירה ועדת הפנים ואיכות הסביבה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, הודעה למזכיר הכנסת.

משנה למזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה היום

יד. הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב—1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

סדר-היום. את לא יכולה להגיד לי שביקש או לא ביקשת להביא את זה עכשיו. זה הסעיף העומד על סדר-היום.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה): רק ברגע זה הודיעו על הנחתו על שולחן הכנסת. אני מצטערת מאוד.

היו"ר מ' שחל:

אני עובר להסתייגות, אני מאוד מצטער.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה): אתה לא יכול לעשות את זה.

היו"ר מ' שחל:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב—1982, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. את החוק תביא יושבת ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה): ביקשתי שלא להביא זאת עכשיו.

היו"ר מ' שחל:

חברת הכנסת ארבל-אלמוזלינו, אני מצטער מאוד, זהו

אדוני היושב־ראש, אנחנו מצאנו לנכון, אפילו במסגרת הדיון החפז שהיה בוועדה, להכניס שינוי בסעיף 2. השינוי הוא מהותי. הזמנו גם את נציגי השלטון המקומי כדי לשמוע את דעתם.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
עשייתם דבר בלתי חוקי. זה בלתי חוקי.

היו"ר מ' שחל:

אתה עוד מעט תנמק הסתייגויות. אינך יכול לדבר פעמיים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה היה צריך לבוא בחקיקה מיוחדת.

יושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אדוני היושב־ראש וחברי הכנסת חופיק טובי, היו מספיק יועצים משפטיים בוועדה כאשר ההצעה הועלתה.

ומהי ההצעה שאנחנו מביאים ואשר באה למעשה במקום סעיף 2 בחוברת הכחולה שהועברה לוועדה? מוצע כאן, שהבחירות שיהיו לאחר הבחירות ב־25 באוקטובר 1983 ייערכו לאחר חמש שנים מהמועד הזה, ולא ארבע שנים, כפי שהוצע על־ידי שלושת חברי הכנסת בהצעת החוק הפרטית.

בדקנו הצעה זו מבחינה משפטית, ואכן הדבר ניתן. משום כך נתקבלה הצעה זו בוועדה, על דעת כל חברי הוועדה שהיו נוכחים בדיון. זה התיקון היחיד שהכנסנו. לפי היריעות אשר הגיעו אלינו גם בעבר וגם במהלך הישיבה, דווקא רוב הגופים הפוליטיים סברו, גם בעבר, שזה דווקא טוב שבחירות לא תהיינה כל ארבע שנים אלא כל חמש, ותיתן שהות לראש הרשות ולמועצה הנבחרת, ייתן לו זמן מספיק כדי שיוכל למצות את המדיניות אשר הוא קובע ברשות שלו מאז נכנס לתפקיד, יתחיל ליישם את הדברים ולשרת את הציבור בנאמנות בדרך שאותה הציג בפני בוחריו, ולאחר מכן ילך לבחירות.

מצאנו לנכון להודיע לאותם חברי הכנסת שאינם חברי הוועדה, שאם ברצונם — והבאנו זאת לידיעתם — להסתייג, יעשו זאת, כיוון שההצעות שהם הגישו לוועדה בעת הדיון שלה היו על סמך ההצעה הכחולה.

אדוני היושב־ראש, נדשמו הסתייגויות גם לסעיף 1 וגם לסעיף 2, ואני מבקשת לאפשר למסתייגים להביא את הסתייגויותיהם.

היו"ר מ' שחל:

אני מודה ליושבת־ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, ואני חייב לציין שהיא נימקה ובהסברה את החוק בצורה יוצאת מן הכלל, בלי שיהיה צורך בהכנה מרובה יותר. אני מזמין את חבר הכנסת תופיק טובי לנמק את ההסתייגויות שלו. אני רוצה להודיע מראש, כדי שלא יהיו ויכוחים עם החברים, שאני אקפיד לתת בדיוק את הזמן שמגיע לכל אחד, ואני מבקש שלא יהיה ויכוח עם המסתייגים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כבוד היושב־ראש, כנסת נכבדה, אני אביא את שתי ההסתייגויות יחד. ההסתייגויות לגבי הסעיף הראשון, שמציעה לקיים את הבחירות ב־25 באוקטובר 1982, סליחה, ב־9 בנובמבר 1982, באה כדי לשלול את דחיית הבחירות לרשויות החוק את התנגדותנו לקנוניה של דחיית הבחירות לרשויות המקומיות ולשליטת וכות הבחירה הדמוקרטית מחושבי ישראל לבחור כל ארבע שנים את הרשויות המקומיות ואת ראשיהן בהתאם לחוק. מה שנעשה, נעשה בניגוד להליכים הדמוקרטיים שיש לקיימם בכל העתות, וגם בניגוד לדעתם של

היו"ר מ' שחל:

חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו, אני יכול ואני עושה זאת. אם את רוצה, בבקשה, תסבירי את החוק.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
הוא הונח על השולחן רק עכשיו. איננו מוכנה לעלות כרגע זה ולהביא את החוק.

היו"ר מ' שחל:

חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו, את היית סגן יושב־ראש הכנסת וניהלת ישיבות, ואת יודעת את הסדר. היושב־ראש מודיע שאת רשאת לנמק או להסביר את החוק ולהביא אותו. אם את לא רוצה לעשות זאת, אני אעבור להסתייגויות.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אי־אפשר לעשות זאת כך.

היו"ר מ' שחל:

זו חובתי. ובכן, מה תשובתך?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אני באה.

היו"ר מ' שחל:

בבקשה, יושבת־ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבדת להביא את חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ב—1982, לקריאה שנייה ושלישית.

אני רוצה קודם כול להעיר לסדר העבודה שלנו. כאשר אנחנו דנו על הצעת החוק של אמש, הוחלט להעבירה לוועדת הפנים. לוועדה לא ניתנה שהות לדון בחוק הזה בצורה מניחה את הדעת, בצורה מעמיקה ויסודית. מעולם לא תמכתי בחקיקה חפזת. החוק הזה הוא מאותם חוקים שהובאו לכנסת ועברו לוועדה והם נעשים בחיפזון. חקיקה כזאת איננה יסודית.

קריאה:

זה כמו חוק רמת־הגולן.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אסור לנו ללכת בדרך הזאת. היתה שהות מספקת לשר הפנים, אם הוא רצה לדרות את הבחירות לרשויות המקומיות, לבוא לכנסת ולהציע הצעת חוק. הוא מדבר על זה כבר כמה חודשים. זה גרם לעצבנות בקרב ראשי הערים, שאינם יודעים אם תתקיימנה בחירות או לא תתקיימנה בחירות. אם היתה עילה אשר מצריקה את הדחייה של הבחירות, על־פי ההצעה שמוכחת לנו — מבצע "שלום הגליל" — מבצע "שלום הגליל" נמשך כבר יותר מחודש ימים. יכלו לבוא לכנסת לפני שבוע לפחות ולתת שהות לוועדה שבוע ימים לפחות, כדי שהיא תוכל לדון באופן יסודי יותר על דחיית הבחירות, על ההשלכות שיכולות להיות מהאקט הזה של דחיית הבחירות.

אנחנו כולנו אמונים על הדמוקרטיה ועל קיום הכללים שלה, ואין לי ספק שבמעשה זה יש משום חריגה מסוימת, אף שהכנסת סוברינית ממדי לשנות מועדים של בחירות וגם לדחות. אבל הכול צריך להיות בפרופורציה מסוימת אשר נדרשת גם מהחוקק.

אנחנו יודעים גם מה גורלה, לפעמים, של חקיקה חפזת. אחר כך אומרים: מה לעשות, היינו מוכרחים לעשות את זה מהר מאוד, ומצטערים. אני רוצה לקוות שהפעם לא יצטערו לפחות.

אהרן אבוהצירא (תמ"י):

אתה לא מכיר את המערכת המוניציפלית. אני לא בא עכשיו לטעון נגד הרעיון. אי אפשר להכניס כך רעיון כזה, שהוא רציני, שצריך לבדוק אותו. אינני יודע אם אני צריך לפסול את הרעיון, שמערכות נבחרות אחת לחמש שנים ולא ארבע שנים; ייתכן שלא, אבל אז כל המערכות, אותה טענה שאומרים לגבי ראשי הערים אפשר להגידה לגבי הממשלה והכנסת. אם הדבר היה נבדק בצורה רצינית על כל המערכות, בהחלט, ייתכן שהייתי תומך בעניין.

אבל אם זה בא כבדרך אגב, מתוך ויכוח על דחיית הבחירות, ודובר על דחייה, לפתע הפכה להיות הקדנציה מכאן ולהבא חמש שנים לדורי-דורות — זה סיפור אחר. שתי המפלגות הגדולות, מה שעשיתן אינו לכבודכן. זה ודאי לא מוסיף לכן שום כבוד. זה גם אינו לכבודה של הכנסת שבגנבת-דעת, במקריות של הצבעה בוועדת הפנים, משנים מערכת שלמה.

אינני רוצה להיות תמים; ברור שיש רוב לדחיית הבחירות. כולנו שמענו את הדמיון, אף-על-פי שאמרת שהדמיון אינו שווה כלום. הוא לא היה קיים לפני חצי שנה, וגם אז דיברו על דחיית הבחירות. היום יש הזדמנות לתת נימוק יותר הגיוני. אם כבר דחייה, כדאי נעזוב את העניין של קדנציה של חמש שנים לדיון רציני, דיון רציני בכל המערכות — גם הכנסת, גם העיריות וגם מוסדות נבחרים אחרים. זה ויכוח אחר ודיון רציני אחר. כדאי נסתפק היום בדחייה קצרה.

אני מלכתחילה הייתי נגד דחיית הבחירות. אבל אני אומר בגלוי, אין לי כל סיכוי, כאשר שתי המפלגות עושות יד אחת, נלך, אם כן, לדחייה קצרה יותר יחסית, נלך לבחירות בעוד שישה חודשים, אני הצעתי את חודש יוני. זה זמן מספיק וכולנו נהיה אחרי המלחמה, אני מקווה. זה זמן מספיק להתארגן וללכת לבחירות. את הוויכוח השני נעשה בהזדמנות אחרת.

הי"ר מ' שחל:

יש כאלה שחושבים כי בחירות בחודש יוני הן סימן רע.

אהרן אבוהצירא (תמ"י):

ההיסטוריה משתנה לפעמים.

הי"ר מ' שחל:

ההסתייגות האחרונה של חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הגענו לאקט האחרון של המחזה המביש הזה של דחיית הבחירות המוניציפליות. אתמול שמענו מעל הדוכן הזה דברים בוררים, שכל המצוקות שהזמן גרמן אין להן כל קשר עם דחיית הבחירות. אין לי מלים להביע את סלידתי מפני הציניות שהביאה לדחייה הזאת.

אבל אם כבר מדברים על דחייה בגלל המלחמה, הרי אני קודם כול רוצה להגיד: למה שנה? נדחה — ואני מציע זאת — 4 בינואר 1983. אני מציע את ה-4 בינואר מפני שזה יום שלישי, היום הקבוע עלי-פי החוק לבחירות. ואז אפשר לנהל מערכת בחירות מהתגים עד ה-4 בינואר, במשך כחודשיים. זה יהיה זול, והראשים יהיו פנויים לזה. זו לא תהיה דחייה לשנה. זו גם תקופה נוחה לרשויות המקומיות.

הי"ר מ' שחל:

יש גשם.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

מדינת ישראל יכולה להתברך לפחות בכך אחד —

החושבים ושל רוב הרשויות המקומיות, התובעות בצדק את חידוש המנדט שלהם.

ההסתייגות השנייה נוגעת לסעיף 2 — ואני מורה ליושבת-ראש הוועדה, שהודיעה לכל הסיעות על השינוי שנעשה בוועדה ואפשרה להגיש הסתייגות. בראוני קודם כול לטעון, ששינוי תקפות קיומן של הרשויות המקומיות הנבחרות מארבע שנים לחמש שנים, כפי שאתם הצעתם היום, הוא דבר בלתי חוקי. עשיתם דבר בלתי חוקי. וזאת למרות כול ההתייגויות עם היועצים המשפטיים. אני מרשה לעצמי להעיר את ההערה הזאת, אף שפורמלית אינני משפטן.

מה באה להגיד לנו בעצם הצעת החוק שעברה בקריאה ראשונה? החוק בקריאה ראשונה בא לדחות את הבחירות. זו חקיקה אנטי-דמוקרטית. לא מקובלת עלינו, אבל הכנסת יכולה בהחלט לחוקק אותה. הצעת החוק קבעה, שבהתאם למה שקיים בחוק, הבחירות הבאות יהיו בעוד ארבע שנים, בהתאם למה שנהוג לגבי הרשויות שייבחרו בעוד שנה. היא באה ליישם את החוק הקיים למעשה, בהתאם לשינוי הדחייה. הצעת החוק לא באה להגיד שיש לקיים את הבחירות כל חמש שנים. יש הבדל בין ההתאמה של התאריך של ארבע שנים לבין מה שאתם קבעתם, שהבחירות הבאות אחרי הבחירות הקרובות יהיו כסיום חמש שנים. זה נושא חדש. זה שינוי מהותי שהמחוקק שהציע את ההצעה הראשונה לא התכוון לו. מה שעשיתם זו עוולה אנטי-דמוקרטית נוספת.

לכן טענתי היא: זה נושא חדש, זה לא בהתאם לחוק וזה דבר שאין לקבלו מבחינת זכויות התושבים. אין לקבלו, קודם כול, מבחינת חקיקה הכנסת וההליכים המקובלים. אילו רצו היוזמים לערוך בחירות אחת לחמש שנים, היו צריכים להביא הצעה כזאת בקריאה ראשונה, ושהיא תידון בקריאה ראשונה. את זה לא עשו. ולכן הוועדה היתה מנועה מלעשות את השינוי הזה ולהביא לכנסת בקריאה שנייה ושלישית דבר שלא נידון בקריאה ראשונה.

הי"ר מ' שחל:

תודה. הסתייגות נוספת לחבר הכנסת אהרן אבוהצירא.

אהרן אבוהצירא (תמ"י):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חסיד של ממשלת אחרת לאומית. היום מתחיל לנקר בי ספק אם אכן זה יהיה ברא למדינת ישראל ולכנסת, פעם אחת מגיעים המערך והליכוד להסכם על דבר מסוים, ופתאום הם מגדילים לנו ברוכ העצום שלהם קדנציה. עכשיו זה לגבי הרשויות המקומיות, הן זכו, במקריות, בצורה משונה, לשנה נוספת.

אבל מה היה קורה אילו ממשלה כזאת, עם רוב עצום כזה, היתה מחליטה לעשות בחירות לכנסת מדי עשר שנים, למשל? מי ימנע בעדה? למה רק חמש שנים לרשויות המקומיות? אני מבין שלא אוהבים בחירות, אז למה חמש שנים? תנו להם כמה שנים טובות, שייבחרו פעם אחת לכל החיים.

גד יעקבי (המערך):

אני מציע כמו בגדה.

בני שליטא (הליכוד):

זה לא דומה. אלה ענייני משק ולא עניינים פוליטיים.

שולמית אלוני (המערך):

זה מאוד מאוד דומה.

גד יעקבי (המערך):

אני מציע לספת את ישראל לאוטונומיה.

משום שמונחת הצעת חוק שלי שמציעה להאריך את הכהונה לחמש שנים. לכן לא רציתי להגיש הסתייגות. אבל אמרת היום לחברי בוועדת הפנים: אל תעשו את זה. אתם אשר מתנגדים לדחייה, עכשיו מאריכים לכם את הקדנציה? בלי דיון? בלי להביא את זה לציבור? בלי לקיים במליאה דיון רציני בנושא הזה? אתם מזיקים לתדמיתכם ולנושא.

לכן אני מציע שלא לקבל את זה ולדון בנושא הזה בשלב אחר, בצורה רגועה.

מאיר שטרית (הליכוד):

סיבת הדחייה היא להבטיח את ההפרדה בין הרשויות —

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

ההצעה המקורית הבטיחה את הדחייה. לצערי הרב הדחייה נכונה, אבל דחייה לחמש שנים אין בה כדי להבטיח את אי-ההצמדה. זאת הצרה. יכולים לגרום לכך שזה יהיה חמש שנים, ובכל זאת הבחירות לשני הגופים יתקיימו באותו יום.

לכן אני חושב שההצעה הזאת איננה טובה והיא לרעת השלטון המקומי.

היור"ר מ' שחל:

אדוני, כנראה רצו לזכות במצווה ועשו מלאכתך במקומך. אולי זאת היתה הסיבה.

תשובה ליושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יור"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה): אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם בזמן הקצר שעמד לרשותה של ועדת הפנים לדיון בחוק דנו בהצעות שעמדו לפנינו באשר למועדים, חבר הכנסת חופיק טובי. רוב החברים בוועדה, כמעט כולם, צידדו בתאריך המוצע. היו נימוקים די סבירים ומשכנעים לכך שאי-אפשר לערוך את הבחירות ביוני. לו אפשר לערוך אותן בחודש נובמבר, כפי שאתה מציע, לא היו מכיאים את הצעת החוק בדבר הוראת שעה, אלא צריך היה לקיים אותם כמועד. אני שייכת לאלה אשר תמכו במחשבה שצריך לקיים את הבחירות במועד. אבל כאשר יש רוב, קיבלתי את מרותו של הרוב ואת הכרעתו בעניין זה.

לא נעלמה מאתנו העובדה, שבמגזר הערבי יש כמה רשויות מקומיות שיש בהן ועדות קרואות: המועצה החפורה ושר הפנים מינה ועדה קרואה. הפנינו את חשומת לבו של שר הפנים, באמצעות היועץ המשפטי של משרד הפנים, לעובדה הזאת. הנציגות הנבחרת כבר איננה קיימת, יש אנשים ממונים. הציבור שנבחר והגופים הפוליטיים היו רוצים לקיים בחירות מוקדם ככל האפשר, כדי שתהיה נציגות נבחרת. גם ראש עיר וגם מועצה נבחרת. נאמר לנו, שעל-פי החוק הקיים, רשאי שר הפנים גם להקדים בחירות לגבי רשות זו או זו אפילו לפני המועד שנקבע לבחירות הכלליות. אם במקום זה או זה, שיש בו ועדה קרואה, ירצו להקדים את הבחירות — יפנו לשר הפנים. ככוד שר הפנים ידון בפניה הזאת, י שקול אותה ויחליט בהתאם לשיקולים שלו.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת חופיק טובי, אתה אמרת שהתיקון הזה איננו חוקי. הצעת החוק שהובאה לכנסת היא הוראת שעה. היא לא באה לתקן את חוק היסוד לחוק הרשויות המקומיות (בחירות). התשכ"ה — אתה צודק שבאותן הוראות יסוד של החוק נאמר, בסעיף 4, "הבחירות לכל המועצות יקוימו כל ארבע שנים ביום ג' השלישי לחודש חשוון, אולם אם היתה השנה השלישית שלאחר הבחירות האחרונות שנה מעוברת, יקוימו הבחירות ביום ג' הראשון

באקלים נוח. אם יש גשם יום אחד, זה לא כל כך נורא, יש גם מטרות.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):

באותו יום לא יגידו "מוריד הגשם".

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

ישראלים שנוסעים לאירופה גם כן לא בודקים אם יורד שם גשם. לצורך הבחירות זה נימוק. זה אומנם גשם נדבות, נדבה אמיתית למפלגות.

אם לא ינזאר, י"ט בטבת, שיהיה י"ח בשבט, לאחר חודש נוסף, דחייה לשלושה חודשים. במקרה הכי גרוע, אדוני היושב-ראש, עוד חודש. ועכשיו ירד הטל, אדוני היושב-ראש, זה המינימום שבמינימום שאפשר לדחות.

היור"ר מ' שחל:

טל בקיץ, שלג בחורף.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אני חושש מאוד. אני מציע שלא למשוך אותי בלשון.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שאם נדחה בחודשים, יצאנו ידי חובה של כל החששות והחרדות לגבי התקופה הלא-נוחה, שמלכתחילה זו היתה טענת סרק.

מאיר שטרית (הליכוד):

זה יום אחד אחרי פורים, אתה יודע מה יהיה בבחירות?

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

בבחירות יהיה אותו דבר שיהיה בתאריך שהרוב רוצים לקבוע.

היור"ר מ' שחל:

אגב, חשבתי שחבר הכנסת וירשובסקי התכוון במועד לתאריך. עכשיו נתת לו נימוק נוסף.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, לצערי הרב אנחנו מדברים כאן כמו ביום האחרון של הלימודים בבית-הספר, קצת בבדיחות הדעת. אבל למען האמת זה דבר רציני ביותר. אני רואה את כל העניין הזה של הדחייה מתוך יריעה של כל אחד מן החברים היושב בבית הזה, שהעניין נעשה מטעמים מפלגתיים-פוליטיים ולא מטעמי המלחמה; זה אחד מהדברים המבישים ביותר שאנחנו עושים. במושב הזה לא הצטיינו בעשייה. אבל מעשה זה הוא אחת מנקודות השפל שאנחנו נצביע עליהן.

לכן לא אוכל להתייחס לתאריכים האלה המוצעים על-ידי הרוב ואני מציע את התאריכים שלי. אבל, אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה אחת. הגשתי הצעת חוק להארכת המועד של כהונת ראשי הערים לחמש שנים. אני חושב שזה מוצדק מבחינה עניינית. אבל להכניס את זה בצורה כזאת —

היור"ר מ' שחל:

שם אין לך הסתייגות, חבר הכנסת וירשובסקי. אתה מנמק הסתייגות — תנמק אותה.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

ביקשתי לומר משפט. יש לי שלוש הסתייגויות. יכולתי לדבר יותר. לפי החקיקה.

היור"ר מ' שחל:

לא, יש לך חלופין. יש לך הסתייגות אחת.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני, תן לי עוד דקה אחת. לא הסתייגתי מסיבה פשוטה.

מדרכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):
לסדר ההצבעה. אני מבקש שההסתייגות שלי תוצבע לפני
ההסתייגות של חבר הכנסת אבוהצירא.

היו"ר מ' שחל:

הבנתי. אעמיד אותה להצבעה לפני כן.

חבר הכנסת, אנו ניהשים להצבעה. לסעיף 1 הוגשו
ההסתייגות אחרות. אני מעמיד אותן להצבעה.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

— מיעוט

ח' טובי לסעיף 1

נגד

— רוב

התיקון של חבר הכנסת ח' טובי לסעיף 1 לא

נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת
וירשובסקי.

ה צ ב ע

התיקון של חבר הכנסת מ' וירשובסקי לסעיף

1 לא נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות לחלופין של חבר
הכנסת וירשובסקי.

ה צ ב ע

התיקון לחלופין של חבר הכנסת מ'

וירשובסקי לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות לחלופי-חלופין של
חבר הכנסת וירשובסקי.

ה צ ב ע

התיקון לחלופי-חלופין של חבר הכנסת מ'

וירשובסקי לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת
אבוהצירא.

ה צ ב ע

התיקון של חבר הכנסת א' אבוהצירא לסעיף 1

לא נתקבל.

היו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את סעיף 1 בנוסח הוועדה.

ה צ ב ע

בעד סעיף 1 בנוסח הוועדה

— רוב

— מיעוט

נגד

נמנעים

— 1

סעיף 1. בנוסח הוועדה. נתקבל.

לאותו חודש". את הסעיף הזה אין משנים. הוא נשאר בחוק
היסוד.

חבר הכנסת בהצעת החוק הפרטית שלהם הציעו הוראת
שעה על אף האמור בחוק היסוד.

בסעיף 2 ההצעה היתה ארבע שנים לאחר הבחירות
הבאות. נמצא שאפילו כשהולכים לבחירות כ-25 באוקטובר
1983, הציבור ידע שהוא הולך לבחור גם בראש עיר וגם
במועצה לחמש שנים. הוא ידע זאת. יחד על כן, גם אז סוברנית
הכנסת לבוא ולהציע מועדים אחרים. זה לא חוק-יסוד. זאת
הוראת שעה בלבד.

זה היה בסמכותה של הוועדה להחליט על חמש שנים
במקום ארבע שנים. זה לא היה נושא חדש. בדקנו את הסוגיה
הזאת. כל מה שעשינו הוא בהתאם לכל הכללים המקובלים.

סעיף 2 חשוב. כי רצונו של רוב הציבור הוא להפריך את
הבחירות המוניציפליות מן הבחירות לכנסת. היות צודק אילו
היינו מביאים בחוק הוראה שלפיה אנחנו קובעים שהבחירות
לרשויות המקומיות אינן נפרדות מן הבחירות לכנסת. לא
יכולנו לעשות זאת. כי זה נושא חדש. לכן לא עשינו זאת.
שמענו שבוועדת החוקה, חוק ומשפט עומדת הצעה לגבי
הכנסת, ולפיה הבחירות לכנסת תהיינה נפרדות. אם תהיה שם
החלטה כזאת, זה יפטר אותנו מלקבוע את הדבר בחוק-היסוד
של חוק הרשויות המקומיות.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
איך את רוצה להפריך את הבחירות לכנסת?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אנחנו לא עוסקים בזה. בעצם העובדה שקבענו תקופה של
חמש שנים. כאשר לגבי הכנסת מדובר על כל ארבע שנים, יש
למעשה הפרדה. אבל, חבר הכנסת טובי, ההצעה הזאת היא רק
הוראת שעה. היא באה לקבוע תקופה של חמש שנים לפעם
אחת: רק אחרי הבחירות הבאות. לחמש שנים. אחר כך לא
נקבע שום דבר. יכולים לחזור לארבע שנים, יכולים לקבוע
שלוש שנים, יכולים לקבוע שש שנים. זה פתוח. זה נשאר
פתוח. חוק היסוד קיים — חוזרים לארבע שנים, אם לא יהיה
אחר כך שינוי לעניין הזה.

לכן, לפני הכנסת מנוחת הוראת שעה בלבד. בדקנו את
ההחליטים האלה. הם הליכים מקובלים ואם הכנסת תאשר
אותם, זה נהפך לחוק, וחוק מחייב כל אחד מאתנו.

על כן, אדוני היושב-ראש — — —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
בהוראת השעה הזאת את קובעת מה שיהיה גם להבא.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
אבל אתה לא התנגדת. בהסתייגות שהגשתי, כשהיתה
הוראת שעה לארבע שנים לא התנגדת.

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת תופיק טובי.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):
לכן, אדוני היושב-ראש, אני מציעה לדחות את
ההסתייגות ולאשר את החוק בקריאה שנייה ובקריאה
שלישית.

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת אנו ניהשים להצבעה.

חוכרת ל"ה, ישיבה קט"ז

— הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה); חילופי גברי בוועדות הכנסת; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45 —

ה צ ב ע

סעיף 2, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982, בקריאה שלישית.

ה צ ב ע

הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982, נתקבל.

טו. חילופי גברי בוועדות הכנסת

של הכנסת לחילופי גברי בוועדת החוץ והביטחון מטעם סיעת הליכוד: במקום חבר הכנסת מאיר כהן-אבירב תיכנס חברת הכנסת גאולה כהן.

טז. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב — 1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

זה אכן ישמש תמרץ לחיל משוחרר להעדיף כל עבודה מצויה על פני ישיבה בטל. חוק שהוא מצפה ל"עבודה מתאימה" כהגדרתה בחוק, ואף יסייע להשיג עובדים לעבודות מועדפות למשק, שכיום קשה להשיג להן עובדים.

אני תור ומודה לחבר הכנסת הנכבד, הד"ר פרח, על יוזמתו הברוכה ועל המאמצים שהשקיע עד להבאת הצעתו לאישורה במליאת הכנסת. כל הכבוד לך, חבר הכנסת פרח, על עדינותך, על דבקותך במשימה, ואני רוצה לומר לך היום, מעל במת הכנסת, כהביאו את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית: ישר-כוח.

אדוני היושב-ראש, לחוק זה כמה הסתייגויות. אבקש לאפשר למסתייגים לנמק את הסתייגויותיהם.

הו"ר מ' שחל:

על-פי הודעת יושב-ראש הוועדה, אני מבקש למחוק את הסתייגותו של חבר הכנסת הראל לסעיף 1.

לשם החוק ולסעיפיו יש כמה מסתייגים. האם אחד המסתייגים מנמק בשם כל המסתייגים?

קריאות:

לא.

הו"ר מ' שחל:

חברת הכנסת ארבל-אלמוזלינו תצמק את הסתייגותה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המעריך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש לי הסתייגות לסעיף 1 ותוספת הנוגעת למימון המענק.

עם כל החיוב שיש בהצעת החוק, ואני מברכת את חבר הכנסת פרח על יוזמתו, אנו רואים בה הוראת שעה. אנו חייבנו את הצעת החוק, ותרמנו תרומה די ניכרת במהלך הדיונים בוועדה לשיפור ולעשייתה ליעילה יותר ולמעשית יותר. אבל, כאמור, אנו רואים בה הוראת שעה.

אם יש עכשיו מצב של חוסר עבודה מצד אחד, ויש צורך מצד שני להפנות לעבודות ייצור, עבודות בניין ועבודות

הו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת חופיק טובי לסעיף 2.

ה צ ב ע

התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 2 לא נתקבל.

הו"ר מ' שחל:

אני מעמיד להצבעה את סעיף 2 בנוסח הוועדה.

הו"ר מ' שחל:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת.

איתן לבני (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הגני מבקש את אישורה

הו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב — 1982. את החוק יביא יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לכנסת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב — 1982.

הצעת החוק היא פרי יוזמתו של חבר הכנסת הנכבד ד"ר יהודה פרח, והיא באה לעודד חיילים משוחררים לצאת לעבודות מועדפות למשק ולטפח בהם את ערך העבודה. חייל משוחרר שלא נמצאה עבורו עבודה מתאימה, כהגדרתה בחוק ביטוח אבטלה, זכאי כיום לדמי אבטלה. במטרה לעודד חיילים אלה לצאת לכל עבודה מצויה, אף שאיננה "עבודה מתאימה" כהגדרתה בחוק, מוצע לתת להם מיום שחרורם, נוסף על שכר בעבור העבודה, גם מענק בשיעור של 50% מדמי האבטלה שהיו זכאים להם אלמלא עבדו.

הצעת החוק נדונה בכנסת ביום 17 במרס 1982 בדיון מוקדם והועברה לוועדת העבודה והרווחה. הוועדה דנה בה בכמה ישיבות והעבירה אותה לכנסת לקריאה ראשונה. הכנסת דנה בה בקריאה ראשונה ביום 20 ביולי 1982 והחזירה אותה לוועדה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

בוועדה לא היו חילוקי דעות לגבי עצם הצורך לעודד חיילים משוחררים להעדיף כל עבודה על-פני קבלת דמי אבטלה. היו חברי ועדה שסברו, כי עדיף לחוקק את החוק כהוראת שעה ולא כחוק של קבע. הוועדה דחתה הצעה זו, ואישרה את החוק כתיקון לחוק הביטוח הלאומי.

כמה חברי ועדה הציעו לקבוע בחוק, שמיומן המענק יהיה על חשבון אוצר המדינה ולא יבוא מכספי הקרן לביטוח אבטלה. גם הצעה זו לא נתקבלה על-ידי הוועדה.

אני מביא, כאמור, את הצעת החוק לאישור הכנסת בקריאה שנייה ושלישית, ומביע תקווה כי המענק המוצע בחוק

נאותה ותמריץ חשוב וטוב לכולם שילכו לעבודה מועדפת ועבודת ייצור — לדעתי לא נתקן את המצב.

אדוני היושב־ראש, עקרונית חייבתי את החוק. אני מחייבת אותו לתקופה הזאת שבה אנחנו נתונים. אני מקווה שהיא תחלוף. חלקתי ביסוד על המימון ועל מקור המימון. אני מקווה שתחלף ההצעה שהמימון יהיה מאוצר המדינה ולא מקרן ביטוח אבטלה; בשום פנים ואופן לא, כי זהו תקדים. היום המשימה הזאת חשובה כהוראת שעה, מחר יהיה דבר אחר.

יגאל כהן־אורגד (הליכוד):

חברת הכנסת ארכלי־אלמזולני, מגין את מציעה לקחת לזה את המימון?

שושנה ארכלי־אלמזולני (המערך):

יש לך סעיף סובסידיות. תסביר את המעסיקים שישלמו יותר. מה זה מגין? מחר תהיה משימה חדשה, ושוב ישאלו מגין. יש מקור חשוב, שם יש רזרבות ענקיות — הביטוח הלאומי. הבה ניקח מהמאגר העצום הזה. זה עיוות של העקרונות שעליהם בנוי הביטוח הסוציאלי.

אדוני היושב־ראש, שיבחינו בהתחלה את חבר הכנסת פרץ על היוזמה הזאת. היא חשובה וטובה להוראת שעה. הלוואי שיהיה בכוחה להביא תמורה ומפנה אצל אותם בחורים צעירים. ויידלק אצלם הזיק של ערך העבודה והעלאת קרנה של העבודה, ושירדקו באותו מקום עבודה שילכו לעבוד בו, אם בתעשייה, אם בחקלאות ואם בכנייה. אנחנו זקוקים לפעילים יהודים נוספים שיחדרו לענפים אלה. שאותם הם נטשו בשנים האחרונות. דבר שמדאיג אותנו ביותר. ובחקופה הזאת נחפש את הדרכים האחרות, הטובות והחיוביות יותר, כדי שנוכל לממש את המטרה הזאת.

היו"ר מ' סבידור:

תודה לחברת הכנסת ארכלי־אלמזולני. אני מזמין את חבר הכנסת צבן לנמק את הסתייגותו.

יאי זלמן צבן (המערך):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, אני שותף לברכות על הכוונות הטובות שהיו מונחות ביסוד היוזמה התחקית הזאת. הן של יוזם ההצעה חברנו יהודה פרץ, ואחר כך של הוועדה בכללותה. מקורו של הניסיון הזה הוא בחשש, שמא דמי אבטלה יהיו תמריץ אנטי־יצרני. תמריץ דפרודוקטיבי, בייחוד לגבי אנשים צעירים המשתחררים מהצבא. מסגרת של הסתייגויות אינה מאפשרת, כמובן, להתמודד כרצינות עם הנושא של דפרודוקטיביות בחברה הישראלית, עם המקורות שלה, ובמיוחד עם דרכי הטיפול שלה. אבל אני חייב לומר, שבלי תפיסה יותר כוללת ויותר יסודית לא נוכל ולא נצליח להתמודד עם הבעיה הזאת, שהיא בעיה אמיתית של החברה הישראלית ושל הכלכלה הישראלית.

אני רוצה לומר בתחילה מדוע אני חומק בכך שהחוק יהיה בגדר של הוראת שעה. קודם כול אני מבקש לדחות את הירושם שגורמים מסוימים מעוניינים ליצור, כאלו דמי אבטלה כארץ מהווים כשלעצמם תמריץ אנטי־יצרני. משהו מהחוושה הזאת מלווה גם את הדיון בהצעת החוק הזאת. בדין־יחשבונו האחרון של בנק ישראל נאמר: "בעבר הושמעה הטענה, כי מערכת דמי האבטלה תרמה לגידול האבטלה מראשית 1980, בצורה אנשים לנצל את דמי האבטלה בדרך של השתייכות לכוח העבודה רק למראית עין והתחמקות מתעסוקה. הנתונים שבדינו אינם תומכים בהשערה זאת". ויש בדין־יחשבונו של בנק־ישראל שישה עמודים של נתונים המבססים את הקביעה

חקלאות את הדור הצעיר, וכמיוחדת חיילים משוחררים, שאינם מורגלים בהן. אולי המענק יישמש להם תמריץ לצאת לעבודות אלו. אולם אני סבורה, שהתמריץ להיות בהגדלת השכר מעבודה, שיעתן לכול, כי אנו רוצים שלא רק החיילים המשוחררים ילכו היום לעבודות מועדפות אלו, אלא גם חיילים משוחררים בעוד שנתיים ואחרים שהם דורשים עבודה כיום ויש לנו עניין להפנותם לייצור. ואולם, לפי דעתי, התרון יבוא על־ידי העלאת הכנסת המינימום, שהיום היא נמוכה מדמי ביטוח אבטלה, וזאת משום שדמי ביטוח אבטלה מוצמדים לשכר הממוצע במשק ומתעדכנים אחת לשלושה חודשים, ואילו הכנסת המינימום מתעדכנת רק מהסכם קיבוצי אחד לשני, וכתוצאה מכך היא נשחקת. אפילו כאשר מאמציה של ההסתדרות, בבואה לנהל משאומתן, מוכתרים בהצלחה והכנסת המינימום מתאזנת עם דמי ביטוח אבטלה. כעבור זמן מה חל ערעור באיזון זה, וכך המאזניים שעליה מונחת הכנסת המינימום נוטה כלפי מטה.

לכן הבעיה יכולה לבוא על פתרונה אם נקבע ששיעור הכנסת המינימום יהיה כ־50% — 60% מהשכר הממוצע במשק ויהיה צמוד לו ולשינויים בו, ואז דמי האבטלה לא יהיו גבוהים יותר מהכנסת המינימום, דבר שאינו רצוי, כי אדם צריך להשתכר ולחיות בכבוד מעבודתו ולא מאבטלה ומדמי אבטלה.

אני בטוחה שחוק שכר מינימום יתקבל תוך השנתיים האלה. אנחנו רוצים שהוא יתקבל בכנסת הזאת. הוא מונח על שולחנה של ועדת העבודה, הוא יתקן את המצב לאין שיעור יעלה מאוד את שכרם של העובדים שהכנסתם היא הכנסת המינימום, ואז, לדעתי, לא יהיה צורך במתן מענקים של תמריץ, אלא התמריץ יהיה בתוך השכר. זה מקומו הטבעי. ההצעה של מתן מענקים מקפחת חלק מהחיילים ומהאזרחים גם יחד, דבר שאינו רוצים שיהיה לאורך ימים ולחקופה ממומשת. לכן הצענו שזאת תהיה הוראת שעה, ולשנתיים בלבד.

הדבר השני מתייחס לדרך המימון. המימון אינו יכול לבוא מדמי ביטוח אבטלה. כי אם זה בא כסובסידיה למעסיק שאינו מעלה את שכר העבודה, אלא התוספת המשתלמת לחייל המשוחרר שהולך לעבוד בעבודה מועדפת בזה מקרן אחרת. הקרן הזאת, הסובסידיה הזאת, אינה יכולה לבוא מביטוח אבטלה. היא חייבת לבוא מאוצר המדינה כמו כל השתתפות אחרת אשר נעשית באמצעות אוצר המדינה ומסעיף של סובסידיות.

ביטוח אבטלה במקורו נועד לתת דמי אבטלה לתקופה של אבטלה מאונס, כאשר שירות התעסוקה אינו יכול לספק עבודה מתאימה לדורשיה. הוא אינו מיועד לתת מענקים. אבל, עם זה, בתקנות ניתנה אפשרות, על־פי אישור של ועדת העבודה והרווחה, להקצות 5% — 10% לקרן מיוחדת לפעילות למינה אבטלה, כלומר הכשרה מקצועית, הכשרה בתוך המפעלים וכדומה. אבל אין אף סעיף אחד בחוק ביטוח אבטלה אשר נותן מענקים למעסיקים. היה תקדים כזה במשך הקליטה, כשהיו רצה שעולים ייקלטו בעבודה, הוא מימן אותם ולמעשה סבסד את שכרם במקום העבודה לתקופה של שנה או שנתיים. אבל אחרי תום התקופה הם עזבו בפני שוקת שבורה. אינני רוצה שאותם בחורים יעמדו בפני שוקת שבורה בתום התקופה של המענק ויחזרו אחר כך לקבל שכר נמוך יותר משמקבלים חברי לעבודה שהשתחררו לפני יותר משנתיים, ולמעשה הכנסתם חדר או. רק על־ידי המענק, כלי התיקון היסודי שאני מרבה עליו, של שכר, שזה למעשה המקור העיקרי למתן הכנסה

האם יכול להיות תמריץ חזק יותר לאנטי־צנזורה, לא־יצירותיות?

לכן, הראגה לחיילים המשוחררים היא כמו לכלל התמונה ההברחת והכללות במשק, אבל אם מדובר על חיילים משוחררים, הראגה הראשונה בתחום התעסוקה היתה צריכה להבטיח, שהחוק של הפניה לעבודה מועדפת יבוא בצמוד, או לאחר חקיקת חוק שכר מינימום.

והערה אחרונה: חוק הביטוח הלאומי מבוסס על העיקרון המונח ביסודה של כל שיטת ביטוח. תשלום המבוטחים מקנה להם את זכויות הביטוח כפרטים, וזהו עיקרו של עניין הביטוח. עם זאת, כיוון שלא מדובר כאן בחברת ביטוח כללית, אלא בקונצפציה של ביטוח לאומי, במערכת כוללת חברתית־לאומית, מתיר החוק בצדק לחבוג במידה מסוימת מהקשר הישיר האזרחי בין המבטח לבין המבוטח.

הוא הדין בנושא של ביטוח אבטלה. סעיף 127טז אומר כך: "זכאי שנשלח, להכשרה מקצועית, ישולמו לו בעד כל תקופת ההכשרה המקצועית דמי אבטלה בסכום השווה להפרש בין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית לבין מלוא דמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל". משמע, את ההכשרה המקצועית נממן מחקציב המדינה. אם דמי הקיום בהכשרה המקצועית נמוכים מדמי האבטלה, כדי שלא לחסום בפניו את הדרך להכשרה מקצועית, נאמר לו: את ההשלמה תקבל מהביטוח הלאומי.

ובסעיף 127טז(א) נאמר: "בהתייעצות עם ועדת ביטוח אבטלה, יממן המוסד פעולות למינע אבטלה הנועשות בידי המדינה או באישורה בתחום הכשרה מקצועית, סיוע ליידידות גיאוגרפית של עובדים ושיקום תעסוקתי לעובדים, ולכך שכן ההוצאה השנתית לפעולות אלו לא יעלה על 5% מאומדן הגבייה השנתית של דמי ביטוח אבטלה". המחוקק אומר: אתה רשאי להקצות למטרות כלליות מדמי ביטוח אבטלה, אבל עד גבול מסוים, כדי שלא תסכן את הקשר המחייב בין המבוטח לבין המוסד המבטח.

לכן, אם ההסתייגות של חברת הכנסת שושנה ארכילי־אלמחלינו, לא תתקבל, אני מציע, שעלי־פי הדגם שקראתי, נאפשר למוסד לביטוח הלאומי לממן את החוק הזה, עד שיעור של 3% מהאומדן השנתי של גביית דמי אבטלה. הרעיון שמונח ביסוד הצעה הוא זה: 3% מהאומדן השנתי לשנה זו הם בערך 40 מיליון שקל. המענק המרכזי לפי הצעת החוק עומד כיום על סכום של 15,000 שקל, כלומר, על־פי הצעתי יובטח מכספי הביטוח הלאומי מענק ל־2,700 חיילים משוחררים, אם ילכו לעבודה מועדפת לתקופה מלאה. וכיוון שלא כולם יקבלו מענק לתקופה מלאה, יש להניח שסכום זה יספיק לפחות ל־3,500 חיילים משוחררים. חברי הכנסת, אני שואל: ממה נפשכם? אם מדובר על תגאים של אבטלה בינונית, כפי שהיתה בשנה שעברה, הרי שהצעה זו מספקת. אם חס וחלילה יניקלע למשכר של אבטלה, מסתבר שאסור לסכן את הקרן העיקרית של דמי אבטלה וצריך להטיל את היתרה על החקציב, כדי שלא להגביל את יכולת הביטוח הלאומי לעמוד בהתחייבויות שהוא נטל על עצמו כלפי המבוטחים בעניין זה. תודה רבה.

היור"ר מ' סבירי:

תודה רבה לחבר הכנסת צבן. רשות הדיבור ליושב־ראש ועדת העבודה והרווחה.

מנחם פרוש (יור"ר ועדת העבודה והרווחה):

כבוד היושב־ראש, כנסת נכבדה, אני מעריך מאוד את

הזאת. ובסופו של דבר, נאמר בו דבר נוסף: "האחידות היחסית שאפיינה את התגבורת האבטלה ואת העמקתה בקבוצות האוכלוסייה השונות מעידה כי לא היה ניצול יתר של דמי אבטלה בהיקף נרחב בקבוצות אוכלוסייה מסוימות, אם כי ייתכן שהעמקה היתרית במקצת של האבטלה אצל בני 25 — 34 מצביעה על השפעה מסוימת בכיוון זה". אם כן, גם כשמדובר על חשש, זה לא לגבי קבוצת הגיל של החיילים המשוחררים, אלא לגבי קבוצה של גילאי 25 — 34, ששם, אגב, לפי הנתונים, הבעיה היא באמת יותר של עבודה מתאימה, כי אלה אנשים שכבר הספיקו לרכוש מקצוע והם יותר ברונים, מטעמים מובנים, בבחירת העבודה.

שנית, סקר של האגף למחקר של המוסד לביטוח לאומי מ־19 באוגוסט 1981 קובע, כי "המספר הממוצע של ימי אבטלה בקרב החיילים המשוחררים נמוך משאר המובטלים, ונתונים אלה לא תומכים בהשערה כאילו בין קבוצת החיילים המשוחררים קיימת נטייה להתחמק מהשמה בעבודה יותר מאשר בקרב קבוצות המובטלים האחרים". אני מבקש, על כן, לדחות את הטענה כאילו בולטת בקרב חיילים משוחררים שלנו מגמה להתחמק מעבודה.

דבר שלישי, אני מאמין שהמסלול העיקרי שצריך להיפתח לחיילים משוחררים מובטלים צריך להיות בכיוון של הכשרה מקצועית. יש לתמריץ מעל לכל את המבטל הזה, ואומר מדוע. האינטרס של הראגה לחייל הצעיר והאינטרס של הראגה להתפתחות נכונה של המשק ושל החברה מחייבים לעודד את האדם הצעיר לרכוש מקצוע שתרומתו לעצמו ולמשק תהיה יותר משמעותית, יותר סגולית, כרוכה יותר בפרספקטיבות של התפתחות טכנולוגית מדעית של המשק ושל המערכת החברתית כולה. אם עלי־ידי תמריץ מודגש של עבודה זמנית מאוד, חלקית מאוד, בדרך כלל כנראה גם מאוד לא מקצועית, אנחנו עלולים להסיט אותו מהיכנסות לאפקט הנכון אל איוה רוח צר־מועד — אזי כטוות הקצר הוא יזכה: לטווח ארוך — גם הוא וגם החברה יצאו נפסדים.

אותה ועדה שמסקנותיה קראתי קודם, הוועדה לבחינת זכויות וחובות חיילים משוחררים במסגרת ביטוח אבטלה, הכשרה מקצועית והתור לעבודה, שפרסמה את מסקנותיה בדצמבר 1981, קובעת לאחר ניתוח היבטי ההזאת: "לפיכך החליטה הוועדה שיש להתמקד בהמלצות להגברת התמריצים לשימוש מוגבר ויעיל יותר בהכשרה מקצועית". בזה יש לשים את הדגש.

אנחנו יודעים שבמשרד העבודה מכינים היום הצעת חוק שכוונתה לתקן את ההפניה להכשרה מקצועית בקרב מבקשי העבודה בלשכות התעסוקה. חיוני היה להביא לכך, ששני החוקים יבואו הנה יחד: התמריץ של ההליכה להכשרה מקצועית והתמריץ להליכה לעבודה מועדפת; ולא צריך היה להקדים את העניין של עבודה מועדפת לעניין של הכשרה מקצועית.

הערה רביעית: לדעתי, אסור היה להקדים חוק כזה לחוק שכר מינימום. העניין כבר הועלה בדברי קודמתי, אבל אני רוצה להדגיש, שבאותו דין־וחשבון, כאשר מדובר על הבעיה של הפניית חיילים משוחררים לעבודה ומועילת הסוגיה של עבודה מתאימה, מדגישה הוועדה, שיכול חייל משוחרר הפונה ללשכת התעסוקה לסרב לקבל עבודה על־פי החוק, כמו כל מובטל אחר, אם השכר המוצע באותו מקום עבודה נמוך מדמי האבטלה. חברים, עד מתי נשלים עם מציאות הקיימת בארץ כנורמה מקובלת — עבודות שהשכר עבורן נמוך מדמי האבטלה? האם יכול להיות דבר אנטי־פרודוקטיבי יותר מזה?

יאיר צבן (המערך):
אני לא ותיק.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):
כאשר אתם מציעים שהחוק הזה יוקפא רק לאחר שחוק שכתב מינימום יועבר, אני מבין שהנימוקים בדבר הצורך להחיש את חוק שכתב מינימום הם ברורים.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
את זה הציע חבר הכנסת צבן.

יאיר צבן (המערך):
את זה אני מציע לבד.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):
כן, אבל אני רוצה שתבין אותי. מה אשמים החיילים אם אנחנו, מתוך סיבות כלשהן, לא מעבירים את חוק שכתב מינימום? האם בשל כך יסבלו החיילים שאנחנו רוצים לתת להם את התמריץ, מפני שלא העברנו את חוק שכתב מינימום? כולנו מעוניינים בהעברת חוק שכתב מינימום.

יאיר צבן (המערך):
לא כולנו מעוניינים.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
הכדור בידך.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):
כשאני אומר כולנו, אני מתכוון לוועדת העבודה והרווחה, שמעוניינת להעביר את זה.

ללא כל ספק, אם אנו רוצים בכנות שהחוק הזה יופעל, עלינו להסיר את ההסתייגות הזאת ולא לקשור אותה עם הבאת חוק שכתב מינימום.

גם הוועדה לא קיבלה זאת, ואני מבקש מהכנסת לדחות את ההסתייגות. אני מקווה שהכנסת תתברך בחוק זה, אשר ייתן את התמריץ הדרוש לחיילים הנוזקים לכך.

אני מודה שוב לחבר הכנסת יהודה פרת שהביא חוק זה. כולנו מברכים אותו על כך.

היו"ר מ' סביר: **תודה** ליושב ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת פרוש.

אנו עוברים להצבעה. תחילה, נצביע על ההסתייגות לשם החוק, הסתייגות של חבר הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו, דב בן-מאיר, אהרן הראל, יאיר צבן ועדנה סולודר. מי בעדה, ירים ידו. נא למנות.

שר המשפטים מ' נסים:
אדוני היושב ראש, מבקשים שני מונים.

רנני מילוא (הליכוד):
שני מונים, אדוני היושב ראש.

היו"ר מ' סביר: **בסדר**. אבקש מחברי הכנסת פנחס גולדשטיין ואהרן נחמיאס למנות את הקולות.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת
ש' ארבל-אלמוזלינו, ד' בן-מאיר, א' הראל,
יאיר צבן וע' סולודר לשם החוק
29 —

דברי המסתייגים ומורה לחבר הכנסת הנכבד הד"ר פרח על שהביא את החוק, אולם, כדאי יהיה לחבר הכנסת פרת להסיר את החוק אם ההסתייגות שלהם יתקבלו. אם הם העריכו את הרעיון של החוק, לדעתי יש סתירה בין זה ובין ההסתייגות שהם הגישו.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

לא נכון, אדוני. אם המימון בא מאוצר המדינה, זה בא לשפר.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):
מי כמון יודעת שזה לא בא לשפר אלא להקפיא.

קודם כול אני מתייחס להסתייגות אשר רוצה שהחוק הזה יהיה כעין הוראת שעה. החוק קובע גורמה משפטית שעשויה להיות אקטואלית לאו דווקא לתקופה מוגבלת. זאת משמעותו של החוק. הוועדה סברה שעדיף שזה יהיה חוק קבוע, ובעתיד ניתן יהיה לבחון מחדש את הצורך בו ולבטלו אם יהיה צורך בכך. יש הרבה הרבה נתונים המצביעים על כך, שהחוק הזה צריך להיות חוק קבוע ולא הוראת שעה. לכן הוועדה לא קיבלה את ההצעה שזאת תהיה הוראת שעה.

להסתייגות כעניין המימון — לכן התכוונתי. הוועדה סברה כי תשלום מענק האבטלה מוצדק שיהיה מכספי ביטוח אבטלה, ואינני יכול להבין את כל הנימוקים שהועלו ואת כל הדברים שרצו לכוון מאין לקחת את הסכומים האלה. על מה אנחנו מדברים? החיילים זכאים לדמי אבטלה, ולצורך זה קיימת קרן דמי אבטלה. אם רוצים בכנות שהחוק הזה יועבר ויתקבל, ושיהיה ממנו, ללא כל ספק זה צריכה להיות קרן שמיועדת למטרה זו.

יאיר צבן (המערך):
חבר הכנסת פרוש, לפי אותו היגיון, את כל ההכשרה המקצועית צריך לממן מדמי הביטוח הלאומי.

יהודה פרת (הליכוד):
זה לא בדיוק אותו דבר.

מנחם פרוש (יו"ר ועדת העבודה והרווחה):
חבר הכנסת צבן, אני בטוח שאם תחזור אל הצעתך, תבין שלא רק אותי אינך משכנע, אלא תשכנע את עצמך שזה לא אותו דבר. כמו מדברים על אנשים מוכבלים. אלא מה? רוצים לתת להם את התמריץ, שיבחרו בעצמם עבודות שהם מסוגלים לבצע אותן, וברור שזה יהיה התמריץ לכך.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
מה יהיה אחרי זה? מה יהיה אחרי תקופה זו?

יאיר צבן (המערך):
מה יהיה אחרי שישה חודשים?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
מה יהיה אחרי שישה חודשים? מה יעשו?

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
יבחנו את הנושא.

מאותה סיבה לא קיבלה הוועדה גם את ההסתייגות האלטרנטיבית של חבר הכנסת יאיר צבן.

אני רוצה להתעכב על הדבר המיוחד הזה, ואני מתפלא מאוד במיוחד על חברי הכנסת הוותיקים והמסורים לעבודתם בוועדת העבודה והרווחה, חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו וחבר הכנסת יאיר צבן.

חוברת ל"ה, ישיבה קט"ז

— הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45): הצעת חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות (הוראות שעה) —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב־ראש, אבקש הודעה להנמקת הימנעותי.

היו"ר מ' סבירור:

קודם כול, אני קובע שחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב—1982, נתקבל.

אני מנצל את ההזדמנות הזאת לברך את חבר הכנסת יהודה פרת על היוזמה ועל הראייה הרחבה של הבעיה, וכן את הוועדה על הכנת החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

חבר הכנסת תופיק טובי, אני מאפשר לך לנמק את הימנעותך.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כבוד היושב־ראש, כנסת נכבדה, נמנענו גם בקריאה הראשונה, ולא יכולנו לחמוך בחוק גם בקריאה השלישית, ולכן נמנעתי מהצבעה.

לא רצינו להתנגד למתן תמריץ לחיילים משוחררים להיכנס למעגל העבודה, במיוחד במקצועות פרודוקטיביים, אך גם לא יכולנו לחמוך בחוק וזאת מכמה טעמים: האחד, לדעתנו, התמריץ לא היה צריך לבוא מקופת המוסד לביטוח לאומי אלא מקופת האוצר והמעסיקים גם יחד. השני, לדעתנו, הצעת החוק תיצור שתי רמות שכר באותו מקצוע, ודבר זה איננו נכון ואינו טוב.

כמו כן, לדעתנו, הדרך הנכונה וההגיונית למשך עובדים, במיוחד כוחות צעירים, למקצועות המועדפים או לעבודה המועדפת, כלשון החוק — ובדרך כלל העבודה במקצועות אלה קשה, משום שמדובר בעבודה נגון עבודה בניין שהשכר בה נמוך — הדרך למשך כוחות צעירים כמו חיילים משוחררים למקצועות כאלה היא קידם כול העלאת השכר, והשכר במקצועות אלה במשך הוא נמוך ביותר.

הדרך היא קביעת שכר מינימום באופן חוקי, שכר שיהיה גבוה יותר מדמי האבטלה, כל זמן שיש מקצועות, כינים מקצועות שמתעחדים לקבוע אותם כמקצועות מועדפים, שבהם השכר נמוך מדמי אבטלה, ימשיכו אנשים להעדיף שבלת דמי אבטלה על עבודה במקצועות אלה.

לכן נכונה הייתה התביעה לקרוא לחוק הזה "הוראת שעה" ונכונה הייתה ההצעה לקבוע שהחוק לא ייכנס לתוקפו לפני קבלת חוק שכר מינימום. אלה דברים שיש לעשותם בהקדם.

היו"ר מ' סבירור:

חודה לחבר הכנסת תופיק טובי.

יו. הצעת חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות (הוראות שעה), התשמ"ב—1982*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

החוק כפי שהוגש על-ידי הממשלה בא למעשה להסדיר בעיות טכניות שנבעו בעיקרן מהצורך בעדכון המועדים לאחר השביתה של המרכז למיכון משדרי, שלא אפשרה לאחרים להדפיס את פנקס הבוחרים במועד. על-פי חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות, חובה להדפיס פנקס עדכני מדי שנה בשנה ואותו פנקס מתפרסם כ-4 באוגוסט באותה שנה.

בעת הדיון בוועדה ריחפה למעשה השאלה האם הבחירות לרשויות המקומיות ייערכו במועדן, ועל כן המתנו עד שהדברים יתבהרו. אולם חוק כד הדיון עלתה שאלה נוספת

נגד —
התיקון של חבר הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו, ד' בן-מאיר, א' הראל, י' צבן וע' סולודר לשם החוק לא נתקבל.

שם החוק, בנוסח הוועדה, נתקבל.
התיקון של חבר הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו, ד' בן-מאיר, א' הראל, י' צבן וע' סולודר לסעיף 1 לא נתקבל.

התיקון החלופי של חבר הכנסת י' צבן לסעיף 1 לא נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הוועדה, נתקבל.
התיקון של חבר הכנסת י' צבן לסעיף 2 לא נתקבל.

סעיף 2, בנוסח הוועדה, נתקבל.
ההצעה של חברת הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו אחרי סעיף 2 לא נתקבלה.

היו"ר מ' סבירור:
אני מעמיד להצבעה את חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב—1982, בקריאה שלישית. מי בעד החוק, ירים את ידו.

ה צ כ ע

בעד החוק — רוב
נגד — אין

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מי נמנע?

היו"ר מ' סבירור:
מי נמנע?

ה צ כ ע

נמנעים — 1
חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45),
התשמ"ב—1982, נתקבל.

היו"ר מ' סבירור:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום. ואני מזמין את חבר הכנסת משה שחל לדווקן.

משה שחל (כשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, החוק כפי שהוא מוגש בפניכם לקריאה שנייה ולקריאה שלישית שונה לחלוטין מהנוסח שלו בחוברת הכחולה, וזה פועל-יצא מהתיקון שקיבלנו זה עתה על דחיית הבחירות לרשויות המקומיות בשנה אחת, ל-25 באוקטובר 1973.

* "דברי הכנסת", חוב' ל', עמ' 2870: נספחות.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
קודם כול אין מנופולין על הגינות, חבר הכנסת וייס.

שבח וייס (המערך):
בנושא זה אינך יכול להציג את הדברים בצורה מעוותת כזאת.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת וייס, אני מבקש.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אפשרתי לך להציג את העניין ורציתי רק לחסוך בזמן.

שבח וייס (המערך):
לא צריך להטעות את הכנסת.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חבר הכנסת וייס בהסתייגותו מציע, שהפנקס הזה שאנחנו מדברים עליו, הפנקס של השנה הנוכחית, יהיה בחוקף עד ליום הבחירות, מתוך אותה מגמה האומרת שאין צורך להדפיס פנקס בחוזרים מדי שנה בשנה. אנחנו בדעה, שאין חיקון טכני יכול לענות על בעיה יסודית שצריך לדון בה במיוחד. אמרתי שדעתי של חבר הכנסת שבח וייס היא, שיש צורך להצמיד את הבחירות לכנסת ואת הבחירות לרשויות המקומיות. זו הדעה שלך, חבר הכנסת וייס, אלא אם אתה חוזר בך מרעה שהבעת.

אדוני היושב-ראש, אני מציע לאפשר למסתייג לנמק הסתייגותו ואני מבקש לאשר את החוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר מ' סבידור:
תודה. רשות היבור לחבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (המערך):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין כל קשר בין ההסתייגות שלי לבין הצמדת הבחירות — לא עקף, לא ישיר, לא גלוי ולא סמוי. זה דבר ראשון. הנושא של הצמדה או אי-הצמדה ייבחן כנפרד. על-פי ההחלטה שנתקבלה היום, שהבחירות לשלטון המקומי הן אחת לחמש שנים, ממילא ההצמדה כלת אפסרית, אלא אם כן הכנסת תחליט אי-פעם על קרנציות של חמש שנים ותחליט על הצמדה.

שנית, אינני רוצה לפגוע בכללי המשחק הפרלמנטריים, שאין מגלים מה שמתרחש בוועדה, ולכן מה שאומר הוא טכני לחלוטין. כדיון הזה היו שני משתתפים. אחד היה בדעה אחת, והשני היה בדעה אחרת. אין פה דעת רוב.

יהודה חשאי (המערך):
שניהם מחיפה.

שבח וייס (המערך):
שניהם מחיפה.

אני רוצה לפנות לכנסת, כחמש הדקות האחרונות של מושב הקיץ.

יהודה חשאי (המערך):
יש הצעה שתגמור את זה בחיפה.

שבח וייס (המערך):
לא, שום הצעה לא תעזור. ציפיתי להצגה אחרת של העמדה הזאת.

יש לי כאן רעיון, שנתרום תרומה צנועה לאוצר עם ישראל, לאוצר מדינת ישראל, לכל האזרחים, ונחסוך יותר ממיליארד לירות, בלי לפגוע כהוא זה בכללי המשחק הדמוקרטי.

חשובה מאוד: האם יש צורך להדפיס פנקס בוחרים מדי שנה בשנה? נדמה לי שאוכל לומר, כי רוב חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט בדעה, שצריך להתייחס לשאלה הזאת ולבדוק האם יש צורך להדפיס מדי שנה בשנה, במועדים קבועים, פנקס בוחרים, כאשר אין בחירות באותה שנה. ההוצאה הכספית הכרוכה בעניין היא ניכרת, ולפי הערכות שקיבלנו, מדובר ב-38 מיליון שקל בקירוב רק להדפסת הפנקס.

החוק בא לקבוע דבר ברור: פנקס הבוחרים שהוא בחוקף כיום, כלומר פנקס הבוחרים של השנה הקודמת, יהיה בחוקף גם בשנת התשמ"ב, ורק מהשנה הבאה ואילך יודפס פנקס בוחרים חדש. אם לא יבוא חיקון שיקבע כי רק בשנת בחירות יהיה צורך בפרסום פנקס. החוק קובע כי הפנקס שהוא בחוקף לשנת הפנקס התשמ"א ימשיך להיות בחוקף גם בשנה הנוכחית. כתוצאה מכך אנחנו משחררים את הנוגעים בדבר מהחובה הקבועה בחוק לפרסם פנקס בוחרים חדש ושונה מהפנקס הנוכחי.

אדוני היושב-ראש, תוך כדי הדיון בוועדה הוגשו הסתייגויות של חבר הכנסת שבח וייס ושל חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):
לא, אין לי הסתייגויות לאחר — — —

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
ובכן, יש הסתייגות של חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (המערך):
אני מעוניין לנמק.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
זכותך. כדי למונע צורך בחשובה אומר מראש, שההסתייגות של חבר הכנסת שבח וייס מצביעה על עמדה, שיש צורך להצמיד את הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. מקומה של ההסתייגות, בכל הכבוד, איננו בתיקון הזה שאנחנו מדברים עליו.

שבח וייס (המערך):
ההסתייגות שלי היא רק על הפנקס. זו אי-הבנה מוחלטת. אין רמז להצמדה.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חבר הכנסת שבח וייס, ההסתייגות שלך אומרת: במקום המלים "עד ה-24 ביולי 1983" יאמר שישאר בחוקף הפנקס שלפני יום הבחירות הבאות לכנסת או לרשויות המקומיות זאת מהנימוק — — —

שבח וייס (המערך):
זו הצגה לא הוגנת של העניין.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חבר הכנסת שבח וייס, קודם כול, אם אני מציג את עמדותיך כפי שהן, אזי זה הוגן.

שבח וייס (המערך):
כמושב הזה לא היה תקדים של הצגת עמדה בצורה כזאת.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב-ראש, אבקש באמת את הגנתך.

שבח וייס (המערך):
זה לא קשור לכך. אני בעל ההסתייגות.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת וייס, אתה יודע שלא הכול "וייס אודער שוורץ".

שבהצבעה ההסתייגות שלך היתה בדעת מיעוט. האמת היא, שעזרתי לך אפילו לנסח אותה, והאמת היא גם שדעתך על ההצמדה איננה סוד והיא לא נאמרה רק בוועדה.

שבח וייס (המערך):
מה זה שייך לעניין?

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת וייס, זה לא מתאים לך.

שבח וייס (המערך):
זה גם לא מתאים לצורה שבה הוא מציג את העניין.

רענן נעים (המערך):
אני חושב שזה לא מתאים לשניכם.

היו"ר מ' סבירור:
זה מזכיר לי מערכת יחסים במפלגה אחרת.

יעקב צור (המערך):

— — —

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חבר הכנסת יעקב צור, האמן לי, בלי שום ריב, וחידה בעיני מדוע חבר הכנסת וייס צריך היה להגיב כפי שהוא הגיב. חשבתי שאדם שיש לו דעה — — —

שבח וייס (המערך):
אני שואל מה זה שייך להצמדה.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
חבר הכנסת וייס, יכולת לשאול אותי, אבל לא ייתכן שאתה תנהג במידה של חוסר סובלנות לגבי דעות שמישהו משמיע, אשר אינן זהות עם דעותיך. זה דבר שהוא פשוט לא מתקבל.

שבח וייס (המערך):
שאלתי שאלה.

היו"ר מ' סבירור:
חברי הכנסת, זוהי לא חשובה על הודעה אישית ואני מבקש שתגמור את העניין. חבר הכנסת וייס, אני מבקש ממך להפסיק. קראתי אותך לסדר. כבר הצגת את כל השאלות וההערות בזמן השמעת ההסתייגות. תן לחבר הכנסת שחל להשיב.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אני עונה בשם הוועדה. הוועדה נדרשה לדבר אחד: להחליט שבמקום להדפיס פנקס בוחרים חדש השנה — יש לדחות זאת ולהשתמש בפנקס הנוכחי לשנה אחת נוספת ולהתחיל בהכנת הפנקס החדש בתחילת השנה הבאה. בלאו הכי בשנה הבאה יש בחירות ולרשויות המקומיות שהחלטנו עליהן עכשיו, על כן אי-אפשר להגיד בהסתייגות הזאת שהפנקס יהיה שריר וקיים במשך תקופה ארוכה, יותר משנה אחת. אנחנו מדלגים רק על השנה הזאת. האמת היא שלו היום היתה שבייתה במרכז למיכון. הרי הפנקס היה מודפס כבר היום ולא היה צורך כלל בהצעת החוק ולא היה צורך בתיקון. מנימוקים אלה, אדוני, אני מציע לדחות את ההסתייגות ולקבל את החוק, כפי שהובא בשם הוועדה, בקריאה שנייה ושלישית.

אברהם יוסף שפירא (אגודת ישראל):
אני מציע לדחות את ההסתייגות בגלל ערב תשעה באב.

היו"ר מ' סבירור:
תודה רבה. אנו עוברים להצבעה.

מדי שנה עורכים את פנקס הבוחרים, גם בשנה שאין בה בחירות. אם מתרחש חיזיון של הקדמת בחירות — הניסיון מלמד שהכנסת מחליטה על כך בדרך כלל כחצי שנה עד שמונה חודשים לפני הקדמתן. בפברואר 1961 היא החליטה על הקדמת הבחירות לכנסת התמישית, והיה עליהן להתקיים בחודש אוגוסט. בדצמבר 1976 היא החליטה על בחירות אשר יתקיימו במאי. אין כל קושי למשרד הפנים להכין את הפנקס. אם זה בשנים הקבועות — הרי יודעים מהי השנה הקבועה ובהתאם לכך מכינים את הפנקס. יוצא אם כן, שתוך קדנציה, אם נכין פנקס פעם אחת ולא ארבע פעמים, נחסוך שלוש כפול 380 מיליון לירות או 400 מיליון לירות. לפי המחירים של היום.

אני חושב שאין כל סיבה רצינית שלא לקבל את ההסתייגות הזאת. זה לא עניין של אידיאולוגיה ואין פה כל שמץ של פגיעה בכללי המשחק הדמוקרטי. אם יבוא אחר כך מישור ויציע הצעת חוק מדוקדקת כיצד לקצר את תקופת הערעורים וכן הלאה — מה שחברי, חבר הכנסת יהודה חשאי, מציע — יבורך. הדבר רק ישלים את המגמה שתבוא לכיטוי כאן בהסתייגות שלי. אני קורא לחברי הכנסת לעשות כאן חשבון של מיליארד ויותר לירות, ואני מבקש לתמוך בהסתייגותי. אני מודה לכם.

היו"ר מ' סבירור:
תודה.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב ראש, אני מבקש להשיב.

היו"ר מ' סבירור:
האם שכחת שהיום ערב תשעה באב? מה אתה הולך להשמיע? קינות?

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
לא.

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת שחל, בבקשה.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב ראש, מצאתי לנכון להשיב על דבריו של חבר הכנסת שבח וייס. חבר הכנסת וייס סובלני רק עד לאותה נקודה שבה חולקים על דעתו, וכשהחולקים על דעתו, משום מה הוא מאבד קצת את השלווה ואת הרצון להקשיב לאחרים.

שבח וייס (המערך):
אל תחלל לי ציונים ואת החשבון עשה בחיפה.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
הקשב עד הסוף ולמד לשמוע ביקורת, גם אם היא לא נוחה לך וגם אם היא לא נעימה.

שבח וייס (המערך):
הביקורת שלך היא לא תמימה כלל.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אין הדבר נכון שהיתה דעה מול דעה.

שבח וייס (המערך):
— — —

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת וייס, אני קורא אותך לסדר.

משה שחל (בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט):
הסתייגות מצמצם אופיה ואומרת, שיש הצבעה ויש מי שמתנגד בהצבעה. שאלתי את חבר הכנסת וירשובסקי והתברר,

היו"ר מ' סבירור:

אנו עוברים להצבעה על החוק בקריאה שלישית.

ה צ ב ע

בכד החוק — רוב
 נגד — מיעוט
 חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות
 (הוראות שעה), התשמ"ב — 1982, נתקבל.

ה צ ב ע

התיקון של חבר הכנסת ש' וייס לסעיף 1 לא נתקבל.

סעיף 1, בנוסח הועדה, נתקבל.

התיקון של חבר הכנסת ש' וייס לסעיף 2 לא נתקבל.

סעיף 2, בנוסח הועדה, נתקבל.

יח. דברי סיכום של יושב ראש הכנסת מ' סבירור למושב הראשון ולמושב השני של

הכנסת העשירית

היו"ר מ' סבירור:

חבר הכנסת, מצינו את סדר־היום.

חלפה שנה תמימה מאז כינון הכנסת העשירית ושומה עלינו, עמיתי, לערוך סיכום פעילות.

מן הארץ ומאמריקה הלטינית, פגישה עם איגוד הסופרים העבריים. טקס לציון מאה שנות החיישכות. הצדעה לפרופסור רב סדן בהגיעו לגבורות, וכל זאת בצד פעולות וטקסים מסורתיים כמו טקס פתיחת חידון התנ"ך וטקסי בר־מצוה ליתומי חללי צה"ל. כמו כן חל שינוי מהותי בציון יום חגה של הכנסת.

נשוב לכמה עניינים מהותיים בוועדות ובמליאה. הפעלתי פורום של היושבים־ראש של הוועדות, כדי לקדם את עבודתן ולהגיע לחיאות מרבי ביניהן ולמנוע כפילויות. כן הקמתי ועדה מייעצת ליד יושב־ראש הכנסת לקביעת נורמות התנהגות, תרבות הדין, הופעה, יחסים בין חבר לרעהו. אני מעריך מאוד את פעילותו של חבר הכנסת חיים הרצוג, המטפל עכשיו בהכנת הקוד, ואני תקווה שעם פתיחת המושב השלישי נוכל להביא את הקוד לכלל הבשלה. בינתיים הנני מציין בסיפוק כי במרוצת השנה, בהתערבותי ולאחר בירור חברי בלשכתי, סולקו מריבות והופסקו השמצות בין חברי כנסת, לא רק מסיעות יריבות, כי אם גם מאותה סיעה.

בדיון על אושיות הפרלמנטריות, ביומנתו של חבר הכנסת צבן, במסגרת הצעה לסדר־היום, השתתפו עשרות חברים. בדיון זה בא לידי ביטוי רצונם של חברי הבית לשפר את עבודתה של הכנסת, מעמדה ותדמיתה, ובעוד אני עושה כל מאמץ כדי לקדם את הנושאים אשר בתחום סמכותי ואחריו, הנני מקווה שההמלצות החלויות בהחלטות ועדה הכנסת וועדת המשנה שלה אומנם יזכו לטיפול מואץ ולמקום הולם בסולם העדיפויות שלה.

אני קובע בצער, שלמרות פניותי והפצרותי, הנוכחות ברוכ הוועדות היא עדיין מתחת למינימום הדרוש לעבודתן התקינה. וההופעה הדלה במליאה מושכת חצי ביקורת מכל עבר ופוגעת קשות בתדמיתו של בית־הנבחרים. עלינו לתת את הדעת על תופעה חמורה זו ולחתור לשיפור המצב.

כאן עלי להדגיש שלא עלה ביד, חרף כל השיחות ומאמצי השכנוע שקיימתי עם חברי כנסת מהסיעות ועם חברי ממשלה, לקדם את עניין השאילתא הדחופה, שהיתה אחד היעדים שהצבתי לי עם כניסתי לתפקידי, וחבל. אני מקווה שתושג פשרה בין הגרסאות השונות, והמוסד אומנם יופעל בתחילת המושב הבא. מעל כמה זו הנני פונה לכל הגורמים המעורבים בעניין — לקדם הנושא ולהביאו לכלל הבשלה.

חברי הכנסת, טבעי הדבר במשטר דמוקרטי פרלמנטרי, בהרכב הסיעתי של הבית הזה והנושאים הרגישים שהעסיקו אותנו במושב זה, כמו פינוי סיני, מבצע "שלום הגליל", על שלביו וספיקיו, וכן מעבר חברים מספסלי הקואליציה לספסלי האופוזיציה, שנושאים אלה יעוררו ויכוחים סוערים. ברם,

בין ההישגים בתחום הדיונים הפרלמנטריים ניתן למנות את החשת קצב מתן התשובות על השאלות, שמרביתן ניתנו בפרק הזמן המוקצב בתקנון הכנסת. במהלך המושב הוגשו 1,538, בוטלו 17 ונענו 1,370 שאלות. ואולם, מצב החקיקה והיקפה לא הנית את הדעת, ובתחום זה הנני מצפה מהממשלה שתשפר את הזנת הכנסת בהצעות חוק ובהאצת תהליך ההתייחסות להצעות חוק פרטיות.

לעומת זאת, נתברכה הכנסת בפעילות בתחום קשריה הבין־לאומיים. נתכבדנו באורחים רמי מעלה אשר נאמו מעל כמה נכבדה זו. כגון יושב־ראש האיגוד הבין־פרלמנטרי, נשיא צרפת פרנסואה מיטראן, בצד אידות של משלחות פרלמנטריות מצרפת, מגרמניה, מברזיניה, מברזיל ומקולומביה. כן נתקיימו הדיאלוג השנתי עם הפרלמנט האירופי, פגישות עם שרי החוץ של אוסטרליה, בריטניה, צרפת, בלגיה וגרמניה מחוץ למליאה, בהשתתפות עשרות חברי הכנסת, ביקורים של משלחות בלתי רשמיות ופרלמנטרים בודדים מכ־20 מדינות. כן הוקמו ארבע אגודות ידידות בין־פרלמנטריות חדשות, עם בריטניה, קנדה, אוסטרליה ונורבגיה, והאמצעים לקיים את ישיבת הוועדה המדינית של מועצת אירופה בארץ הוכתרו בהצלחה, חרף התנגדות ואיומים של כל מדינות ערב. ועל כך תודה והערכה לנציגינו במועצת אירופה.

מכאן אני עובר לכמה דברים פרוזאיים. הונהגו סידורים טכניים במשכן הכנסת, כדי להעניק מידה מינימלית של פרטיות ונחות לחברי הכנסת: במונחים, בחנייה, במרפסות, וכן שופרו השירותים למבקרים, לרבות גגון לממתקים בתור לקבלת אישור כניסה ולבדיקה ביטחונית ליד שער פולומב.

ראוי לציון החידוש המשמעותי בהדפסת "דברי הכנסת" על־ידי הנהגת מערכת עיבוד תמלילים ממוחשבת, דבר שיחיש את פרסום "דברי הכנסת" ויביא לחיסכון ניכר בהוצאות.

הוטלו הגבלות על עריכת מפגשים וארוחות במונח חבר הכנסת לכל מיני ארגונים לצורך מגביות ואיסוף כספים. לעומת זאת נעשה מאמץ לקרב למשכן הכנסת אנשי רוח, ארגוני מתנדבים ומפעלים בעלי אופי לאומי חברתי, אשר זכו להד חיובי בציבור. אזכיר רק כמה מהם: כנס פעילי המתנ"סים, טקס פתיחת שנת הלימודים במעמד שני ארגוני המורים וציבור העוסקים במלאכת ההוראה, טקס חלוקת פרסים לילדים הקולטים לידים עולים מטעם רצי"ל, מפגש עם פעילות נעמ"ת

חוברת ל"ה, ישיבה קט"ז

— דברי סיכום של יושב־ראש הכנסת מ' סבדור

למושב הראשון ולמושב השני של הכנסת העשירית —

לשמור מכל משמר על בכת־עינינו זו, הדמוקרטיה הגלומה בכנסת הזאת, ולסתום פרצות בעוד מועד, כי בנפשנו הדבר.

חברי הכנסת, המלחמה עדיין לא הסתיימה וכולנו תפילה שהיעדרם שהצבנו אומנם יושגו ותיפסק עד מהרה שפיכות הדמים, בהזדמנות זו הנני מעלה על נס את השתתפותם הפעילה של רוב חברי הבית בשתי המצוות: ביקור הפצועים וניחום האבלים. מעל כמה זו הנני משגר שוב תנחומים למשפחות השכולות, אשר הקריבו את היקר ביותר למען ביטחון ישראל וקיומה, ושולח ברכת החלמה ורפואה שלמה לפצועים. יהירצון שבכיצורה של המדינה ובכינון השלום המיוחל ימצאו אלה ואלה תנחומים ועידוד.

חברי הכנסת, בטרם אסיים הנני מודה לשני סגני חברי הכנסת משה שחל וחבר הכנסת מאיר כהן־אבידב, על הסיוע הקולגיאלי שהגישו לי במילוי־תפקידי. אני מודה לכל חברי הבית על שיתוף הפעולה ומביע הערכה לציבור העובדים והשומרים, אשר עושים את מלאכתם נאמנה ומקיימים את השירותים ביעילות, למען נוכל אנו לבצע את תפקידנו ביעילות.

עמיתי חבר הכנסת, הנני מאחל לכם, למשפחותיכם, לציבור עובדי הבית ולמשפחותיהם חופשה נעימה וכשורות טובות על גמר הלחימה.

הואיל ויש לי יסוד להניח שיוזמנו כנסי פגרה, עוד יהיה סיפק בידי לברככם בכרכת שנה טובה.

תם המושב השני, אתם תשמעו מאתנו על מועד קיום הישיבה בימי הפגרה, תודה לכולכם, ישיבה זו נעולה.

בטוחני כי במבט לאחור רבים מאתנו מצטערים על השערוריות שנתחוללו ועל חריגות מהנורמות הפרלמנטריות המקובלות, שפגעו קשות במעמדה של הכנסת כמוסד העליון במשטרנו והסבו פצעים לכולנו כנבחרים העם. על סמך הדיונים שקיימתי עם היושבים־ראש של הסיעות, הנני חרור תקווה כי נפיק לקחים ונימנע מחופעות חמורות מסוג זה בעתיד.

כוראת־תסכימו עמי, כי הנסיכות הנוכחית אינן מקילות על יושב־ראש הכנסת למלא את תפקידו, אם כי עשייתו כמיטב יכולתו לשמור על אונייטטיביות המוסד, ובמקרים רבים אף התייצבתי לימינם של חברי הבית כדי להגן על מעמדם ועל זכויותיהם בפני הרשות המבצעת — יהיו השקפותיהם אשר יהיו — הרי בלהט ויכוחים וסערות ובאילוצים הקיימים, גם אני חטאתי בשגגה.

עם זאת, בעלעלי ב"דברי הכנסת" ובלוח האירועים בלשכתי, הנני מעז לומר, שלא חסכתי מאמץ כדי לשמור על מעמדה של הכנסת וכבודה ועל מעמדם וזכויותיהם של חברי הכנסת כיהידים.

אמת, יש בתקנון כללים אשר, לעניות דעתי, אינם מתאימים עם ההיגיון והניהול החקין של בית־הנבחרים. אך כל עוד אלה לא הוקנו, שומה עלי לקיימם כרוחם וכלשונם, טוב יהיה שגם אני וגם חברי הכנסת נכלכל את מעשינו, התנהגותנו ודיבורינו תוך ראייה נכונה של מהות הדמוקרטיה הישראלית, שביטוייה העליון הוא הכנסת, שבה מיוצגים בזכות, ולא בחסד, בזכות מלאה ושווה כל שכבות העם ואזרחי הארץ הזאת.

לאחרונה הדהדו בחלל עולמנו הרהורים ואף עלו מחשבות לגבי נחיצותו ותקינותו של המשטר הדמוקרטי. נתאחד כולנו

הישיבה ננעלה בשעה 13.20

נספחות

א. סדר-היום לשיבות ק"ד-קט"ז

- א. שאלות וחשובות.
- ב. ציון פועלו של ראוול ולנברג.
- ג. סיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה לדינים וחשבונות השנתיים מס' 9 ומס' 10 של נציב תלונות הציבור.
- ד. חוק הביטוח הלאומי (ניכוי מיוחד בשל אינפלציה) (הוראת שעה), התשמ"ב-1982 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק לתיקון פקודת המשטרה (מס' 8), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ו. חוק לתיקון פקודת בתי-הסדר (מס' 6), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ז. חוק הבזק (העברת עובדים ל"בזק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ח. חוק הבזק, התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ט. חוק בתי-המשפט (תיקון מס' 15), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- י. בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לשופטים.
- יא. הצעות לסדר-היום.
- יב. להנהיג מצב חירום כלכלי — הצעת חבר הכנסת ג' יעקבי.
- יג. חוק נכי המלחמה בנאצים (תיקון מס' 11), התשמ"ב-1982 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק הנויקים האזרחיים (אחדות המדינה) (תיקון מס' 3), התשמ"ב-1982 (קריאה ראשונה).
- טו. חוכנית שיקום השכונות — הצעות חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, ג' כהן, ילנר ומ' שטרית.
- טז. דיון במסקנות ועדת העבודה והרווחה על המצב, במפעל מתמ"ר בחיפה — הצעות חברי הכנסת ש' ויס ומ' ילנר.
- יז. הסתה נגד המדינה בהפגנת "שלום עכשיו" — הצעת חבר הכנסת א' אולמרט.
- יח. נשק אמריקני לירדן — הצעות חברי הכנסת מ' בר-זהר, י' נאמן וא' אכטבי.
- יט. הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לפי סעיף 22 לחוק-יסוד: הכנסת לבדיקת טיפול הממשלה בפניו סיני — הצעת חבר הכנסת מ' חריש.
- כ. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 2), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- כא. חוק רשות לאומית לאנרגיה (תיקון), התשמ"ב-1982 (קריאה ראשונה).
- כב. סקירת שר החוץ על פעולות משרדו — סיכום הדיון.
- כג. סקירת שר הפנים על פעולות משרדו — סיכום הדיון.
- כד. סקירת שר החינוך והתרבות על פעולות משרדו — סיכום הדיון.
- כה. הכוזה בפיתוח, כבינוי ובאכלוס נרחב של הגליל — הצעת חבר הכנסת ג' יעקבי.
- כו. חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 6), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- כז. חוק נכסי נפקדים (פיצויים) (תיקון מס' 2), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- כח. חוק המלוות (הוראות שונות) (תיקון מס' 3), (תיקון) התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- כט. חוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור (תיקון מס' 4), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ל. החלטה בדבר אישור הוראות בצוים: 1. בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 13), התשמ"ב-1982; 2. בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 15), התשמ"ב-1982; 3. בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 14), התשמ"ב-1982; 4. בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 15), התשמ"ב-1982.
- לא. החלטת הממשלה בדבר הקמת משרד המדע והפיתוח ובדבר צירופו של חבר הכנסת יובל נאמן לממשלה בתפקיד שר המדע והפיתוח.
- לב. חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לג. חוק הגנת הצומח (תיקון מס' 3), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לד. חוק רשות הנמלים (תיקון מס' 4), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לה. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לו. חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לז. חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב-1982 (קריאה ראשונה).
- לח. חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות (הוראת שעה), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לט. חוק לתיקון פקודת בתי-הסדר (מס' 6), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מ. חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראות שעה), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מא. חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), התשמ"ב-1982 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מב. החלטה בדבר אישור הוראות בצוים: 1. בצו מע"מ (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (התשמ"ב-1982; 2. בצו מע"מ (שיעור המס על מלכ"רים ומסדות כספיים), התשמ"ב-1982; 3. בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 17), התשמ"ב-1982.

ב. הצעה לסדר-היום לישיבה קט"ז

210. קרן הביטוח של פועלי הבניין — הצעת חבר הכנסת מ' קליינר.

ג. הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982

(הצעת חברי הכנסת א' אבטבי, י' חשאי ור' מילוא)

1. דחיית הבחירות

2. מועד הבחירות הבאות

הבחירות למועצות של הרשויות המקומיות שלאחר הבחירות לפי חוק זה ייערכו ביום ג', השלישי לחודש חשוון שלאחר גמר ארבע שנים מיום הבחירות לפי חוק זה.

על אף האמור בסעיף 3 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשל"ז — 1977¹, הבחירות למועצות של הרשויות המקומיות שנועדו ליום ט"ז בחשוון התשמ"ג (2 בנובמבר 1982) נדחות והן יתקיימו ביום י"ח בחשוון התשמ"ד (25 באוקטובר 1983).

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 96.

ד. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות מכס או המטילות מכס

שכתוצאה מהן מוגדל מכס או מוטל מכס על טובין שהיו פטורים ממנו.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט — 1949¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו תעריף המכס והפטור (תיקון מס' 13), התשמ"ב — 1982².

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ך, עמ' 18.

² ק"ת התשמ"ב, שיעורי מק"ח 425, עמ' 661.

ה. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות מכס או המטילות מכס

שכתוצאה מהן מוגדל מכס או מוטל מכס על טובין שהיו פטורים ממנו.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט — 1949¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו תעריף המכס ופטור (תיקון מס' 15), התשמ"ב — 1982².

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ך, עמ' 18.

² ק"ת התשמ"ב, שיעורי מק"ח 427, עמ' 670.

ו. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 14) התשמ"ב — 1982³, שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב — 1952¹, וסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט — 1949², מחליטה הכנסת לאשר אותן

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ך, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"ב, שיעורי מק"ח 425, עמ' 658.

ז. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 15) התשמ"ב — 1982³, שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב — 1952¹, וסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט — 1949², מחליטה הכנסת לאשר אותן

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ך, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"ב, שיעורי מק"ח 425, עמ' 660.

ח. הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (מס' 8), התשמ"ב — 1982

אחרי סעיף 8 לפקודת המשטרה (נוסח חדש).

1. הוספת סעיף 8א

המפקח הכללי של משטרת ישראל יתמנה ביד
הממשלה לפי המלצת השר.

התשמ"א — 1981, יבוא;
3א. מינוי המפקח הכללי של משטרת ישראל

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390; ס"ח התשל"ב, עמ' 22; התשל"ג, עמ' 23, 173; התשל"ד, עמ' 46; התשל"ה, עמ' 86;
התשל"ט, עמ' 137; התש"ס, עמ' 72.

הסתייגות

"(ב) השר יביא המלצתו בפני הממשלה לאחר שהתייעץ
עם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת."

לסעיף 1.
חבר הכנסת ב' שליטא מציע:

האמור בסעיף 8א יסומן (א) ואחריו יבוא:

ט. הצעת חוק נכסי נפקדים (פיצויים) (תיקון מס' 2), התשמ"ב — 1982

ממד חדש — המדד שהתפרסם לאחרונה לפני
היום שבו הפיצויים נקבעו סופית."

4. תיקון סעיף 15

בסעיף 15 לחוק העיקר —

(1) בסעיף קטן (ה), במקום "ב" באוקטובר של כל
שנה החל בשנת 1975, או ב" באוקטובר של כל
שנה שבה הוגשה תביעה אחרי שנת 1975" יבוא
"ב" באוקטובר של כל שנה החל ב" באוקטובר
שאחרי היום שבו נקבעו הפיצויים סופית";

(2) בסעיף קטן (ו), במקום "4% לשנה" יבוא "3%
לשנה";

(3) בסעיף קטן (ה)(3), בהגדרת "מדד חדש", במקום
"לחודש דצמבר" יבוא "לחודש אוגוסט".

5. תיקון הוסיפת

בפרק א' לחוספת, האמור בסעיף 1 יסומן (א) ואחריו
יבוא:

"(ב) לא נקבע לעניין הפקודה שווי שנתי נקי לפני
התאריך הקובע או לא ניתן להוכיח מה נקבע,
תקבע הוועדה המייעצת את השווי השנתי שהיה
עשוי להיקבע; קביעתה תהיה לפי השווי השנתי
הנקי שנקבע לעניין הפקודה לראשונה לאחר
התאריך הקובע, או לפי השווי שנקבע כאמור
לנכסים סמוכים, ולאחר שתערוך את ההתאמות
הנראות לה דרושות לפי נסיבות העניין."

1. תיקון סעיף 4

בסעיף 4 לחוק נכסי נפקדים (פיצויים), התשל"ג — 1973
(1), במקום "שמונה שנים" יבוא "שתיים-עשרה שנים".

2. תיקון סעיף 6

האמור בסעיף 6 לחוק העיקר יסומן (א) ואחריו יבוא:
"(ב) שר האוצר ושר המשפטים רשאים לקבוע בתקנות
הוראות משלימות לעניין חישוב הפיצויים."

3. החלפת סעיף 10

במקום סעיף 10 לחוק העיקר יבוא:

"10. מועד התשלום לבעל נכס

(א) פיצויים שנקבעו סופית לבעל הנכס ואינם עולים
ביחד עם הפרשי הצמדה כאמור בסעיף קטן (ג)
על 50,000 שקלים, ישולמו לו כמזומנים תוך
שישים ימים מן היום שנקבעו כאמור.

(ב) עלו הפיצויים על הסכום הנקוב בסעיף קטן (א)
תשולם היתרה, או — לפי בחירתו של התובע —
מלוא סכום הפיצויים, באיגרות-חוב שהוצאו לפי
סעיף 15, והם יימסרו לו תוך שישה חודשים מן
היום שנקבעו הפיצויים.

(ג) הפיצויים, או חלקם, המשתלמים כמזומנים יהיו
צמודים למדד וייופרעו כשהם מוגדלים בשיעור
העלייה של המדד החדש על המדד היסודי; לעניין
זה —

"מדד" ו"מדד יסודי" — כמשמעותם בסעיף 15 (ח);

¹ ס"ח התשל"ג עמ' 164; התשל"ד, עמ' 226.

י. הצעת חוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור (תיקון מס' 4), התשמ"ב — 1982

1. הוספת סעיף 5

בחוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור (תיקון מס' 4)
(תיקון), התשמ"א — 1981, בסופו יבוא:

5. סכום נוסף

בעל זכויות ששולמו לו פיצויים לפי סעיף 8 לחוק

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 124.

יא. הצעת חוק המלוות (הוראות שונות) (תיקון מס' 3), התשמ"ב — 1982

בסעיף 1 לחוק המלוות (הוראות שונות),

1. תיקון סעיף 1

התשל"ח — 1977¹ (להלן — החוק העיקרי) —

(1) בכותרת השוליים, במקום "ריבית" יבוא "פיצוי";

(2) בסעיף קטן (א), אחרי "תשלום ריבית" יבוא "או הפרשי הצמדה (להלן — פיצוי)", במקום "שישה חודשים" יבוא "שלושה חודשים", ובסופו יבוא "מלווה שלא נפרע כאמור ייחשב מלווה מועדף כמשמעותו בפקודת מס הכנסה² לכל דבר ועניין";

(3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בתקנות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו שיעורי הריבית או ההצמדה, הסכומים שעליהם ישולם הפיצוי והתקופה אשר לגביה ישולם, וניתן לקבוע סוגי פיצוי ושיעורי פיצוי שונים לפני המלווה, לפי מועד הפירעון, לפי התקופה שעליה הוא משתלם, או לפי התקופה שעברה ממועד הפירעון ועד לפירעון בפועל";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "לא תשולם ריבית" יבוא "לא ישולם פיצוי";

(5) בסעיף קטן (ד), במקום "לתשלום ריבית" יבוא "לתשלום פיצוי";

¹ ס"ח התשל"ח, עמ' 18: התשל"ט, עמ' 38: התש"ס, עמ' 38.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 6 עמ' 120.

³ ס"ח התשל"ט, עמ' 90: התש"ס, עמ' 28.

יב. הצעת חוק הבזק (העברת עובדים ל"בזק", החכרה הישראלית לתקשורת בע"מ), התשמ"ב — 1982

1. הסכם להעברת עובדים

נחתם בין המדינה לבין "בזק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן — החברה), לבין ארגון עובדים יציג, הסכם בדבר העברת עובדים משירות המדינה לשירות החברה (להלן — הסכם ההעברה), יחולו הוראות אלה מיום תחילתו של הסכם ההעברה;

(1) עובד המדינה שייקבע בהסכם ההעברה יהיה עובד החברה החל מן היום שקבע שר התקשורת;

(2) על אף האמור בכל דין, עובד המדינה שהפך להיות עובד החברה כאמור בפסקה (1) לא יהיה זכאי להטבות פרישה כל שהן בשל ההעברה;

(3) עובד שהפך להיות עובד החברה כאמור בפסקה (1), ובתנאים ובתקופה שנקבעו בהסכם ההעברה לא הסתגל לעבודה בחברה — הוראות פסקה (2) לא יחולו עליו וזכויותיו יהיו כפי שנקבע בהסכם ההעברה;

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

² ס"ח התשמ"ב, עמ' 144.

הסתייגות

"ישמרו ויובטחו כל זכויותיהם של העובדים שרכשו במשך שנות עבודתם כעובדי המדינה."

לסעיף 1

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

פסקאות (1), (2), (3) ו-(4) — יימחקו ובמקומם יבוא:

(6) בסעיף קטן (ו), במקום "לשלם ריבית או כל פיצוי או תשלום אחר" יבוא "לשלם פיצוי או כל תשלום אחר".

2. תיקון סעיפים 3 ו-3א

בסעיפים (ב) ו-(ג) ו-3א (א) לחוק העיקרי, אחרי "במצוקה כלכלית" יבוא "או הוא בן זוג או הורה של נכה כאמור".

3. תיקון התוספת הראשונה

בתוספת הראשונה לחוק העיקרי, אחרי פרט 8א יבוא:

"8ב. חוק מלווה חיסכון, התשל"ט — 1979³."

4. תיקון התוספת השנייה

בתוספת השנייה לחוק העיקרי, אחרי פרט 6א יבוא:

"6ב. מלווה לפי חוק מלווה חיסכון, התשל"ט — 1979."

5. ביטול

סעיף 12 לחוק מלווה חיסכון, התשל"ט — 1979 — בטל.

6. תחילה

תחילתו של חוק זה ביום י"ג באלול התשמ"ב (1 בספטמבר 1982).

יג. הצעת חוק הגנת הצומח (תיקון מס' 3), התשמ"ב — 1982

יבוא: "חומר כימי" — לרבות מיקרואורגניזמים.

1. תיקון סעיף 1

בסעיף 1 לחוק הגנת הצומח, התשט"ז — 1956, בסופו

¹ ס"ח התשט"ז, עמ' 79.

יד. הצעת חוק רשות הנמלים (תיקון מס' 4), התשמ"ב — 1982

1. תיקון סעיף 10

(ב) כהונתו של מנהל הרשות תפקע אם אירע אחד מאלה:

(1) הוא התפטר בהודעה בכתב שהגיש לשר התחבורה באמצעות הרשות;

(2) שר התחבורה, לאחר התייעצות עם הרשות, קבע כי נבצר ממנהל הרשות דרך קבע למלא תפקידו;

(3) שר התחבורה החליט להעבירו מכהונתו, כהחלטה מנומקת ולאחר שהודיע על כך לממשלה חמישה-עשר ימים מראש.

(ג) התפטר מנהל הרשות תיפסק כהונתו בחוס שלושים ימים לאחר הגשת הודעת ההתפטרות, זולת אם הסכים שר התחבורה למועד קצר מזה.

האמור בסעיף 10 לחוק רשות הנמלים, התשכ"א — 1961 (להלן — החוק העיקרי), יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) תוקף ההתפטרות 48 שעות לאחר מסירת ההודעה לשר התחבורה, זולת אם חזר בו חבר הרשות מהתפטרותו לפני כן."

2. הוספת סעיף 17

אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:

"17א. תקופת כהונת מנהל הרשות

(א) תקופת כהונתו של מנהל הרשות תהא חמש שנים; הרשות רשאית להאריך את כהונתו לתקופת נוספות על-פי הצעת שר התחבורה שהודיע עליה לממשלה מראש.

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 145; התשל"ב, עמ' 151, 152; התשל"ט, עמ' 14.

טו. הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 6), התשמ"ב — 1982

1. הוספת סעיף 54 לפקודה

גירסה ב'
(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהאמור בסעיף 11 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ז — 1955.¹

2. הוספת סעיף 157

אחרי סעיף 57 לפקודה יבוא:

"157א. חזקת זמן ייצור

מצרך מזון שלא צוין בו תאריך ייצורו — חזקה שיוצר תוך השנה שקדמה לגילוי העבירה שנעברה בו."

3. תיקון חוק העונשין

בסעיף 206(2) לחוק העונשין, התשל"ז — 1977, במקום "אולם עדותה טעונה סיוע" יבוא "אולם לא ירשיע בית-המשפט על מתן עדותה היחידה, אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה."

אחרי סעיף 54 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א — 1971 (להלן — הפקודה), יבוא:

"54א. הכרעה על-פי עדות יחידה במשפט פלילי

(א) בית-המשפט לא ירשיע נאשם על מתן עדותו היחידה של שותפו לעבירה, אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה; ואולם אם היה השותף עד מדינה — טעונה עדותו סיוע; לעניין זה, "עד מדינה" — שותף לאותה עבירה המעיד מטעם התביעה לאחר שניתנה או שהוכטחה לו טובת הנאה.

גירסה א'

(ב) במשפט על עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, התשל"ז — 1977,² לא ירשיע בית-המשפט על מתן עדות יחידה של הנפגע אלא אם מצא בחומר הראיות דבר לחיזוקה.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421; ס"ח התשל"ג, עמ' 191, עמ' 236; התשל"ז, עמ' 203; התש"ס, עמ' 14; התשמ"א, עמ' 305.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

³ ס"ח התשט"ז, עמ' 96.

טז. הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון מס' 15), התשמ"ב — 1982

בית-משפט שלום" יבוא "נשיא בית-משפט השלום" בכל מקום שבו מופיע תואר זה.

1. שינוי תואר

בחוק בתי-המשפט, התש"ז — 1957 (להלן — החוק העיקרי) ובכל חיקוק אחר, במקום "שופט ראשי של

בית-משפט לעניינים מקומיים ולקבוע מקום מושבו ואזור שיפוטו, ורשאי הוא אף בצו כאמור, להסמין בית-משפט שלום פלוני לשבת כבית-משפט לעניינים מקומיים.

(ב) אזור שיפוטו של בית-משפט לעניינים מקומיים יכול שיהיה שונה מאזור שיפוטו של בית-משפט השלום של אותו אזור ויכול שישלול את תחומן של רשויות מקומיות אחדות; היה אזור שיפוטו של בית-משפט לעניינים מקומיים כולל שטחים שהם באזור השיפוט של יותר מבית-משפט שלום אחד, ייקבע בצו נשיאו של איזה בית-משפט שלום מביניהם הוא בעל הסמכות לגביו.

(ג) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם הרשות המקומית הנוגעת בדבר, לבטל צו לפי סעיף זה או לשנותו.

129. הסמכות

(א) בית-משפט לעניינים מקומיים ידון ידון בעבירות לפי פקודת העיריות¹, פקודת המועצות המקומיות², וחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה — 1965³, ולפי תקנות, צווים וחוקי עזר על-פיהם, וכן בעבירות לפי החיקוקים המנויים בתוספת השנייה, לרבות תקנות, צווים וחוקי עזר על-פיהם.

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות בצו את התוספת השלישית.

129. דין בית-משפט לעניינים מקומיים

(א) דין בית-משפט לעניינים מקומיים כדון בית-משפט שלום ויהלול עליו הוראות הפרק השלישי, למעט סעיף 28, ככל שאין בפרק זה הוראה אחרת, ובשינויים המחריכים.

(ב) דין שופט בית-משפט לעניינים מקומיים כדון שופט בית-משפט שלום לכל דבר ועניין.

129. מינוי שופט

(א) שר המשפטים בהסמכת נשיא בית-המשפט העליון רשאי למנות, לתקופה ובתנאים שיקבע, שופט או שופט בקצבה שימלא תפקיד של שופט בית-משפט לעניינים מקומיים; בשבתו בדיון יהיו סמכויותיו של שופט שנתמנה כאמור כסמכויות שופט בית-משפט שלום.

(ב) שופט בקצבה שנתמנה כאמור לא יעשה פעולות שנתחידו לעורך-דין, לפי חוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א — 1961⁴, כל עוד הוא מכהן בתפקידו.

2. תיקון סעיף 3

בסעיף 3 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"(4) כערעורים על החלטות ביניים של בית-משפט מחוזיים מוסמך לדון שופט אחד."

3. תיקון סעיף 8

בסעיף 8 (ב) לחוק העיקרי, במקום "אם מפאת חשיבותה" יבוא "אם ההלכה שנפסקה בבית-המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית-המשפט העליון או שמפאת חשיבותה".

4. תיקון סעיף 15

בסעיף 15 (א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"אולם בעניינים הבאים ידון בית-המשפט המחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיאו או נשיא תורן הוראה אחרת לעניין מסוים:

(1) עבירות המנויות בתוספת הראשונה;

(2) ערעורים על החלטות של ראש ההוצאה לפועל לפי סעיפים 19, 25, 48 ו-58 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז — 1967²."

5. תיקון סעיף 23

בסעיף 23 לחוק העיקרי בסופו יבוא:

"(ג) בבית-משפט שלום שיש בו נשיא של בית-המשפט יכול שיהיה נשיא תורן אחד או יותר."

6. תיקון סעיף 27

בסעיף 27 לחוק העיקרי, אחרי "הווחק שבהם הוא אבי-בית-הדין" יבוא "אם נשיא תורן של בית-משפט שלום ביניהם ואין נשיא בית-משפט השלום ביניהם, הנשיא התורן הוא אבי-בית-הדין, ואם שני נשיאים תורניים ביניהם — הווחק שבהם".

7. תיקון סעיף 28

בסעיף 28 לחוק העיקרי —

(1) בסעיף קטן (א)(3), בסיפא, במקום "בתביעות" יבוא "בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "עניין" יבוא "בצו כאמור ניתן לקבוע, לכלל בתי-המשפט או לבית-משפט מסוים, כי עניין".

8. תוספת פרק שלישי 1

אחרי סעיף 129 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק שלישי 1: בתי-משפט לעניינים מקומיים

129. מקום מושבו ואזור שיפוטו

(א) שר המשפטים רשאי, בצו, לאחר התייעצות עם הרשות המקומית הנוגעת בדבר, להקים

¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 148; התשכ"ב, עמ' 24; התשכ"ד, עמ' 66; התשכ"ז, עמ' 132; התש"ל, עמ' 120; התשל"ג, עמ' 237.

התשל"ה, עמ' 106; התשל"ז, עמ' 320; התשל"ח, עמ' 11, עמ' 94; התשל"ט, עמ' 138; התש"ס, עמ' 125; התשמ"א, עמ' 84; תמ" 273.

² ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 178.

3. עבירות לפי סעיפים 75, 84 ו-85 לפקודת הדואר (נוסח חדש), התשל"ז — 1976 (9).
4. עבירות לפי סעיף 209 לפקודת המכס (10).

תוספת שנייה (סעיף 129)

1. חוק רישוי עסקים, התשכ"ח — 1968.¹¹
2. חוק למניעת מפגעים, התשכ"א — 1961¹² ותקנות שלפיו.
3. פקודת המודעות.¹³
4. פקודת בריאות העם, 1940.¹⁴
5. פקודת בריאות העם (מוזן), 1935.¹⁵
6. הפרק השלישי לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א — 1951.
7. פקודת העיריות (אספקת מים), 1936.¹⁷
8. חוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד — 1964.¹⁸
9. חוק לימוד חובה, התש"ט — 1949.¹⁹
10. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים, התשכ"ג — 1963.²⁰
11. חוק הרשויות המקומיות (כינוי), התשכ"ב — 1962.²¹
12. חוק שירותי הכבאות, התשי"ט — 1959.²²
13. פקודת הכלבת.²³
14. תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשל"ד — 1974.²⁴
15. תקנות שימור חיה (אגף הכרמל), 1943.²⁵
16. תקנות התעבורה (סדרי תנועה ושמירת הביטחון בכרמלית בחיפה), התשכ"א — 1961.²⁶
17. תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד — 1964.²⁷

12. תיקון חוק סדר הדין הפלילי

- סעיפים 113, 114 ו-115 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב — 1982²⁸ — בטלים.

13. תיקון חוק העונשין

- סעיף 501 לחוק העונשין, התשל"ז — 1977 — בטל.

129. שמירת סמכויות

אין הוראות פרק זה באות לגרוע מסמכות בית-משפט שלום לדון בעבירות כאמור בסעיף 329.

9. תיקון סעיף 38

בסעיף 38 (ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (1) יבוא:
" (א) לשם מניעה ממשית ביחסי החוץ של המדינה."

10. תוספת סעיף 42

אחרי סעיף 42 לחוק העיקרי יבוא:

"42א. קנס או מאסר בשל אי-ציות

(א) מי שהוזמן להעיד ולא התייצב או נצטווה להמציא מסמך ולא המציאו, רשאי בית-המשפט או הרשם להטיל עליו, אף שלא בפניו, קנס שלא יעלה על אלף שקלים, ואם הוזמן או נצטווה פעם נוספת ולא התייצב או לא הביא את המסמך — מאסר שלא יעלה על חודש ימים או קנס שלא יעלה על אלפיים שקלים לכל פעם נוספת.

(ב) מי שהוטל עליו מאסר או קנס לפי סעיף קטן (א) שלא בפניו, רשאי בית-המשפט או הרשם, לבקשתו, לעיין שנית במאסר או בקנס שהטיל, להקל בהם או לעיין שנית במאסר או בקנס שהטיל, להקל בהם או לבטלם, והוא יבטלם אם שוכנע שהמבקש לא התייצב או לא המציא את המסמך מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

(ג) על החלטה להטיל מאסר או קנס לפי סעיף קטן (א) ועל החלטה לפי סעיף קטן (ב) ייתן בית-המשפט או הרשם מייד הודעה בכתב לנשיא בית-המשפט שלעצור לבטל את הצו או לשנותו לקולא."

11. תוספת תוספות

אחרי סעיף 52 לחוק העיקרי יבוא:
"תוספת ראשונה

(סעיף 15)

1. עבירות לפי הסעיפים הבאים של חוק העונשין, התשל"ז — 1977:⁷ 144, 169, או 246 בנסיבות המתוארות בסעיף 249א, 298, 302 עד 329, 332, 333 בנסיבות המתוארות בסעיף 335, 336, 346, 347 (ב), 354 (ב), 369 עד 375, 390 עד 402, 404 עד 406 ו-407 בנסיבות המתוארות בסעיף 408, 448 עד 450.

2. עבירות לפי סעיפים 117 (א) ו-118 לחוק הבחירות לנכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט — 1969.⁸

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 196.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 29, עמ' 567.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

¹¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

¹² ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

¹³ תא"י, כך"א עמ' 1.

¹⁴ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 239.

¹⁵ ע"ר 1935, תוס' 1, עמ' 56.

¹⁶ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

¹⁷ ע"ר 1936, תוס' 1, עמ' 1.

¹⁸ ס"ח התשכ"ד, עמ' 172.

¹⁹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

²⁰ ס"ח התשכ"ג, עמ' 2.

²¹ ס"ח התשכ"ב, עמ' 96.

²² ס"ח התשי"ט, עמ' 199.

²³ ע"ר 1934, תוס' 1, עמ' 242.

²⁴ ק"ת התשל"ד, עמ' 1902; ס"ח התשמ"א, עמ' 334.

²⁵ ע"ר 1943, תוס' 2, עמ' 679.

²⁶ ק"ת התשכ"א, עמ' 2093.

²⁷ ק"ת התשכ"ד, עמ' 837.

²⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

14. ביטול פקודת בתי-המשפט העירוניים

פקודת בתי-המשפט העירוניים²⁹ — בטלה.

15. תיקון חוק השופטים

בחוק השופטים, התשי"ג — 1953³⁰ —

(1) בסעיף 9, במקום "והשופטים ראשיים של בית-משפט השלום" יבוא "ושל בתי-משפט השלום";

(2) בסעיף 17(ב), בסופו יבוא "על אף האמור בסעיף קטן זה רשאי שופט בית-משפט שלום לצאת לקצבה לאחר שכינה עשרים שנים אם הגיע לגיל חמישים או לאחר שכינה חמש עשרה שנים אם הגיע לגיל חמישים וחמש, ובלבד שהודיע על כך לשר המשפטים שנה לפני מועד היציאה לקצבה."

²⁹ ח"א, כרך א', עמ' 995.
³⁰ ס"ח התשי"ג, עמ' 149.

16. תחילה והוראות מעבר

(א) תחילתם של סעיפים 8 ו-14 ביום י"ח בניסן התשמ"ג (1 באפריל 1983); עניין שהחל הדיון בו לפני היום האמור בבית-משפט עירוני רשאי בית-המשפט העירוני לסיימו.

(ב) תחילתן של יתר הוראות חוק זה ביום י"ג באלול התשמ"ב (1 בספטמבר 1982); ואולם —

(1) סעיף 3 יחול על בקשה לדיון נוסף שהגיש בעל דין אחרי היום האמור;

(2) עבירה או ערעור על החלטת ראש ההוצאה לפועל שהדיון בה החל לפני היום האמור בבית-משפט מחוץ בהרכב של שלושה יישמש הדיון בהם בהרכב כאמור, ולא יחול סעיף 4;

(3) סעיף 17(1) לא יחול על תביעה שהוגשה לפני היום האמור.

הסתייגויות

1. עכירות לפי הסעיפים הבאים של חוק העונשין, התשל"ז — 1977: 140, 141, 176, 237, 238, 242, 243, 245, 246, 253(ב), 257(1), 258, 259(2), 274, 281, 290, 291, 303, 313, 342, 347, 351, 354(א), 359, 360, 361, 381(ב), 382, 391 עד 395, 406, 407, 410, 411, 441, 447(ב), 453, 455, 457, 464, 465 עד 471, 478 עד 499(1).

חבר הכנסת מ' וירשובסקי מציע:

במקום סעיף 29 החדש יבוא:

"29. מינוי שופט

שר המשפטים בהסכמת נשיא בית-המשפט העליון רשאי למנות לחקופה ובתנאים שיקבע, שופט שימלא תפקיד של שופט בית-משפט לעניינים מקומיים; שבכתו בדיון יהיו סמכויותיו של שופט שנחמנה כאמור כסמכויות שופט בית-משפט שלום."

יז. הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון), התשמ"ב — 1982

(הצעתה של חברת הכנסת ש' דורון)

(ב) הוראת סעיף קטן (א) אינה חלה על ראש רשות או סגן ראש רשות בשכר שהוא —

(1) חבר הכנסת; ואולם הוא לא יהיה רשאי לקבל משכורת מהרשות המקומית;

(2) מכהן ברשות מקומית מסוג שנקבע בצו על-ידי שר הפנים, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת."

1. הוספת סעיף 26א

אחרי סעיף 26 לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה — 1975¹ יבוא:

"26א. איסור קבלת משכורת מכל מקור אחר

(א) אין ראש רשות וסגן ראש רשות בשכר רשאים לקבל משכורת מכל מקור, באיוו צורה שהיא, זולת מהרשות המקומית.

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 211.

2. תחילה

3. תחילה

חוק זה יחול, מיום תחילתו, גם על מי שמכהן ערב תחילתו כראש רשות או כסגן ראש רשות בשכר.

תחילתו של חוק זה ביום — — —

יח. הצעת חוק הרשויות המקומיות (תיקון משולב), התשמ"ב—1982

(הצעת חבר הכנסת מ' וירשובסקי)

מבוא

חלקן ישנות ולקטנות ממסקנות של דיונים ועדות שונות וחלקן הצעות חדשות. הצעת החוק מתייחסת הן לעיריות והן למועצות מקומיות.

נושא השלטון המקומי במדינת ישראל טרם זכה להסדר מקיף וממצה בחקיקת הכנסת. ההסדר הקיים כיום הוא חלקי וחלקיו פזורים במספר רב של הוראות חוק, אשר יש לתקן ולאחדן למעשה חקיקה אחת.

אולם עד אשר תחוקק הכנסת חוק מקיף זה, מן הראוי לשנות ולהוסיף להוראות החוק הקיימות. ברוח ההסדר הרצוי, על מנת שכבוא העת ייכללו בו גם הן, הצעת החוק המוגשת כזה משלבת בתוכה הצעות הנוגעות לתחומים רבים ומגוונים.

1. הגדרה

בחוק זה —

"רשות מקומית" — עירייה או מועצה מקומית.

פרק ג' : נכסים

איננו כגדר צורך ציבורי, יוחזרו לבעלותו והתזקתו של מינהל מקרקעי ישראל.

14. הוצאות

הוצאות פיגוים של מחזיקים במקרקעין, שהועברו לידי רשות מקומית כאמור בסעיף 11 לחוק זה, וכן הריסתם או סילוקם של מבנים ומחזיקים ממקרקעין אלו, לשם ביצוע תוכנית המתאר, יחולו על הרשות המקומית.

15. צורכי ציבור

צורכי ציבור לעניין פרק זה הם: דרכים; גנים; שטחי נופש או ספורט; שטחי חנייה ותחנות שירותי תחבורה; שווקים; בתיקברות; מבנים לצורכי חינוך, דת, תרבות ובריאות; מוסדות קהילתיים; מתקני כיוב וטיהור שפכים; מתקני תברואה ומזבלות; מתקנים לאספקת מים, מאור, שירותים אחרים הניתנים על ידי הרשות המקומית וכל מטרה אחרת שאישר שר הפנים לעניין זה.

פרק ז': הגנה על צנרת

עבודות חפירה, קידוח, הנחת צינורות, הקמת מבנים וכל עבודה אחרת, במרחק של פחות מ-1.5 מטר מצנרת מים שבתחום רשות מקומית, או במרחק הקטן מ-15 מטר מגבול מאגר מים; אלא אם קיבל היתר מאת מהנדס הרשות המקומית או מי שהוסמך על ידו ובהתאם לתנאי ההיתר.

35. קנס

המבצע עבודה בלא היתר או בניגוד לתנאיו, דינו קנס 2,500 שקל או מאסר שישה חודשים ובעבירה נמשכת — קנס נוסף של 500 שקל לכל יום שבו נמשכת העבירה לאחר שנמסרה למבצע הודעה בכתב על ביצוע העבירה על ידי מהנדס הרשות.

11. רישום על שם הרשות המקומית

(א) כל מקרקעין הדרושים לצורך ציבורי והמיועדים לכך בתוכנית מתאר, אך רשומים על שם המדינה, יירשמו ללא תמורה בספרי האחוזה על שם הרשות המקומית.

(ב) שר המשפטים יתקין תקנות בדבר אופן העברת המקרקעין מהמדינה לידי הרשות המקומית.

12. איסור העברה

מקרקעין שהועברו לידי רשות מקומית כאמור, לא יועברו לאדם אחר בכל דרך שהיא, אולם מותר להשכירם לגוף ציבורי אחר, למטרה שלה נועדו בתוכנית המתאר.

13. מקרקעין ששונה ייעודם

מקרקעין שהועברו לידי רשות מקומית, כאמור בסעיף 11 לחוק זה — ושונה ייעודם לייעוד אחר אשר

33. הגדרות

בפרק זה —

"צנרת מים" — קו צינורות מים או ביוב; תעלה או מתקן אחר להובלת מים או ביוב, לזרימתם, אגירתם או מדידתם.

"מרחק" — המרחק בקו אנכי שבין דופן או קיר צנרת מים או מתקן אחר, לבין קו החפירה, הקידוח או המבנה של העבודות המבוצעות.

34. איסור עבודות

לא יבצע אדם, בין בעצמו ובין על ידי אחר מטעמו,

דברי הסבר

כי האמור בחוק זה יחול רק על רשויות מקומיות אלא גם על עיריות.

לסעיף 1

הגדרה זו של רשות מקומית לצורך חוק זה באה להדגיש

לסעיפים 11 — 15: פרק ג'

החקשורת וגורמים נוספים, המבצעים עבודות בקרב הצנרת או מעל קווי המים, תביעות הפיצויים אין בהן כדי לחקן את המצב, מאחר שהתקלות גורמות לשיבושים חמורים באספקת המים עד כדי ניתוק ממושך של אספקת מים לאזורים שלמים. כדי לפתוק את הבעיה וכדי להרתיע קבלנים ומבצעי עבודות, קובע סעיף 34 חובה להצטייד בהיתר לביצוע העבודות ממהנדס הרשות המקומית. כן נקבע בסעיף 35 כי ביצוע עבודות ללא היתר או בניגוד לתנאיו מהווה עבירה פלילית שעונש קנס או מאסר בצדה.

הוראות אלה אין בהן כדי לגרוע מזכות הרשות לחבוע פיצויים בגין הנזק מן המזיק, אולם הן מאפשרות להגביר את הפיקוח על שלמות ותקינות הצנרת.

הוראות פרק זה מאפשרות להעמיד לרשות הרשויות המקומיות ללא תמורה, קרקעות הנחוצות להן להקמת מוסדות ציבור ולצורכי ציבור אחרים אשר נמצאות כיום כבעלות המדינה. מדובר בקרקעות אשר יועדו לצורכי ציבור על-ידי תוכניות מתאר שאושרו כדן. המצב כיום הוא שעל הרשויות המקומיות להתמקח עם מינהל מקרקעי ישראל לשם קבלת קרקעות לצורכי ציבור ולא אחת הן נדרשות לשלם עבורן סכומי כסף ניכרים.

לסעיפים 33 — 36: פרק ד'

הצנרת ברשויות המקומיות מועדת לפגיעות ונזקים רבים, הגורמים על-ידי קבלנים פרטיים, חברת החשמל, משרד

ט. החלטה בדבר אישור העלאת מס ערך מוסף על עסקאות ועל יכוא טובין

עסק ועל יכוא טובין), התשמ"ב — 1982.²

בהתאם לסעיף 3 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו — 1975,¹ מחליטה הכנסת לאשר את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 52.

² ק"ת התשמ"ב, 4388, עמ' 1401.

כ. החלטה בדבר אישור העלאת מס ערך מוסף על מלכ"רים ומוסדות כספיים

הרצ"ב, המגדיל את שיעור מס שכן ומס רווח המוטל על מלכ"רים ועל מוסדות כספיים.

בהתאם לסעיף 4 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו — 1975,¹ מחליטה הכנסת לאשר את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשמ"ב — 1982,² לפי הנוסח

¹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

² ק"ת התשמ"ב, עמ' 1204.

כא. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות מכס או המטילות מכס

הפטור (תיקון מס' 17), התשמ"ב — 1982.²

בהתאם לסעיף 2 (א) לחוק מס' מכס ובלו (שינוי תעריף) התש"ט — 1949¹ מחליטה הכנסת לאשר את צו תעריף המכס

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 154.

² ק"ת התשמ"ב, שיעורי מק"ח 430, עמ' 692.

כב. הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (מס' 6), התשמ"ב — 1982

78. מינוי נציב בתי-הסוהר

1. הוספת סעיף 78

נציב בתי-הסוהר יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת השר.

אחרי סעיף 77 לפקודת בתי-הסוהר (נוסח חדש), התשל"ב — 1971,¹ יבוא:

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459; ס"ח התשל"ה, עמ' 22; התשל"ד, עמ' 52; התש"ם, עמ' 77, עמ' 134.

הסתייגויות

בסעיף א/ החדש בסופו יבוא:

לסעיף 1

"עריפות תינתן למינוי קצין בכיר משירות בתי-הסוהר".

חבר הכנסת ר' סייסה מציע:

כג. הצעת חוק למימון מבצע "שלום הגליל", התשמ"ב — 1982

פרק א': היטל על תמורה בעד מכירת ניירות-ערך סחירים

"הפקודה" — פקודה מס הכנסה¹;

1. הגדרות

בפרק זה —

"יחידה", "תעודת השתתפות" ו"קן להשקעות

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשמ"א, עמ' 282.

(2) בעסקאות שנקשרו מחוץ לבורסה — התמורה שהוסכם עליה:

(3) בחליפין ובמתנה — מחיר הבורסה;

(4) בפדיון יחידה — מחיר הפדיון;

והכול לפני ניכוי עמלה, מס או כל סכום אחר;

— "מחיר הבורסה"

המחיר שנקבע לנייר-ערך בתום המסחר ביום המכירה, ואם לא כוצעו באותו יום עסקאות בבורסה באותו נייר-ערך — המחיר שנקבע לו בתום המסחר ביום האחרון שבו כוצעו עסקאות לפני המועד האמור, והכול למעט מחיר שנקבע במסחר הרצף;

— "תאגיד בנקאי"

כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א—1981²;

— "סוחר בניירות-ערך"

תאגיד בנקאי ותר הבורסה הישראלית;

— "תרשב חרן"

כל אחד מאלה:

(1) מי שאינו אזרח ישראלי ואינו נמצא בישראל;

(2) מי שנמצא בישראל על-פי אשרה ורשיון לישיבת מעבר או על-פי אשרה ורשיון לישיבת ביקור;

(3) תאגיד שמשדרו הרשום אינו בישראל ומקום עסקיו העיקרי אינו בישראל, והוא אינו רשום בישראל כחברה נוכרית, ואינו נציגות, סניף או סוכנות בישראל של תאגיד כאמור;

(4) איש סגל של נציגות מדינת חרן הנושא דרכון דיפלומטי של מדינת חרן ועובר ארגון האומות המאוחדות הנושא תעודת מסע של הארגון;

(5) מי שמחזיקים בו התנאים שקבע שר האוצר בתקנות שלפיהן יש לראותו כתושב חרן לעניין חוק זה;

— "תושב ישראל"

מי שאינו תושב חרן, לרבות אזרח ישראלי שהוא תושב אזור ותאגיד שהוא בשליטתו של אזרח ישראלי ומשרדו הרשום הוא באזור; לעניין זה, "אזור" — יהודה והשומרון וחבל עזה.

2. היטל על מכירת ניירות-ערך נסחרים

תושב ישראל המוכר נייר-ערך ישראלי או נייר-ערך חרן וכן תושב חרן המוכר נייר-ערך ישראלי, חייב בהיטל בשיעור של 2% מהתמורה בעד המכירה; שולמה התמורה במטבע-חרן, היא תחושב לעניין זה בשקלים לפי השער היציג שפורסם בנק ישראל ביום העברת התמורה למוכר, ואם לא פורסם שער יציג, ביום האמור

בנאמנות" — כמשמעותו בחוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א—1961²;

— "נייר-ערך ישראלי"

(1) נייר-ערך הרשום למסחר בבורסה לניירות-ערך בחליפין בע"מ (להלן — הבורסה הישראלית) או נסחר בה, ותעודה המקנה זכות לרכוש נייר-ערך כאמור והרשומה או נסחרת בבורסה בישראלית;

(2) תעודת השתתפות ותעודה המקנה זכות לרכוש יחידה;

— "נייר-ערך חרן"

נייר-ערך הרשום למסחר בבורסה בחוץ-לארץ או נסחר בה וכן נייר-ערך הנסחר מעל לדלפק בארצות-הברית של אמריקה, ותעודה המקנה זכות לרכוש נייר-ערך כאמור;

— "נייר-ערך"

נייר-ערך ישראלי ונייר-ערך חרן;

— "נייר-ערך בנקאי"

נייר-ערך שתאגיד בנקאי הנפיקו;

— "מכירה"

לרבות חליפין ומתנה, ולגבי תעודת השתתפות — לרבות פדיונה בידי מנהל קרן להשקעות בנאמנות (להלן — מנהל הקרן), למעט —

(1) הקצאת נייר-ערך המונפק לראשונה, לרבות מכירת יחידה בידי מנהל הקרן;

(2) המרה של נייר-ערך הניתן להמרה;

(3) מימוש זכות לרכישת נייר-ערך מהמנפיק;

(4) פדיון יחידה כשהפודה הוא תאגיד בנקאי שקנה את היחידה על-מנת לפדותה והוא פודה אותה מייד בסמוך לרכישתה ללא כל עסקה נוספת בה, לרבות מכירת יחידה בידי תאגיד בנקאי שרכש אותה מבעל יחידה המבקש לפדותה, לתאגיד אחר לשם פדיונה והתאגיד הרוכש אכן פדה אותה מייד בסמוך לרכישתה ללא כל עסקה נוספת בה;

(5) מכירת יחידה בידי תאגיד בנקאי לרוכש היחידה כשהתאגיד קנה את היחידה ממנהל הקרן על-פי הזמנתו של הרוכש, וכן מכירת יחידה בידי תאגיד בנקאי שקנה את היחידה ממנהל הקרן, לתאגיד בנקאי אחר לשם מכירתה לרוכש תעודה, על-פי הזמנתו של הרוכש, כשהיחידה אכן נמכרה מייד לרוכש שהזמינה;

— "תמורה"

(1) בעסקאות שנקשרו בבורסה — התמורה שהוסכם עליה;

² ס"ח התשמ"א, עמ' 282; התשל"ו, עמ' 78; התש"ם עמ' 156.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 232, עמ' 320.

⁴ ק"ח התשמ"ב, עמ' 1212.

— לפי השער היציג שפורסם לאחרונה לפני העברת התמורה.

3. סמכות לפטור מהיטל מכירת ניירות-ערך בשיטת המסחר המבוקר

שר האוצר רשאי בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור מן ההיטל, כולו או חלקו, מכירת ניירות-ערך בעל רמת-סחירות נמוכה במסגרת מסחר מבוקר בבורסה הישראלית ולקבוע תנאים, סייגים והוראות נלוות לפטור כאמור.

4. סמכות לפטור

שר האוצר רשאי לפטור מן ההיטל לפי פרק זה, כולו או חלקו —

(1) מכירה ביד קרן להשקעות בנאמנות;

(2) מכירה שהיא פדיון יחידה;

(3) מכירה של איגרת-חוב שהנפיקה המדינה או שהנפיק אחר מטעמה, ביד קופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודה;

(4) מכירה של ניירות-ערך בנקאי מסוים, בידי תאגיד פלתי לתאגיד פלוני אחר, למטרת ויסות, הכולל כפי שקבע, לעניין זה, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר;

(5) סוגים אחרים של מכירות — באישור ועדת הכספים של הכנסת.

5. תחילת צווים

33. בצו לפי סעיף 4 ניתן לקבוע כי תחילתו כיום תחילתן של חקנות שעת-חירום (היטל "שלום הגליל").
התשמ"ב—1982³, ולעניין זה יראו את ההיטל לפי התקנות האמורות כאילו הוטל לפי חוק זה.

6. אי-תחולת פטור מכוח דין אחר

(א) הוראת כל דין הפוסטת ממס, היטל או תשלום חובה אחר (להלן — מסים), לרבות הוראה הקובעת כי דינו של אדם, לעניין מסים, כדין המדינה — לא תחול על ההיטל לפי פרק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא תחול חובת חשלום ההיטל על בנק ישראל.

7. אי-התרת ההיטל בניכוי

(א) על אף האמור בכל דין לא יותר ההיטל על-פי פרק זה בניכוי לעניין חישוב ההכנסה החייבת במס הכנסה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי אדם שההכנסה ממכירת ניירות-ערך היא בידיו הכנסה לפי סעיף 12(1) לפקודה לנכות את ההיטל בשל המכירות האמורות.

8. ניכוי במקור ומועד תשלום במתנה ובחליפים

(א) סוחר בניירות-ערך, לרבות בנק ישראל, קרן להשקעות משותפות וכל אדם אחר, המעבירים

למוכר ניירות-ערך, שמכירתם חייבת בהיטל על-פי פרק זה, את התמורה בעד מכירתם, בין במישרין ובין בעקיפין, וכן קונה המשלם את התמורה במישרין למוכר, ינכה את ההיטל מהתמורה כשהוא מעביר או משלם כאמור ויעבירו לפקיד השומה לא יאוחר מתום יום העסקים השלישי שלאחר היום שבו נעשה הניכוי כאמור, או במועד אחר שנקבע בתקנות; לעניין זה, "יום עסקים" — יום שאינו יום מנוחה כמשמעותו בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, והתש"ח—1948⁴, ואינו יום העצמאות.

(ב) החייב בהיטל בשל מכירה שהיא מתנה או חליפין, בין שהיא נעשית באמצעות סוחר מוסמך ובין שלא באמצעותו, וכן מי שחייב בהיטל בשל מכירה הנעשית דרך העברת ניירות-הערך מחשבונו אצל סוחר בניירות-ערך, יעביר את ההיטל לסוחר בניירות-ערך, על-מנת שיעבירו לפקיד השומה, כך:

(1) כשהמכירה היא ללא באמצעות סוחר בניירות-ערך — תוך שבעה ימים מיום המכירה או במועד אחר שיקבע שר האוצר;

(2) כשהמכירה היא סוחר באמצעות בניירות-ערך — עם מתן ההוראה לביצועה.

(ג) סוחר בניירות-ערך לא יבצע מכירה שחל עליה סעיף קטן (ב)(2), אלא לאחר שקיבל את סכום ההיטל לשם תשלומו לפקיד השומה; בוצעה מכירה כאמור ללא גביית ההיטל כאמור, יהיה הסוחר בניירות-ערך חייב בהיטל, ללא זכות לנכותו לעניין קביעת הכנסתו החייבת במס הכנסה.

(ד) סוחר בניירות-ערך יעביר לפקיד השומה את ההיטל שקיבל על-פי סעיף קטן (ב) מהחייב בו, או את ההיטל שהוא חייב בו לפי סעיף קטן (ג), לא יאוחר מתום יום העסקים השלישי שלאחר היום שבו קיבלו או יום ביצוע המכירה, לפי העניין.

9. החלת הוראות פקודת מס הכנסה

(א) לעניין גביית ההיטל, לרבות חובת הניכוי במקור, יחולו הוראות הפקודה, לרבות הוראות העונשין החלות על אי-מילוי הוראותיה, כאילו היה ההיטל מס הכנסה.

(ב) החייב בתשלום היטל או בניכוי והעברתו לפקיד השומה, ולא עשה כן במועד הקבוע בפרק זה, יהא חייב בקנס פיגורים לפי חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א—1981⁵, ובלבד שהקנס יחול החל מן היום שלמתחת המועד לתשלום ההיטל או להעברתו.

10. סמכות לשינוי שיעור ההיטל

(א) שר האוצר רשאי בצו לשנות את שיעור ההיטל לפי פרק זה.

⁴ ע"ר התש"ח, חוס' א' מס' 2, עמ' 1.

⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 38.

בשינויים המחויבים לפי העניין ובשינוי זה: במקום "חודשים" קרי "חודש".

(ב) הוראות חוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף).
התשי"ט — 1949, יחולו על צווים לפי סעיף זה
כאילו היו צווים לפי סעיף 1 לחוק האמור.

פרק ב': מלווה למימון מבצע "שלום הגליל"

11. פרשנות והגדרות

בפרק זה —

(1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודה אם אין הוראה אחרת, ולעניין הכנסה חייבת בחבר-בני ארם — כמשמעותה בסעיף 1 לפקודה למעט ריבדנר ששולם בשנת המס המהווה בסיס למלווה;

(2) "שכיר" — יחיד שלפחות 75% מהכנסתו היא הכנסה לפי סעיף (2) לפקודה;

(3) "סף המס" — יחיד שלפחות 75% מהכנסת עבודה — שווי נקודות הזיכוי שיחיד זכאי להן בחודש פלוני, כפול ארבע, ולגבי מלווה בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה —

(א) לרווח או לנשוי שאשתו עובדת — 46,660 שקלים;

(ב) לנשוי שאשתו אינה עובדת — 67,400 שקלים;

(4) "מרד" — מרד המחירים לצרכן שקבעה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אף אם נחפרסם בידי כל מוסד ממשלתי אחר, לרבות כל מרד רשמי אחר שיבוא במקומו, בין שהוא בנוי על אותם נתונים שעליהם בנוי המרד הקיים ובין שלא; אם יבוא מרד אחר כמקום המרד הקיים, תקבע הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את היחס שבינו לבין המרד המוחלף;

(5) "מרד ממוצע" — לגבי שנת מס — ממוצע המדרים שפורסמו לכל חודשי אותה שנה;

(6) "מרד יסודי" — לגבי סכומי מלווה ששולמו כמזערים —

(א) לעניין החישוב הראשון של ההצמדה —

(1) לגבי מלווה בשל הכנסת עבודה — המרד של חודש דצמבר 1982;

(2) לגבי מלווה בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה — כשכסים המלווה הוא הכנסה בשנת המס 1981 או לפניה וכשכסים המלווה הוא הכנסה שבשנת המס 1982 ונקבעה לגביה לראשונה חובת תשלום מקדמות — המרד של חודש פברואר 1983;

(ב) לעניין כל חישוב הצמדה שלאחר החישוב הראשון — המרד החדש של חישוב ההצמדה הקודם;

(7) "מרד חדש" — לגבי סכומי מלווה ששולמו כמזערים — לעניין החישוב הראשון של ההצמדה

— המרד של חודש פברואר 1984 ועד שנת המס שלפני שנת המס שבה חל מועד פירעונו של חלק מן המלווה — המרד של חודש פברואר של כל שנת מס כאמור; ולעניין שנת המס שבה חל מועד פירעונו של חלק מן המלווה — המרד שפורסם לאחרונה לפני מועד הפירעון;

(8) "שיעור עליית המרד" —

(א) לגבי הכנסה חייבת בשנים שקדמו לשנת המס 1980 — ההפרש שבין המרד הממוצע לשנת המס שהכנסתה מהווה בסיס למלווה (להלן — המרד הבסיסי) לבין המרד הממוצע לשנת המס 1980, מחולק במדד הבסיסי;

(ב) לגבי סכומי המלווה — ההפרש שבין המרד היסודי לבין המרד החדש, כשהוא מחולק במדד היסודי;

(9) "שער יציג" —

השער היציג של הדולר של ארצות-הברית של אמריקה, שפרסם בנק ישראל, וכלכר שבחוקופה שבה אין בנק ישראל נוהג לפרסם שערים יציגים, יקבע נגיד בנק ישראל מהו השער היציג לעניין חוק זה;

(10) "שער יציג בסיסי" — לגבי סכומי מלווה ששולמו כמזערים —

(א) לגבי מלווה בשל הכנסת עבודה — ממוצע השערים היציגים שפרסם בנק ישראל בחודש דצמבר 1982;

(ב) לגבי מלווה בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה — כשכסים המלווה הוא הכנסה בשנת המס 1981 או לפניה וכשכסים המלווה הוא הכנסה שבשנת המס 1982 ונקבעה לגביה לראשונה חובת תשלום מקדמות — ממוצע השערים היציגים שפרסם בנק ישראל בחודש פברואר 1983;

(ג) לגבי מלווה בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה — כשכסים המלווה הוא הכנסה לפי דוח לשנת המס 1982 או לפי שומה לפי מיטב השפיטה לשנה האמורה — ממוצע השערים היציגים שפרסם בנק ישראל בחודש האחרון של רבעון שנת המס שבו שולם המלווה;

(11) "שער יציג חדש" — ממוצע השערים היציגים שפרסם בנק ישראל בחודש שקדם לחודש שבו חל מועד הפירעון של חלק מן המלווה;

(12) "היום הקובע" — כ"ה בטבת התשמ"ד (31 בדצמבר 1983);

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 154.

⁷ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

ההכנסה ששימשה בסיס לקביעת המקדמות, ואם לא נקבעו לו מקדמות כאמור — על-פי שומה שנקבעה לו לפי מיטב השפיטה, כפול 2,9, והכול לפני ניכוי בשל אינפלציה;

(4) מי שפרטים (1) עד (3) אינם חלים עליו והיתה לו הכנסה בשנת המס 1982 שנקבעה לגביה לראשונה חובת תשלום מקדמות — ההכנסה ששימשה בסיס לקביעת המקדמות, ואם לא חרוב בתשלום מקדמות ולא הגיש דוח כאמור — על-פי שומה שנקבעה לו לפי מיטב השפיטה.

12. החיוב במלווה ושיעורו

(א) יחיד יהא חייב למדינה במלווה בשיעור מבסיס המלווה, כמפורט להלן:

(1) בשל הכנסת עבודה המשתלמת לו בעד עבודתו בחודשים יולי 1982 עד אפריל 1983 —

(א) אם בסיס המלווה אינו עולה על סף המס בחודש פלוני — יהיה פטור מהמלווה באותו חודש; לענין זה, מי שעובד רק במשרה חלקית יחושב לגבי בסיס המלווה על-פי ההכנסה שהיתה משתלמת לו אילו עבד באותה עבודה במשרה מלאה;

(ב) אם סכום בסיס המלווה אינו עולה על סף המס בחודש פלוני — יהיה פטור מהמלווה באותו חודש פלוני — יהיה פטור מהמלווה באותו חודש; לענין זה, מי שעובד רק במשרה חלקית יחושב לגבי בסיס המלווה על-פי ההכנסה שהיתה משתלמת לו אילו עבד באותה עבודה במשרה מלאה;

(ג) אם סכום בסיס המלווה עולה על האמור בפסקת משנה (ב) ואינו עולה על 30,000 שקלים לחודש — 4% מההכנסה חבת המלווה;

(ד) אם סכום בסיס המלווה עולה על 30,000 שקלים לחודש — 5% מההכנסה חבת המלווה;

(ה) סכומי בסיס המלווה שבפסקאות משנה (ב) עד (ד) יותאמו לעליית המדד על-פי סעיף 120 לפקודה, כאילו היו תקרות הכנסה;

(2) בשל הכנסת עבודה כשבסיס המלווה הוא מענק שחל עליו סעיף 18 (ב) לפקודה, המשתלם לבעל שליטה בעד שנת המס 1982 לאחר חודש אפריל 1983 לאחר חודש אפריל 1983 — 5% ממנו;

(3) בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה —

(א) אם סכום בסיס המלווה אינו עולה על סף המס יהיה פטור מהמלווה;

(ב) אם סכום בסיס המלווה הוא עד 129,860 שקלים 3% ממנו;

(13) "הכנסה חבת מלווה" — ההכנסה שאילולא סעיף 15 היתה מהווה בסיס לתשלום דמי ביטוח לאומי לפי סעיפים 163 ו-170 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח — 1968⁷, ללא הגבלת סכום;

(14) "דוח" — דוח על הכנסה על-פי סעיף 131 לפקודה;

(15) "בסיס המלווה" —

(א) לגבי הכנסת עבודה — הכנסת עבודה שמקבל יחיד בעד עבודה בחודשים יולי 1982 עד אפריל 1983 וכן הכנסתו מעבודה בעד שעות נוספות או מהענקה בעד פריון עבודה ששולמה בתקופה האמורה ומענק שחל עליו סעיף 18 (ב) לפקודה המשתלם לבעל שליטה בעד שנת המס 1982;

(ב) לגבי ההכנסה מכל מקור אחר, כשהיא בידו מי שיש לו הכנסה כאמור בשנת המס 1982 —

(1) הכנסתו החייבת בשנת המס 1980 בתיאומים אלה:

(א) אם הוא חברה תעשייתית — הכנסתה החייבת לפני הניכוי שהיא זכאית לו על-פי חוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א — 1981⁸ (להלן — ניכוי האינפלציה), או הניכוי בשל מלאי לפי סעיף 5א לחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט — 1969⁹ — אם תבעה אותו;

(ב) אם הוא איננו חברה תעשייתית ותבע את ניכוי האינפלציה — הכנסתו החייבת לפני ניכוי האינפלציה, ואם ויתר על ניכוי האינפלציה — הכנסתו החייבת בתוספת 15% ממנה;

(ג) אם הוא חברה ביטוח — הכנסתה החייבת בתוספת 15% ממנה,

והכול על-פי הרווח שהגיש, ואם נקבעה לו שומה סופית — על-פיה, וכפול ב-6.06;

(2) לא היתה לו הכנסה כאמור בפרט (1) שהוגש עליה דוח או נקבעה בשומה סופית — הכנסתו החייבת בשנת המס האחרונה שלגביה הוגש דוח או נקבעה שומה סופית, לפי ההכנסה הגבוהה שלפיהם, וכלכך שאינה לפני שנת המס 1977, כשהיא מוכפלת בשיעור עליית המדד וב-6.06;

(3) מי שפרטים (1) ו-(2) אינם חלים עליו והיתה לו הכנסה בשנת המס 1981 —

⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 288.

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 232.

(1) אם חייבים בתשלום מקדמות בשלה — בעשרה תשלומים כשהתשלום הראשון הוא ביום 20 בספטמבר 1982 והתשלומים האחרים ביום 10 לכל חודש שאחריו, כלהלן:

החודש	האחוז
ספטמבר	מסכום המלווה 7
אוקטובר	7
נובמבר	8.5
דצמבר	8.5
ינואר	10
פברואר	10
מרס	11.5
אפריל	11.5
מאי	13
יוני	13

(2) אם אין חייבים בתשלום מקדמות בשלה — בתשלום אחד במועד להגשת הרוח.

17. פירעון המלווה

המלווה ייפרע לכל בעל מלווה כארבעה תשלומים שנתיים שווים החל בשנת המס 1993; בתקנות ייקבע שניתן יהיה לפרוע את המלווה לכל בעל מלווה באחד מתורשי שנת הפירעון, ביום האחרון של החודש, לפי שיטה שתיקבע.

18. הצמדה

המלווה יהיה צמוד, לפי בחירתו של בעל המלווה, ל-80% משיעור עליית המדד, בתוספת ריבית שנתיים צמודה של 1%, או לשיעור עליית השער היציג ללא ריבית, כמפורט להלן:

(1) כשההצמדה היא למדד — יוכל מדי שנה סכום המלווה בתוספת הריבית השנתית של 1% ב-80% משיעור עליית המדד באותה שנה; הסכום המתקבל ייתוסף לסכום המלווה ויהווה חלק ממנו הן לעניין חישוב כאמור של הריבית וההצמדה בשנה שלאחריה והן לעניין פירעון המלווה.

(2) הריבית כאמור בפסקה (1) תחושב מהיום הראשון בחודש שבו פורסם המדד היסודי לעניין החישוב הראשון של ההצמדה;

(3) כשההצמדה היא לשער היציג — יוגדל סכום המלווה בשיעור העלייה של השער היציג בחדש לעומת השער היציג הבסיסי.

(ג) אם סכום בסיס המלווה עולה על האמור בפסקת משנה (ב) ואינו עולה על 519,400 שקלים — 4% ממנו;

(ד) אם סכום בסיס המלווה עולה על 519,400 שקלים — 5.5% ממנו;

(4) לעניין פסקה (3), דין קיבוץ כדין יחיד.

(ב) חבר-כניסאדם יהא חייב למדינה במלווה בשיעור של 10% מבסיס המלווה.

13. פטורים ממלווה

(א) אלה פטורים ממלווה:

(1) עובד יומי כמשמעותו לעניין הפקודה — בשל השכר שהוא מקבל מעבודתו כעובד כאמור;

(2) מי שמקבל פנסיה או קצבת זיקנה והוא גבר שלפני יום " בתמוז התשמ"ב (1 ביולי 1982) מלאו לו 65 שנים, אשה שלפני היום האמור מלאו לה 60 שנים או פועל בניין המקבל קצבה מקרן לביטוח פועלי בניין שלפני היום האמור מלאו לו 55 שנים — בשל הפנסיה או הקצבה שהם מקבלים;

(3) מי שמקבל סכומים הפטורים ממס לפי סעיף 9(6) עד 9(6א) לפקודה, אשה המקבלת סכומים מהמוסד לביטוח לאומי על-פי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972¹⁰, הפטורים ממס לפי סעיף 22(9) לפקודה, וכן מי שמקבל תקבולי ביטוח סוציאלי הפטורים ממס לפי צו מס הכנסה (פטור ממס על תקבולי ביטוח סוציאלי מחוץ לישראל), התשל"ז-1976¹¹ — בשל הסכומים האמורים.

(ב) שר האוצר רשאי, עד היום הקובע, לפטור מהמלווה, כולו או חלקו, עצמאי או חברה שפעילותם הכלכלית בשנת המס 1982 ירדה בשיעור ניכר בהשוואה לשנת בסיס המלווה.

14. פטור ממס

הריבית והפרשי ההצמדה על המלווה פטורים ממס.

15. דין הכנסת עבודה ששולמה במלווה

החלק מהכנסת עבודה ששולם כמלווה יהיה פטור ממס בידי העובד ופטור ממס מעסיקים על-פי חוק מס מעסיקים, התשל"ה-1975¹², וממס שכר על פי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975¹³, ולא ייחשב כהכנסת עבודה לעניין הפרשות העובד והפרשות המעביד בשל עובדו לביטוח הלאומי ולעניין הפרשות אחרות של העובד ושל המעביד בשל עובדו למעט הפרשה לקופת גמל לקצבה כמשמעותה בסעיף 47 לפקודה.

16. תשלום המלווה

(א) כל המשלם או האחראי לחשלום הכנסת עבודה ינכה ממנה בעת תשלומה את המלווה.

(ב) המלווה על הכנסה שאינה הכנסת עבודה ישולם כך:

¹⁰ ס"ח התשל"ב, עמ' 87; עמ' 127.

¹¹ ק"ת התשל"ז, עמ' 490.

¹² ק"ת התשל"ז, עמ' 118.

¹³ ס"ח התשל"ז, עמ' 52.

19. פדיון מוקדם לקשישים

שר האוצר יקבע בתקנות הוראות ותנאים בדבר פדיון מוקדם של המלווה, כולו או מקצתו, למי שמלאו לו 65 שנים: בתקנות כאמור ניתן לקבוע כי בעת הפירעון המוקדם ייהפך חלק מן המלווה למס.

20. זכות לחברת חוץ להמיר המלווה במס

חברה תושבת חוץ, זכאית, בהודעה שתיתן לפקיד השומה לא יאוחר מהמועד לתשלום המלווה, להמירו במס בסכום השווה ל-80% מהמלווה שהיא חייבת בו.

21. מועד שחל ביום המנוחה

מועד הנקוב בפרק זה שחל ביום מנוחה כמשמעותו בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח—1948, ביום העצמאות, כפורים, בט' באב או כ"ו בינואר, יוקדם ליום החול שלפניו.

22. קביעת מדדים ושער רציג בסיסי לסכומים ששולמו באיחור

שר האוצר רשאי לקבוע, בצו, מדד יסודי, מדד חדש ושער רציג בסיסי לגבי סכומי מלווה שלא שולמו במועד לפני היום הקובע, ורשאי הוא לקבוע מדדים ושערים כאמור לפי המועדים שבהם שולמו הסכומים האמורים.

23. מלווה שלא שולם עד היום הקובע

(א) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות מה יהא דינו של מלווה שלא שולם עד היום הקובע: בתקנות אלה ניתן גם לקבוע כי המלווה ייהפך למס או שלא ייגבה.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א) יכול שיהיו כלליות או לסוגים של חייבים במלווה או לפי מבחנים אחדים שנקבעו.

24. קנס פיגורים והפרשי הצמדה

סכומי מלווה שלא שולמו במועד יראו אותם כמס לעניין חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א—1981, וכן תחול לגביהם הוצבת חשלים חשודה כמשמעותם בסעיף 159א(א) לפקודה בעד התקופה המתחילה בתום שבועיים ממועד התשלום.

25. ייחוס סכומים ששולמו

(א) מעביד ששילם סכומים בשל ניכוי מס, בשל מלווה על-פי חוק זה בשל עובדיו ובשל המלווה שהוא חייב בו, ייזקף התשלום תחילה על חשבון המלווה שעובדיו חייבים בו.

(ב) אם ששילם לפקיד השומה סכומים על חשבון מס ומלווה, ייזקף התשלום תחילה על חשבון המלווה.

26. המלווה לא ניתן להעברה

(א) המלווה לא יהיה סחיר ולא יהא ניתן לשעבוד או להעברה, פרט להעברות מכוח הדין.

(ב) המלווה ייפדע לבעל הרשום.

27. הנהלת המלווה

הנהלת המלווה תהיה בידי בנק ישראל (להלן — המינהלה).

28. פנקס בעלים רשומים

(א) המינהלה תנהל פנקס ובו יירשמו שמוחיהם, מעניהם ומספרי הזיהור של בעלי המלווה ושוויו הנקוב של המלווה.

(ב) הפנקס ישמש ראיה לכאורה לכל עניין הרשום בו כדין.

29. קביעת תנאים בתקנות

שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, כי הוראות ותנאים שיחולו על ניתוח המלווה בידי המינהלה ופדיונו, לרבות בדבר דרכי הפדיון והפרטים שימסור בעל המלווה לצורך ביצוע הפדיון.

30. תעודות מלווה

(א) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, כי על סכומי המלווה ששילם אדם יינתנו לו תעודות רשומות על שמו; תעודות המלווה לא יהיו סחירות ולא יהיו ניתנות לשעבוד או להעברה פרט להעברות מכוח הדין.

(ב) בתקנות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו עניינים אלה:

(1) ההוראות והתנאים שיחולו על תעודות המלווה לרבות בדבר הוצאתן ופדיונן ובדבר היתרות שסכומן קטן מהערך הנקוב הנמוך ביותר של תעודות המלווה;

(2) שתעודות המלווה יהיו על סכום המתחלק ל-10 ללא יתרה;

(3) דרכי מסירת תעודות המלווה לבעליהן.

31. הוראת מעבר לעניין ניכוי במקור

מעביד ששילם הכנסת עבודה בעד עבודה כחודש יולי 1982 לפני תחילתו של חוק זה ינכה את המלווה המגיע מעובדו בעד החודש האמור יחד עם המלווה שעליו לנכות בעת תשלום הכנסת העבודה בעד עבודה כחודש אוגוסט 1982.

32. תחולת הוראות הפקודה

הוראות הפקודה יחולו על המלווה כאילו היה חלק מהמס, והוא במידה שאין בחוק זה הוראה אחרת לאותו עניין, ובכלל שלעניין הדוח שמעביד חייב להגישו לפקיד השומה בקשה לסכומי המלווה שניכה מעובדיו, יהיה מועד הגשתו לגבי ניכוי סכום המלווה כולו, 90 ימים לאחר החודש האחרון שבו עליו לנכות את המלווה מעובדו.

פרק ג': היטל על נסיעה לחוץ-לארץ

רשות שדות התעופה (אגרות), התשמ"א—1981¹⁴, או על-פי תקנות הנמלים, התשל"א—1971¹⁵, ישלם בעת

33. היטל נסיעה לחוץ

מי שנוסע לחוץ-לארץ וחייב באגרת נוסע על-פי תקנות

¹⁴ ק"ת התשל"א, עמ' 1077.

¹⁵ ק"ת התשל"א, עמ' 300.

(1) מי שנמצא בישראל על-פי אשרה ורשיון לשיבת מעבר או על-פי אשרה ורשיון לשיבת ביקור;

(2) דיפלומט של מדינת חרץ, עובד ארגון האומות המאוחדות או סוכנויות המיוחדות, ארגון הצלב האדום ואנשי הכוח הרב-לאומי בהגדרתם בחוק חסינויות וזכויות (הכוח הרב לאומי). התשמ"ב—1982¹⁶.

36. תחולה

תחולתו של פרק זה עד יום י"ג בתשרי התשמ"ד (30 בספטמבר 1982).

יציאתו מהארץ היטל בשיעור של 600 שקלים: ההיטל יושלם לאוצר המדינה באמצעות הרשות המוסמכת לנכות את אגרת הנוסע, או באמצעות תאגיד בנקאי.

34. העברת ההיטל לאוצר

מי שגבה את ההיטל לפי סעיף 33 יעבירו לחשב הכללי במשרד האוצר, תוך שבעה ימים מיום גבייתו או כמודע אחר שהורה לו שר האוצר.

35. פטור

ההיטל לפי פרק זה לא יחול על —

16 ס"ח התשמ"ב, עמ' 30.

פרק ד': הוראות שונות

39. תיקון חוק לעידוד השקעות הון

בסעיף 50 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט—1959¹⁸, במקום "שתי שנים נוספות" יבוא "חמש שנים נוספות".

40. תחילה

תחילתו של חוק זה כיום י"ב באב התשמ"ב (1 באוגוסט 1982).

37. ביצוע ותקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה ורשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

38. מס מעסיקים — הבטחת תיקף

כדי למנוע ספק נאמר בזה כי קביעת מס מעסיקים (שיעור מס מעסיקים לשנת המס 1982), התשמ"ב—1982¹⁷, נקבעה לפני תחילת שנת המס 1982.

17 ק"ת התשמ"ב, עמ' 883.

18 ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התשמ"א, עמ' 160.

הסתייגויות

ב. בסעיף קטן (א) (1) (ב), במקום "2%" יבוא "1.01%".

לסעיף 15

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

במקום המלים "ולא ייחשב כהכנסת עבודה" יבוא "וייחשב כהכנסת עבודה" ובמקום המלים "למעט הפרשה לקופת גמל" יבוא "כולל הפרשה לקופת גמל".

לסעיף 18

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

במקום "80%" יבוא "100%".

לשם החוק

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

במקום המלים "מכצע 'שלום הגליל' יבוא: "המלחמה בלבנון".

לסעיף 8

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

למחוק סעיף קטן (ג).

לסעיף 12

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

א. בסעיף קטן (א) (1) (א), יימחק הקטע החל מ"לעניין זה".

כד. הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 11) (תיקון מס' 2), התשמ"ב—1982

(2) בסעיף קטן (ז) —

(א) בפסקה (1), במקום "עד י"ג בתשרי התשמ"ג (30 בספטמבר 1982)" יבוא "עד ד' בתשרי התשמ"ה (30 בספטמבר 1984) בלבד";

(ב) בפסקה (2), במקום "עד י"ז בניסן התשמ"ג (31 במרס 1983)" יבוא "עד ט' בניסן בתשרי התשמ"ה (31 במרס 1985) בלבד".

גרסה א'

1. תיקון סעיף 8

בסעיף 8 לחוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), התשל"ח—1978¹ (להלן — החוק העיקרי) —

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "לפי בקשתו" יבוא "ולמעט מי שהכנסתו בחודש פלוני פחותה משכר המינימום שנקבע בהסכם קיבוצי כללי שלגביו חל צו הרחבה על-פי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז—1957".

¹ ס"ח התשל"ח, עמ' 128, עמ' 162.

(ג) השר ושר העבודה ורווחה, כהתייעצות עם ועדה משותפת לוועדת החינוך והתרבות ולוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבעו בחקנות —

(1) רשימת פעולות הנלוות ללימודיהם של נערים עובדים ורשימת פעולות חינוך חלופיות לנערים שאינם עובדים ואינם לומדים;

(2) דרך הקמת הקרן, הרכב הנהלתה, סדרי דיוניה ועבודתה, תקופת כהונת חבריה והפסקת כהונתם.

גרסה ב'

לא יהיה סעיף 2 בחוק זה.

גרסה א'

3. תיקון חוק לימוד חובה

כסעיף 6(ב) לחוק לימוד חובה, התש"ט—1949³, במקום "השר רשאי לזכות" יבוא "השר יזכה".

גרסה ב'

לא יהיה סעיף 3 בחוק זה.

גרסה ב'

1. תיקון סעיף 8

בסעיף 8(ח) לחוק לימוד חובה (תיקון מס' 11), התשל"ח—1978¹ —

(1) בפסקה (1), במקום "עד י"ג בחשר התשמ"ג (30 בספטמבר 1982)" יבוא "עד ד' בחשר התשמ"ה (30 בספטמבר 1984)";

(2) בפסקה (2), במקום "עד י"ז בניסן התשמ"ג (31 במרס 1983)" יבוא "עד ט' בניסן התשמ"ה (31 במרס 1985)".

גרסה א'

2. החלפת סעיף 9

במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

"9. קרן לפעולות חינוך

(א) תוקם קרן למימון הוצאות הנלוות ללימודיהם של נערים עובדים ולביצוע פעולות חינוך חלופיות לנערים שאינם עובדים ואינם לומדים (להלן — הקרן).

(ב) המוסד יעביר לקרן מדי חודש 20% מההיטל שנגבה בניכוי ההוצאות המינהליות כאמור בסעיף 8(ה).

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

³ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

כה. הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשמ"ב—1982

1. דחיית הבחירות

על אף האמור בסעיף 3 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשל"ז—1977¹, הבחירות

2. מועד הבחירות הבאות
הבחירות למועצות של הרשויות המקומיות שלאחר הבחירות לפי חוק זה ייערכו ביום ג' השלישי לחודש חשוון שלאחר גמר חמש שנים מיום הבחירות לפי חוק זה.

למועצות של הרשויות המקומיות שנועדו ליום ט"ו בחשוון התשמ"ג (2 בנובמבר 1982) נדחות, והן יתקיימו

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 96.

הסתייגויות

(1983) "יבוא: "ביום י"ט בטבת התשמ"ג (4 בינואר 1983)".

לחלופין:

"ביום י"ח כשבט התשמ"ג (1 בפברואר 1983)".

לחלופי חלופין:

"ביום ט"ז באדר התשמ"ג (1 במרס 1983)".

לסעיף 2

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

במקום "חמש שנים" יבוא "ארבע שנים".

לסעיף 1

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

במקום "ביום י"ח בחשוון התשמ"ד (25 באוקטובר 1983) "יבוא: "ביום כ"ג בחשוון התשמ"ג (9 בנובמבר 1982)".

חבר הכנסת א' אביחצירא מציע:

במקום "ביום י"ח בחשוון התשמ"ד (25 באוקטובר 1983) "יבוא ביום ג' בתמוז התשמ"ג (14 ביוני 1983)".

חבר הכנסת מ' וירשובסקי מציע:

במקום "ביום י"ח בחשוון התשמ"ד (25 באוקטובר

כו. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 45), התשמ"ב—1982

התשכ"ח—1968¹, יבוא:

"17127. מענק למי שעבר בעבודה מוערפת

1. הוספת סעיף 17127

אחרי סעיף 17127 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב),

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108, התש"ט, עמ' 118.

לחייל בעד 138 ימי אבטלה בניכוי ימי האבטלה שבעדם קיבל הזכאי דמי אבטלה באחד עשר החודשים שקדמו בתכוף לתחילת העבודה המועדפת.

(ד) השר יקבע בתקנות באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת כללים, תנאים וסייגים לסלום המענק לפי סעיף זה גם למי שעבד בעבודה מועדפת תקופה פחותה משישה חודשים: כן יקבע בתקנות כאמור את המועד או המועדים לתשלום המענק, דרכי חישובו ואופן תשלומו, ובלבד שהמענק ישולם לא יאוחר מתום התקופה של שנתיים האמורה בסעיף קטן (ב) ושהוא יחושב על בסיס השיעור לחייל שבחוקף במועד התשלום.

(ה) הוראות סעיף זה אינן גורעות מן האמור בסעיף 143א.

2. תחילה

תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות.

(ה) מענק לפי סעיף זה יינתן באמצעות המוסד מתוך הכספים שהוקצבו למימון פעולות למניעת אבטלה לפי סעיף 127 ויט ובלבד שההוצאה למימון המענק לא תעלה על 3% מאומדן הגבייה השנתית של דמי ביטוח אבטלה: יחד ההוצאה תמומן על-ידי אוצר המדינה.

לסעיף 2

חבר הכנסת יצבן מציע:

במקום הסעיף יבוא:

2. תחילה

חוק זה ייכנס לתוקפו ביום תחילתו של חוק שיחקבל בדבר שכר מינימום.

אחרי סעיף 2

חבר הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו מציעה:

אם תתקבל ההסתייגות לשם החוק —

ייתוסף סעיף זה:

3. הוראת שעה

תוקפו של חוק זה לשנתיים מיום תחילתו.

(א) בסעיף זה —

"עבודה מועדפת" — עבודה במקום עבודה או בסוג עבודה שקבע השר בתקנות, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת;

"השיעור לחייל" — שיעור דמי האבטלה המשולם לחייל שעבד פחות מחודש ימים תוך השנה שקדמה לתאריך הקובע, כאמור בסעיף 127 יג(ב).

(ב) מי שנחקיימו בו שני התנאים שלהלן יהיה זכאי למענק כאמור בסעיף קטן (א):

(1) הוא זכאי לדמי אבטלה ולשכח שירות התעסוקה לא הציעה לו עבודה מתאימה כאמור בסעיף 1127;

(2) הוא עבד שישה חודשים לפחות מתוך שנתיים מיום שחרורו משירות סדיר על-פי חוק שירות ביטחון, התשי"ט — 1959 (נוסח משולב)² בעבודה מועדפת שהציעה לו שירות התעסוקה.

(ג) המענק יהיה בסכום השווה ל-50% מן השיעור

² ס"ח התש"ט, עמ' 286.

הסתייגויות

לשם החוק

חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, ד' בן-מאיר, א' הראל, יצבן תע' סולדר מציעים:

במקום שם החוק יבוא: "חוק הביטוח הלאומי (מענק לחייל בעבודה מועדפת) (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982."

לסעיף 1

חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, ד' בן-מאיר, א' הראל, יצבן תע' סולדר מציעים:

אחרי סעיף קטן (ד) לסעיף 127 יבוא:

"(ה) מענק לפי סעיף זה יינתן מאוצר המדינה באמצעות המוסד; אוצר המדינה ישפה את המוסד, על-פי דרישתו, על כל הוצאה שהוציא למתן המענק ואת החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד הנובע מתשלום המענק."

אם הסתייגות זו לא תתקבל,

חבר הכנסת יצבן מציע:

אחרי סעיף קטן (ד) לסעיף 127 יבוא:

כו. הצעת חוק הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982

כאב התשמ"ב (להלן — שנת פנקס התשמ"ב) ופנקס הבחורים הקיים ערכ תחילתו של חוק זה ימשך לעמוד בתוקפו עד י"ד באב התשמ"ג (24 ביולי 1983).

2. הוראת שעה בחוק הרשויות המקומיות (בחירות) על אף האמור בחוק הרשויות המקומיות (בחירות).

1. הוראת שעה בחוק הבחירות לכנסת

על אף האמור בחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט — 1969¹, וסעיף 29 לחוק הבחירות לכנסת העשירית (הוראת שעה), התשמ"א — 1981², לא יוכן פנקס בחורים לכנסת לשנת הפנקס המתחילה ביום ש"ו

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 116.

התשכ"ה — 1965³, בשנת פנקס התשס"ב לא יוכנו נספחים לפנקס הבחירות לכנסת והנספחים הקיימים ערב

תחילתו של חוק זה ימשיכו לעמוד בתקפם עד יום י"ד באב התשס"ג (24 ביולי 1983).

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.

הסתייגויות

(1983) "יבוא "עד יום י"ד באב שלפני יום הבחירות הבאות לרשויות המקומיות".

אחרי סעיף 2

חבר הכנסת מ' וירשובסקי מציע:

אחרי סעיף 2 יבוא:

"3. שמירת מועד הבחירות לרשויות המקומיות

אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בהוראת סעיף 3 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) (הוראת שעה), התשל"ז — 1977."

לסעיף 1

חבר הכנסת ש' וייס מציע:

במקום המלים "עד יום י"ד באב התשס"ג (24 ביולי 1983) יבוא "עד יום י"ד באב שלפני יום הבחירות הבאות לכנסת או לרשויות המקומיות".

לסעיף 2

חבר הכנסת ש' וייס מציע:

במקום המלים "עד יום י"ד באב התשס"ג (24 ביולי

כח. ההסכם בין הקואליציה לבין סיעת התחיה על הצטרפותה של סיעת התחיה לקואליציה ולמשלה

- מסגרת ההסכם:
 1. ראש הממשלה הציע לסיעת התחיה להצטרף לקואליציה הממשלתית ולשגר את נציגה לממשלה.
 2. סיעת התחיה החליטה לקבל את הצעתו של ראש הממשלה.
 3. היסודות לשיחוף הפעולה בין הקואליציה לבין סיעת התחיה הם:
 - א. התנגדות ללא סייג לתוכנית כלשהי של הקמת מדינה פלשתינית ממערב לנהר הירדן.
 - ב. בניין ארץ-ישראל בהיקף רחב ובקצב מהיר ככל האפשר.
 - ג. פעולה מתמדת למען צדק חברתי.
 - ד. מערכה מתמדת להגברת העלייה מארצות המצוקה והמדינות החופשיות כאחת.
 - ה. המשך המפעל של שיקום השכונות והגברתו.
 - ו. הנהגת יום לימודים ארוך, במיוחד בעיירות הפיתוח ובשכונות המצוקה.
 - ז. החינוך וישותת על ערכיה הנצחיים של תורת ישראל, על ערכי היהדות והצינון, אהבת ישראל ואהבת ארץ-ישראל.
 - ח. חתירה לעצמאות כלכלית.
 4. בקשר עם בעיות, אשר ביחס אליהן קיימים חילוקי דעות, יופעל הכלל שלפיו אין צד אחד כופה על הצד השני את מדיניותו. בעניין זה יחליפו ביניהם ראש הממשלה ונציג מוסמן של תנועת התחיה את המכתבים המצורפים. שייקראו להלן: "נספח מס' ו'".
 - ואלו סעיפי ההסכם הקואליציוני בין תנועת התחיה לבין הנהלת הקואליציה
 - א. ביסוס המעמד המשפטי של היישובים היהודיים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה.
1. הממשלה תבטיח את מעמדם המשפטי של היישובים היהודיים ביהודה, בשומרון, ובחבל-עזה. ביישובי קבע בשליטת ישראל.
 2. המעמד המשפטי של תושבי יהודה, שומרון, וחבל-עזה, הרשומים במרשם התושבים של מדינת ישראל, יושווה למעמדם המשפטי של כלל תושבי מדינת ישראל.
 3. ייקבע צוות ליישום משפטי בנושא זה וכן להסדר סמכויותיהן של המתעצות המקומיות והאזורים ביש"ע ולפתרון בעיית השיפוט בענייני קרקעות באזורים אלו.
 4. לפני חידוש שיחות האוטונומיה יתקיים דיון בממשלה ובקואליציה בנושא זה.
 - ב. החיישנות ופיתוח כחבלי יהודה, שומרון, וחבל-עזה ורמת-הגולן
 1. הממשלה תפעל, לאור קווי היסוד שלה, למימוש של תוכנית החיישנות בהיקף רחב ובקצב מהיר ככל האפשר ביש"ע וברמת-הגולן, על יסוד התוכנית שהוצעו על-ידי חטיבת החיישנות של ההסתדרות הצינונית והצוות הבין-משרדי בנושא זה.
 2. הממשלה תפעל בשנת הכספים הנוכחית (82/83) למימושה של תוכנית החיישנות ופיתוח רחבה, הנגזרת מהתוכנית הכללית המצינונית לעיל. תוכנית החיישנות ביהודה ובשומרון לשנה זו תסוכם בידי חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הצינונית והצוות הבין-משרדי. במקביל יסוכמו תוכניות מעין אלה בשנה זו ובחבל-עזה וברמת-הגולן.
 3. הממשלה תקצה לפעולות אלה את המשאבים הנדרשים.
 4. הממשלה תוסיף לעודד החיישנות של קבוצות אוכלוסייה יהודיות מגוונות, כגון: זוגות צעירים, עולים חדשים, ותושבי

פעולה עם מרכז ההסברה של משרד החינוך ועם אגף ההסברה של משרד החוץ.

חברה ורווחה

1. הממשלה תזום חוק במגמה להעניק זכויות והטבות בנושא דיור לחיילים משוחררים, וזאת על-פי קריטריונים של מספר הילדים ושיעור ההכנסה של משפחות החיילים.

2. יוחש ביצוע "חוק משפחות ברוכות ילדים" הכלול בהסכם הקואליציוני הקיים.

נושאים כלליים

* ייבדק בממשלה נושא האישור של הסכמים בין-לאומיים.

* ראש הממשלה יבדוק לאלתר את נושא השמירה, הביטחון והבטיחה בהרדפה.

* הנהלת הקואליציה תבדוק את בעיית הדרך שבה נקבעים שכרם וזכויותיהם של חברי הכנסה.

ע ל ת ת ו ס

נציגי הקואליציה נציגי סיעת התחיה

נספח מס' 1 להסכם הקואליציוני

ירושלים ב' באב תשמ"ב
22.7.82

לכבוד

מר מנחם בגין
ראש הממשלה
ירושלים

כבוד ראש הממשלה,

עם הצטרפות תנועת התחיה לממשלה, ברצוננו לציין כי באשר לסעיפים ה', ו', ז', ו'ח' שבקוד היסוד של מדיניות הממשלה המפורטים להלן, מסתייגת תנועת התחיה מתוכנית האוטונומיה. הסעיפים הם:

סעיף ה': הממשלה תשקוד על קיום הסכמי קמפי-דייוויד.

סעיף ו': הממשלה תפעל לחידוש המשא-ומתן על ביצוע הסכם האוטונומיה המלאה לתושבים הערבים של יהודה, שומרון וחבל-עזה.

סעיף ז': האוטונומיה, שהוסכם עליה בקמפי-דייוויד, אינה ריבונות ואינה הגדרה עצמית. הסדרי האוטונומיה, שנקבעו בקמפי-דייוויד, הם ערובה שלא תקום, כשום תנאי, מדינה פלשתינית בשטחי ארץ-ישראל המערבית.

סעיף ח': עם תום תקופת המעבר, שנקבעת בהסכמי קמפי-דייוויד, תעלה ישראל את תביעתה

שכונות המצוקה — ברמת-הגולן, בגליל, בחבל-עזה, ובמרחבים וגב ההר של יהודה ושומרון, זאת תוך השוואת תנאיהם של המבקשים להתיישב בחבלי ארץ אלה לתנאים המקובלים באזורי הפיתוח.

ג. עלייה וקליטה

1. הממשלה מכירה בצורך של מינוי שר לענייני הקשר עם העם היהודי בתפוצות הגולה ולעידוד עלייה.

2. לקראת המושב הבא של הכנסת, תוקם ועדת שרים לענייני עלייה וקליטתה כדומה לוועדת השרים לענייני כלכלה, ביטחון והתיישבות. בועדה זו ישתתפו השרים הנוגעים בדבר, וכדומה לוועדת שרים לענייני התיישבות ישתתפו בה גם נציגי הסוכנות. ועדת שרים זו תקים דיון יסודי על מערכת העלייה והקליטה והקשר עם העם היהודי בתפוצות.

ד. חינוך

1. תקודם ותורחב עבודתה של ועדה מטעם משרד החינוך, שמטרתה לבדוק ולהגיש המלצות בנושא: הוראת מקצועות מורשת ישראל, תולדות עם ישראל וארץ-ישראל, תולדות הציונות ומדינת ישראל במערכת החינוך הממלכתי-הכללי, ביסודי, בתיכון, בסמינרים למורים, בטלוויזיה הלימודית ובספרי הלימודים המקבילים. המלצות הוועדה ייושמו על-ידי משרד החינוך. במערכת החינוך בהדרגה, בשיטתיות ובהתמדה.

2. שר החינוך, כאחראי לכיצוע חוק רשות השידור וברוח חוק רשות השידור, יפעל בהקדם להקצאת שעה אחת בכל יום בטלוויזיה לצורך חדשות ופרשנות לעולים חדשים כארבע שפות: אנגלית, רוסית, צרפתית וספרדית (ניתן לשקול שפה נוספת).

3. משרד החינוך ייערך לקראת שנת הלימודים התשמ"ד לפתיחת ולסיום של שנת הלימודים על-פי התאריך העברי, שעל-פיו נקבעו בכתי-הספר גם החופשות של החגים והמועדים.

4. משרד החינוך והתרבות יעודד ויסייע הקמת מכונים ומרשתי לציבור הרחב בכלל ולעולים חדשים בפרט (וזאת בשיתוף משרד הקליטה) להקניית ידע וקירוב לכבות אל מורשת ישראל, ייחוד העדות ומסורת מלחמות הגבורה בדורנו.

5. יואץ ביצוע סעיף 27 של ההסכם הקואליציוני לגבי המעמד הממלכתי של ישיבות ההסדר.

ה. רשות מידע ויחסי תקשורת

רשות למידע ויחסי תקשורת תוקם במשרד ראש הממשלה בראשות סגן שר או מנהל רשות. ברשות תוכלל לשכת העיתונות הממשלתית והיא תתאם

ותפעל לימוש זכותה לריבונות על יהודה, שומרון וחבל-עזה.

בקשר לסעיפים אלה, הרינו מתכבדים להודיע, כי תנועת התחיה תוסיף להיות רבקה בעמדתה, שלפיה יש להחיל לאלתר את ריבונות ישראל וחוקיה על יהודה, שומרון וחבל-עזה, תוך היערכות מראש בתחומי המינהל, והמשפט וההיבטים הכלכליים, הביטחוניים וההסכרתיים המתחייבים מכך.

ב ב ר כ ה,
פרופ' יובל נאמן
יו"ר תנועת התחיה

ראש הממשלה

ירושלים, ב' באב התשמ"ב
22 ביולי 1982

לכבוד
חבר הכנסת
פרופסור יובל נאמן
סיעת התחיה
ירושלים
ידידים יקרים,

הריני מאשר בתודה את קבלת מכתבכם מיום ב' באב התשמ"ב, 22 ביולי 1982, רשמתי לפני את תוכנו ואודיע עליו לחברי בממשלה ובקואליציה.

עלי להודיעכם, כי הממשלה תקיים, בהתאם להחלטת הכנסת, ועל יסוד הדדיות, את כל התחייבויותיה הבין-לאומיות, על-פי הסכמי קמפ-דייוויד.

בכבוד רב,
מ' בגין

כט. מסקנות ביניים של הוועדה המשותפת לוועדת העלייה והקליטה ולוועדת החינוך והתרבות בנושא: "הירידה הניכרת של בוגרי בתי-הספר להנדסאים בישראל"

לשיעור הירידה בקרב הנדסאים וטכנאים, בגלל ההקלות המקצועיות המפליגות שבהן מוזכרים אותם בארצות מפותחות ומשום הדרישה למקצועם. הוועדה מתריעה בפני כל הגורמים שלא להתחס בשאננות לנושא זה.

הוועדה ממליצה כי המוסדות להשכלה גבוהה הקיימים כיום יתחוו מסלול מיוחד שיאפשר להנדסאים לסיים לימודים לתואר מהנדס בזמן קצר ככל האפשר (רצוי לא יותר משנתיים).

הוועדה ממליצה כי המוסדות להכשרת מהנדסים יגלו, בתחשבות רבה יותר בבוגרי בתי-הספר להנדסאים בכל הנוגע לנקודות הזכות שזכרו, באורח משמעותי.

אין הוועדה רואה עצמם מוסמכת להתייחס לפרטי נקודות הזכות שיש להעניק להנדסאים, אולם היא ממליצה להקים ועדת אד-הוק לקביעת שינוי האקדיטציה, ולהפיקה לאוטומטית. לשם כך, ממליצה הוועדה משותפת כי הוועדה אד-הוק שתוקם, תכלול נציגים של המועצה להשכלה גבוהה, האוניברסיטאות, משרד החינוך, משרד העבודה והרווחה והסתדרות ההנדסאים, והיא תהיה מוסמכת להציע תיקון ברוח זו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח — 1958.

הוועדה ממליצה כי נציבות שירות המדינה תפתח מכרזים רבים יותר בפני אנשים מתאימים לתפקיד — מהנדסאים והנדסאים כאחד — כדי להרחיב את הסמכויות ואת הספוק המקצועי בקרב ציבור ההנדסאים והטכנאים עובדי המדינה.

במגמה לערב את גורמי המשק השונים במאמץ למניעת הירידה, קוראת הוועדה לכל המעסיקים, הממלכתיים, הציבוריים והפרטיים, לאמץ את ההמלצה הכלולה בסעיף ה'.

הוועדה משותפת חשוב ותתכנס בתוך 6 חודשים מיום הנחת מסקנות הביניים האלה על שולחן מליאת הכנסת, כדי לברוק ביצוע המלצותיה עליידי הגורמים שצוינו במסקנות.

ביום כ"ד בשבט התשמ"ב (17.2.82), העבירה מליאת הכנסת לוועדה הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת חיים הרצוג: הירידה הניכרת של בוגרי בתי-הספר להנדסאים בישראל. הנושא הועבר לדיון בוועדה משותפת לוועדת החינוך והתרבות ולוועדת העלייה והקליטה, בראשותו של חבר הכנסת יעקב גיל.

הוועדה התכנסה ל-9 ישיבות, ושמעה את הגורמים האלה: סגן השר דב שילנסקי, נציב שירות המדינה, נציגי ההסתדרות הכללית והסתדרות ההנדסאים והטכנאים, נציגי משרד הקליטה, הסוכנות, "אורט", המועצה להשכלה גבוהה, אוניברסיטת "א", משרד החינוך והתרבות ומשרד העבודה והרווחה. כל הגורמים האלה המציאו לוועדה משותפת ניירות עמדה ומסמכים, ולרשות חבריה עמד רות "תחזית כיקוש לכות אדם הנדסי 1981 — 1990".

ממצאים:

א. אין דרך לקבוע קביעה מוסמכת את שיעור ההנדסאים והטכנאים היוצאים מן הארץ, והאם שיעור זה גבוה בהרבה ממשקלם באוכלוסייה. רוב הגורמים שהופיעו בוועדה סבורים שיש ירידה משמעותית בלימודיהם בארץ מסיבות מקצועיות שונות. לדעתם, ניתן לתקן את המצב כדי לבלום במידה רבה ירידה בקרב סקטור שהוא חיוני למדינה ונדרש גם בארצות מפותחות.

ב. הוועדה שמעה בדאגה כי הנדסאים רבים המבקשים להפוך למהנדסים מעדיפים להשלים את לימודיהם בארצות-הברית, משום ששם יש יותר התחשבות בלימודיהם בארץ ומאפשרים להם מסלול לימודים מקוצר. השווה הממושכת בחוק לארץ לצורך לימודים, גורמת ירידת הנדסאים רבים.

ג. הוועדה רשמה לפניו, כי עד סוף העשור יידרשו למדינה עד 30,000 הנדסאים נוספים. הוועדה רואה גם חשיבות בבלימת הירידה במגזר ההנדסאים כמדבק למאבק כולל בנגד הירידה.

בעקבות הדברים האלה, החליטה הוועדה המשותפת:

א. הוועדה סכורה כי אכן יש מקום לדאגה עמוקה בקשר

ל. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין מניעת פגיעה בירדן עקב תכנון תחנת כוח הידרואלקטרית מעל הכינרת

לעיל החליטה הוועדה לסמוך את ידיה על החלטות המועצה הארצית לתכנון לבני קביעת כמויות המים בתקופות השנה השונות. כדי לשמור על נהר הירדן כנהר חי.

החלטות אלה קובעות כי:

תוקם ועדה מפקחת על ביצוע התוכנית שתפקידה, בין השאר, גם להבטיח כמות המים המינימלית הדרושה לקיומו של הירדן כנהר חי והמלצותיה ייכבדו על ידי נציג המים. במקרה של חילוקי דעות בנושא האמור יוכרע העניין בממשלה.

6. הוועדה תומכת בהצעות שבאו לידי ביטוי בתוכנית המתאר של המועצה הארצית לתכנון בסעיפים 7 ו-22, הדנים בנוהל להפעלה ולפיקוח ולהיתרי בנייה, כלהלן:

7. נוהל להפעלת פיקוח

7.1 יעובד נוהל הפעלה שיגדיר את משטר הזרימה המשתתרת בירדן וגורמים אחרים כנדרש.

7.2 יוקם מנגנון פיקוח קבע ומנגנון ערר שהרכבו וסמכויותו ייקבעו בנוהל ההפעלה.

7.3 נוהל הפעלה ופיקוח יאושר על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבנייה בטרם תפעל המפעל ועם אישורו על ידי המועצה יהווה חלק בלתי נפרד מתוכנית זו.

7.4 מנגנון פיקוח קבע יהיה רשאי להציע שינויים בנוהל ההפעלה והפיקוח ועם אישורו על ידי המועצה ייכנס לתוקפו.

7.5 לא יינתנו אישורי הפעלה בטרם תקם מנגנון פיקוח קבע.

11. היתרי בנייה

11.1 תוכניות מפורטות לבנייה, על בסיס תוכנית זו, תוגשנה לוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה המתאימות לשם קבלת היתרי בנייה, לאחר אישור הוועדות המחוזיות.

11.2 הוועדה המחוזית תמנה מנגנון פיקוח למשך הקמת המפעל וזאת לשם הקפדה מרבית למניעת פגיעה בערכי טבע ונוף.

11.3 מחקני המפעל ייבנו כך שניתן יהיה להשתמש בהם לצורכי תפילות ונופש תוך הבטחת שלום הציבור.

11.4 המפעל ייבנה תוך השתלבות בסביבתו ובאזור ללא פגיעה מיותרת בנוף האזור בכלל ובאפיק הירדן בפרט. שפכי קרקע עודפים ותומרי בניין יסולקו. פני השטח יוחזרו לקדמותם. יינקטו אמצעים למניעת גלישות קרקע ופגיעות באפיק הירדן. יינקטו אמצעים להסדרת ניקוזים.

11.5 הסבר בנקודת ההטיה ייקבע כך שכל כמות מים הזמינה לפני הפעלת המפעל תוכל להיות זמינה לזרימה בירדן דרומה להטיה גם לאחר הפעלת המפעל.

11.6 תישמר אפשרות גישה ליישובים לצורכי פעולות קלאיות ומתן שירותים אחרים באזור.

בישיבת הכנסת מיום כ"ב באדר התשמ"ב (17.3.82) העלה חבר הכנסת דניאל רוזיליו את הנושא דלעיל כהצעה לסדר היום.

הכנסת החליטה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

הוועדה דנה בנושא זה בהשתתפות נציגים של משרד האנרגיה והתשתית, משרד החקלאות, השרות לשמירת איכות הסביבה במשרד הפנים, החברה להגנת הטבע, רשות שמורות הטבע, תה"ל וחברת חשמל.

הוועדה מודעת לצורך שבהפקת אנרגיה חשמלית תוך ניצולם של אוצרות טבע קיימים. עם זאת, לא נעלם מעיניה של הוועדה החשש מפני פגיעה בנוף ובאיכות הסביבה.

התייחסותם של הגורמים השונים לנושא היו כלהלן:

נציגי משרד האנרגיה והתשתית מסרו, כי תצרוכת החשמל שתופק מן המפעל תהיה כ-1.5% מכלל תצרוכת החשמל במדינה;

בעומדו על הצורך למצוא פשרה הגיונית בין הרצון לשמור על ערכי טבע ונוף לבין הרצון שלא להקפיא את פיתוח הארץ אמר נציג חברת החשמל, כי האנרגיה שתופק תהיה אנרגיה מתחדשת. שאינה יוצרת זיהום סביבתי; יתרונה של תחנה הידרואלקטרית הוא בהיותה אוטומטית, מהירה ואמינה באספקתה. עם זאת נמסר, כי התחנה תופעל רק כשהזרימה בירדן תהיה מעל 1.5 קוב לשנייה ולא תיקח יותר מ-30 קוב מים לשנייה, במגמה לשמור על הירדן כנהר חי.

נציג תה"ל מסר, כי הקמת המפעל לא תגרום להרס הנוף וכי קיומו המים ימנע הריסת הגדות והצמחייה הקיימת ואף יתרום לטיובת של קרקע חקלאית.

נציגי החברה להגנת הטבע הביעו את חרדתם מפני סכנת כליה לירדן, בהיותו נכס לאומי בעל משמעות רגשית לציבור היהודי והלא-יהודי כאחד וכאתר טבע.

דעות הצדדים נחלקו בעניין סמכות ההקצאה — אם יהיה זה נציג ועדת המים או ועדת פיקוח.

לאחר ששמעה הוועדה את דעת כל הצדדים המעורבים בנושא הגיעה למסקנות הבאות:

1. הוועדה מכירה בחיוניות הפעלתה של תחנת הכוח הידרואלקטרית בשטח המוצע.

2. הוועדה יוצאת מנקודת ראות שיש לשמור את נהר הירדן כנהר חי. הוועדה רשמה לפנייה כי זהו גם רצונם של כל הגורמים שהופיעו בפניה והם יפעלו בהתאם לכך.

3. הוועדה רושמת לפנייה הסכמת את הגורמים לפעול לשמירת איכות מי הירדן והכינרת, על שמירת הצמחייה ובעלי החיים לאורך התוואי של אפיק הירדן ועל שמירת הנוף באזור.

4. הוועדה קובעת שיש הכרח בקבעת תקנות לנהלי הפעלה ופיקוח שיגדירו את משטר זרימת המים בירדן וזאת עוד לפני הפעלת המפעל.

5. בהתייחסו לפתרון חילוקי הדעות בין נציגי תה"ל לנציגי החברה להגנת הטבע בעניין סמכות ההקצאה כאמור

- (7) הוועדה תובעת ומצפה מכל הגורמים להקפיד על יישומן של החלטות אלה ולשתף פעולה ביניהם כדי לשמור על נהר הירדן לכל ייפגע ולשם הפקת אנרגיית חשמל למדינת ישראל.
- (8) הוועדה מצייתת בחיוב את שיתוף הפעולה הקיים בין כל המתכננים, כפי שבא הדבר לידי ביטוי כישיבות הוועדה ובמסמכים שהוגשו לה.

לא. מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא: יישום דוח ועדת עצינו

4. מליאת הכנסת העבירה לדין בוועדת החינוך והתרבות, ביום י"ד בחשוון התשמ"ב (11.11.81) הצעה לסדר-היום בנושא האמור, של חברת הכנסת אורה נמיר.
5. הוועדה דנה בנושא במשך שמונה ישיבות. היא שמעה דברים מפי השופט עציוני, נציגי משרד החינוך והתרבות, נציגי המוסדות להשכלה גבוהה, נציגי ארגוני המורים ונציגי המוסדות להכשרה מורים. כמו כן ביקרה הוועדה במוסדות להכשרת מורים וקיבלה חומר רב מגופים הקשורים בנושא מעמד מקצוע ההוראה.
6. העלאת הנושא לסדר-היום נבעה מהתחושה כי במשך ארבע השנים שחלפו מאז קמה הוועדה הממלכתית לבדיקת מעמד המורה ומקצוע ההוראה מומשו מסקנותיה רק בחלקן וכי תהליך מימושה נעצר בשל אילוצי תקציב. כמו כן, שעמידתה של הממשלה לצד המלצות הוועדה אינה חד משמעית וניתנת להשפעות שמקורן במשרדי ממשלה שונים.
7. הוועדה למדה לדעת כי בשנה החולפת הוענקה למורים תוספת שכר תמורת שעות שהייה נוספות בבית-הספר. הוועדה הגבילה את דיוניה לנושאים האחרים שכלולים במעמד המורה ולא עסקה בנושא השכר.
8. כן למדה הוועדה לדעת כי חלה נסיגה בהיקף השתלמויות מורים אל אף המלצת ועדת עצינו להרחיב נושא זה ולהחילו כתהליך רצוף הממשיך את הכשרת המורה.
9. נושאים אחרים שעליהם המליצה ועדת עצינו לא יושמו השנה כלל במערכת. ביניהם ניתן למנות: שיפור התנאים הפיסיים של עבודת המורה, הקמת מכינות קדם-סמינריות, כינון שנת התמחות למורה המתחיל ופרסום כללי האתיקה של מקצוע ההוראה.
10. להלן מסקנות הוועדה:

ב. מעמד המורה

- א. המוסדות להכשרת מורים
1. הוועדה סבורה כי יש מקום להימצאותם של מוסדות להכשרת מורים בעלי גוון שונה והדגשי תוכן שונים, אולם המורה המסיים לימודיו חייב להיות אדם בעל הכשרה בין-מקצועית עם יסוד הומני מוצק, רחב אופקים ודמות מחנכת.
2. הוועדה סבורה כי יש להדגיש את אופיים של הסמינרים להכשרת מורים והמכללות כמוסדות כוללים הבאים לענות על דרישות סעיף א'.
3. הוועדה מצייתת כי רצונן של המכללות להידמות למוסדות להשכלה גבוהה עלול לפגום בייחודן ובמטרותיהן.
4. בחייהספר לחינוך של האוניברסיטאות יפתחו תוכניות לחינוך המורה-המתכן, להרחבת השכלתו הן בהוראה מקצועו והן הידע כולו של מקצועות סמוכים שעמם יבוא במגע במהלך עבודתו.
1. ועדת החינוך והתרבות קובעת שיש לגשת לאלתור לכיצוע מסקנות ועדת עצינו בנושאים הבאים: הקמת מסלולי קידום בהוראה ומתן אפשרות לפרישה מוקדמת.
2. הוועדה סבורה כי ביצוע הנושאים הללו יחזק את המוטיבציה של המורה וישפר את טיב עבודתו.
3. הוועדה מבקשת ממשרד החינוך והתרבות להמציא לה תוכנית לחינוך מעמד המורים במקצועות הטכנולוגיים כדי לכלול את הנשייה הגבוהה הקיימת במקצוע ולהעלות את רמת הלימודים במסלולים אלה.
4. הוועדה קובעת כי הענקת עצמאות פדגוגית לבתי-הספר, קרי "תוכנית האוטונומיה", דורשת הכשרה יסודית ומקיפה של המנהלים. כל עוד לא מבוצעת ההכשרה, אין הוועדה רואה את התוכנית כחלק משיפור מעמדו של עובד ההוראה.
5. הוועדה קובעת בצער כי לא ממושה התוכנית להקמת חזרי מחנך, כדי להקל את שעות השהייה של המורים בבית-הספר ולאפשר להם תנאי עבודה תקינים.

לב. מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא: פעילותו של ראש מועצת אופקים כלפי בתי-הספר המקיף הכללי באופקים

3. הכנסת העבירה לדיון בוועדת החינוך והתרבות כיום באייר התשמ"ב (12.5.82) הצעה לסדר-היום בנושא האמור. הוועדה הקדישה לנושא ישיבה ויו"ר הוועדה נסעה לאופקים וביקרה בבית-הספר המקיף והמקיף הרחב, ובבתי-הספר הממלכתי דתי "אביר יעקב" והממלכתי הקיים באותו מבנה. בפני הוועדה הופיעו נציגי משרד החינוך והתרבות, מפקח מחוז הדרום, נציגי מרכז השלטון המקומי, משרד הפנים, הסתדרות המורים, ארגון המורים העל-יסודיים, ראש המועצה המקומית באופקים ונציגי ועד המורים.
4. על שולחן הוועדה הונחו מסמכים רבים הקשורים בבדיקה וכן מסקנות ועדה שברקה את המצב בבית-הספר המקיף העל-יסודי באופקים: ועדה שבראשה עמד נציג משרד החינוך והתרבות מר יונאי ובה ישבו נציגים ממשרד הפנים, הסתדרות המורים וארגון המורים העל-יסודיים.
5. העילה להגשת ההצעה לסדר-היום היתה התחושה ששנת הלימודים כמסר האמור אינה מתנהלת על מי מנוחות, שמאבקים של זיקרה, סכסוכים אישיים ויחסי עבודה מעוררים מפריעים את תקינותם של הלימודים.
6. הוועדה למדה לדעת כי בשנת הלימודים התשמ"ב יצא המנהל הקבוע של בית-הספר לחופשה. מינוי מחליף, הצבת יעדי הוראה חדשים ונטילת סמכותה של המועצה הפדגוגית של בית-הספר היוו את מוקד הסכסוכים והעילות להשבתות השונות של מערכת הלימודים.
7. הוועדה למדה לדעת כי החלטות הנעשות כחוק לא מבוצעות, ואחרות אשר מקורן אינו חוקי מתקיימות. כיישוב אופקים נוצרה, סביב פעילות בית-הספר, אווירה של ערינות שהיו לה גם סממני הסתה על רקע עדתי ועל רקע חילוני — דתי.
8. ועדת החינוך והתרבות של הכנסת התרשמה כי עבודת הוועדה הבינומסדית בראשותו של נציג משרד החינוך נעשתה כניקיון כפיים וברצון טוב לפתרון בעיית החינוך בעיירה. כן התרשמה הוועדה כי ראש המועצה נטל לעצמו סמכויות בתחום החינוך שאינו מיומן לו, וכי לא קיבל החלטות שאינן תואמות את דעתו.
9. להלן מסקנות הוועדה:
1. ועדת החינוך והתרבות קוראת לכל הגורמים הנוגעים בדבר לעשות למען ביצורה והעלת קרנה של מערכת החינוך בעיירה אופקים.
2. הוועדה קוראת למשרד החינוך והתרבות לדאוג להקניית חינוך מקצועי, מקיף ועיוני לילדי אופקים במסגרת המקום ולצמצם את מספר הנערים הלומדים מחוץ לאופקים במידת האפשר.

לג. מסקנות ועדת החינוך והתרבות של הכנסת בנושא: חילול היכל הגבורה בירושלים

אסירי עכו וירושלים, הנהלת היכל הגבורה, הסוכנות היהודית, עיריית ירושלים, מנהל מקרקעי ישראל, רשות הגנים הלאומיים, משרד הפנים ומשרד החינוך והתרבות.

הוועדה מציינת לשבח את פעילותו הברוכה של ארגון אסירי עכו וירושלים הקיים על בסיס התנדבותי שמגביל את כוחו ואת מעמדו. הוועדה ראתה את ההזנחה השוררת באתר

כיום כי בכסליו התשמ"ב (16.12.81) העבירה הכנסת לדיון בוועדת החינוך והתרבות שלוש הצעות לסדר-היום של חברי הכנסת א' לבני ג' בהן וא' אבטבי בנושא האמור. הוועדה דנה בנושא והעבירה אותו לטיפולו של ועדת משנה. חברי ועדת המשנה הם: י' גיל יורד, פ' גולדשטיין, ח' פורת ומ' רייסר. ועדת המשנה דנה בנושא ואף סיירה במקום. הוועדה שמעה דברים מפי מנכ"ל משרד ראש הממשלה, נציגי ארגון

ג. הסוכנות היהודית תפנה בהקדם, ולא יאוחר משישה חודשים מיום פרסום מסקנות אלה, את תורת הצידוד שהיא מחזיקה באתר.

5. צוות ההיגוי יפעל להכרות המקום על-ידי משרד הפנים ככל אתר לאומי על כל המשמע מכך על-פי חוק ויקבע גם חוכנו של האתר.

6. תנאי עבודתם וחובותיהם של עובדי "היכל הגבורה" יוכתבו, כנהוג לגבי עובדי השירותים הציבוריים, על-ידי הגוף שיישא באחריות להפעלת האתר.

7. משרד ראש הממשלה ומינהל מקרקעי ישראל יבטיחו תקציבי בנייה לשיפוץ מייד של האתר, זאת באמצעות צוות ההיגוי בהדרכתו ובהכוונתו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

ועדת החינוך והתרבות מגישה מסקנות אלה למליאת הכנסת, למשרד ראש הממשלה, למינהל מקרקעי ישראל, לסוכנות היהודית ולרשות הגנים הלאומיים ומבקשת לדווח לה תוך שישה חודשים על ההתקדמות בביצוע המסקנות.

לד. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין ייעודו של שדה-ידב

הוועדה פונה אל מנהל הרשות לשמירת איכות הסביבה להגיש לוועדה את הצעותיו לפתרון בעיית הרעשים בשרה בתוך שלושה חודשים.

לאחר שהוועדה שמעה את נציגי בעלי המגרשים התובעים לממש את זכותם להקים מבנים, על אף מיקומו של שדה-התעופה ולמרות המטרדים הצפויים, ולאחר שהוועדה המקומית והוועדה המחוזית אישרו בנייתן של 900 יחידות דיור, ממליצה ועדת הפנים להיענות לבקשה, כאמור לעיל, ולתת היתרי בנייה — תוך שלושה חודשים מהגשת מסקנות אלה — לבנייתן של 600 יחידות דיור בשלב ראשון. בשלב השני יש להגיע, תוך שלושה חודשים, להסכמה עקרונית על מיקומם של 400 יחידות הדיור הנותרות. מתוך מגמה לתת היתרי בנייה לא יאוחר משנתיים.

הוועדה ממליצה להוציא בהקדם היתרי בנייה להעתקת הטרימינל ורחבות התנייה למטוסים לאזור הצפון-מערבי של השרה, בהתאם לתוכניות של רשות שדות תעופה.

7. הוועדה רושמת לפניה את הצעות ההחלטה של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה אשר הוכאו בפניה ותחבצ יישומן הלכה למעשה.

ועדת הפנים קוראת לכל הגורמים הנוגעים לעניין לשתף פעולה ולהביא ליישומן של המסקנות.

הוועדה תזמן את כל הצדדים תוך שישה חודשים לשם קבלת דיווח על ההתקדמות שחלה ביישום המלצותיה.

הצעת מיעוט

חבר הכנסת ע' נוף מציע:

במקום סעיף 2 יבוא:

"הוועדה רואה כמוצדק קיומו של שדה-תעופה

ובסביבתו ואת הסרבול שאפיין את הטיפול בבעיה. הוועדה התרשמה כי קיים רצון טוב וכן בקרב הגורמים המטפלים והאמורים לטפל בנושא, אשר התאמצו במהלך הדיונים למצוא פתרון הולם לאתר.

להלן מסקנות הוועדה:

1. יש להכריז על "היכל הגבורה" כעל אתר לאומי.

2. יש להניח יסודות לפעילות תקינה ומסודרת של "היכל הגבורה" כאתר בעל ערך לאומי היסטורי וחינוכי.

3. רשות הגנים הלאומיים כגוף ממלכתי, תישא באחריות הטיפולית למקום.

4. יוקם צוות היגוי ברשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה הכולל נציגים של ארגון אסירי עכו וירושלים, עיריית ירושלים, מינהל מקרקעי ישראל, הסוכנות היהודית ורשות הגנים הלאומיים. הצוות יפעל כדי להוציא את האתר מן האילוצים הפועלים עליו.

א. רצונה של עיריית ירושלים לבנות במקום האתר את בניין העירייה החדש.

ב. מציאת שטח חלופי על-ידי עיריית ירושלים ומינהל מקרקעי ישראל לבניין בית העירייה החדש.

4. כישיבת הכנסת מיום י"א בטבת התשמ"ב (6.1.82) העלה חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי את הנושא דלעיל כהצעה לסדר-היום.

5. הכנסת החליטה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

הוועדה דנה בנושא זה כהשתתפות נציגים של משרד הפנים, המשפטים, הביטחון, התחבורה, עיריית תל-אביב, "ארקיע", רשות שדות תעופה ונציגי התושבים ובעלי המגרשים.

לאחר ששמעה הוועדה את טענות כל הצדדים בעניין חיוניותו של שדה-ידב כשדה-תעופה צבאי ואזרחי לטיסות פנים-ארציות ובעניין היותו מטרד של רעש וזיהום אוויר לתושבים הגרים בקרבתו, על חיוניות השטח לעיר תל-אביב אשר חסרה רחובות קרקעיות, ועל עיכובים בהיתרי בנייה לתושבים שרכשו מגרשים באזור שבו הוא ממוקם זה שנים רבות, ולאחר שעיניה הוועדה בהחלטות המועצה הארצית לתכנון ולבנייה מיום 4 במאי 1982, הגיעה למסקנות הבאות:

1. הוועדה מכירה בזכותה של עיריית תל-אביב לתבוע הוצאת שדה-ידב מתחום שיפוטת ורואה את מיקומו של השדה כזמני.

2. הוועדה ממליצה על איתור מייד של שדה תעופה אלטרנטיבי לשדה-ידב במסגרת תוכנית המתאר הארצית, כדי שאפשר יהיה להעבירו תוך 10 שנים.

3. הוועדה תובעת מרשות שדות התעופה לעשות הכול על-מנת להבטיח את הקטנתם של מפגעים אקולוגיים הנובעים מהפעלת השדה, למען רווחתם של התושבים המתגוררים בקרבת מקום ואלו שיתגוררו באזור בעתיד. הוועדה רושמת לפניה את הרשות הרשונה בדבר הצדדים הנעשים ככיוון זה, לרבות הפעלת מטוסים שקטים יותר.

זאת בכפוף לסידורים טכניים ומינהליים כמפורט
להלן. שיפחיתו עד למקסימום את המטרדים
הניתנים לחיקון."

פנים־ארצי בצד העיר הגדולה ובאופן שיאפשר
לתושבי העיר גישה מהירה לשדה, גישה שתעמוד
ביחס ישר לזמנים הקצרים של נסיעה בתוך הארץ: